

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

LUTY 2006

Drodzy czytelnicy

W pierwszym numerze 2006 r. biuletynu Rynek Rolny rozpoczynamy symulacje wpływu zmian cen skupu oraz cen detalicznych środków produkcji na sytuację dochodową gospodarstw rolnych. Opracowany w ramach monitoringu polskiego łańcucha żywnościowego model pozwala na bieżąco symulować wpływ zachodzących zmian cen na sytuację dochodową gospodarstw w oparciu o miesięczne przepływy środków finansowych.

Symulacje prowadzimy dla modeli gospodarstw wyodrębnionych ze zbiorowości gospodarstw prowadzących rachunkowość rolną w 2003 r. wg Zunifikowanego Systemu Rachunkowości Gospodarstw Rolniczych (Polski FADN). Podstawą symulacji jest założenie, że produkcja, jej organizacja, a także decyzje o terminach sprzedaży i dokonywanych zakupach w latach 2004-2005 nie uległy zmianie w porównaniu z 2003 r., zmienił się tylko poziom cen.

Analizę wpływu zmian cen jakie miały miejsce w 2004 i w 2005 r. na dochody rolnicze rozpoczęliśmy od gospodarstw specjalizujących się w produkcji mleka (typ rolniczy 41). Wpływ na taki wybór miało znaczenie jakie dla naszego rolnictwa ma produkcja mleka. Ważne jest także to, że gwarancje cenowe z jednej strony, a z drugiej system kwotowania produkcji mleka w ramach Wspólnej polityki Rolnej zasadniczo zmieniły ekonomikę tej produkcji.

W bieżącym roku przewidujemy publikację wyników symulacji wpływu zachodzących zmian cen na sytuację dochodową różnych typów gospodarstw co kwartał, bowiem prace nad modelami dla innych typów produkcyjnych gospodarstw jeszcze trwają. Docelowo możliwe będzie publikowanie wyników symulacji co miesiąc. Możliwe będzie także porównywanie ze sobą wyników różnych typów gospodarstw.

Możliwość szybkiego przedstawienia wpływu zmian cen na poziom dochodów rolniczych może przyczynić się do poprawy racjonalności podejmowanych decyzji zarówno przez decydentów kreujących politykę rolną, jak i przez uczestników rynku.

Zespół opracowujący biuletyn będzie zobowiązany za wszelkie uwagi i oczekiwania zgłoszone pod adresem Rynku Rolnego.

Jadwiga Seremak-Bulge

Redaktor naczelny

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

W styczniu 2006 r. syntetyczny wskaźnik koniunktury rolniczej (SWKR) obniżył się o 0,4 punktu procentowego tj. do 100,5 punktu. Tym samym osiągnął najniższy poziom w ciągu ostatnich 6 miesięcy, ale był wyższy o 0,2 pp niż przed rokiem. Na pogorszenie się rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej wpłynęła zarówno obniżka wyrównanego wskaźnika nożyc cen, jak i pogorszenie wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu. Wyrównany wskaźnik nożyc cen zmniejszył się do 99,3 punktu. Wpłynęło na to niewielkie pogorszenie wyrównanego wskaźnika zmian cen skupu, przy słabym wzroście wyrównanego wskaźnika zmian cen detalicznych środków do produkcji rolniczej. Obniżenie wskaźnika zmian cen skupu nastąpiło mimo, że w grudniu dominowały tendencje wzrostowe. Grudniowy przyrost cen był jednak zbyt słaby, aby zniwelować przeniesione skutki wcześniejszych znacznie głębszych obniżek. Wahaniom cen skupu towarzyszy systematyczny, chociaż niewielki wzrost cen środków produkcji. W styczniu obniżył się także wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu przede wszystkim pod wpływem sezonowego spadku indeksu produkcji przemysłu spożywczego, ale również zmniejszenia indeksu wymiany handlowej produktami rolno-spożywczymi. Zniwelowało to korzystny wpływ relatywnego potaniaenia żywności, zwłaszcza w relacji do wynagrodzeń, które w czwartym kwartale 2004 r. znacząco wzrosły.

W najbliższym czasie rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej nie powinny ulec zmianom.

Rozpoczęcie zakupów interwencyjnych w listopadzie odwróciło spadkowe tendencje cen zbóż. W grudniu 2005 r. i w styczniu 2006 r. ceny zbóż stopniowo rosły zarówno w skupie jak i na targowiskach. Przyczynia się do tego także rozwijający się eksport. Ceny nadal są jednak niższe niż przed rokiem.

Na rynku mleka utrzymuje się wysoka dynamika skupu, mimo że ceny skupu w czwartym kwartale 2005 r. były niższe niż przed rokiem. Na razie groźba przekroczenia kwot mlecznych

i konieczności zapłacenia kar nie wpłynęła hamująco na skup mleka. Zahamowane zostały spadkowe tendencje cen zbytu większości produktów mlecznych, w tym zwłaszcza mleka w proszku, do czego przyczynia się rozwijający się eksport.

Zmiany cen jakie nastąpiły w 2005 r. spowodowały, że dochody gospodarstw specjalizujących się w produkcji mleka zmalały w porównaniu z 2004 r. o ponad 6%. Nadal jednak były wyższe niż w 2003 r. o 52%. Wpłynął na to zarówno wzrost cen skupu jak i wypłata dopłat bezpośrednich.

Mimo wysokiej podaży żywca wieprzowego w styczniu zahamowany został spadek cen, które obniżyły się poniżej poziomu cen płaconych producentom za żywca wieprzowego w większości krajów członkowskich. Jedynie w Danii ceny są niższe. Prawdopodobny jest więc wzrost eksportu wieprzowiny z Polski do krajów członkowskich.

Utrzymują się spadkowe tendencje cen drobiu, mimo zahamowania spadku cen żywca wieprzowego i wołowego oraz wzrostu eksportu. Przyczynia się do tego bardzo wysoka podaż oraz perturbacje związane z epidemią ptasiej grypy.

Bariera popytu krajowego, mimo znacznie wyższych dochodów rolniczych spowodowała, że wzrost cen środków do produkcji rolniczej uległ zahamowaniu, a niektóre środki produkcji (zwłaszcza pochodzenia rolniczego) staniały.

Utrzymuje się relatywny spadek cen żywności zwłaszcza w stosunku do rosnących wynagrodzeń. Stanowi to przesłankę do ożywienia popytu na żywność. Wzrost liczby bezrobotnych jaki nastąpił w grudniu 2005 r. będzie jednak osłabiać ten pozytywny wpływ.

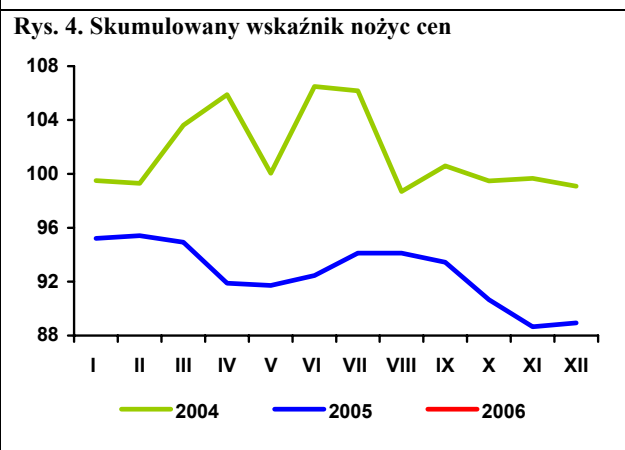
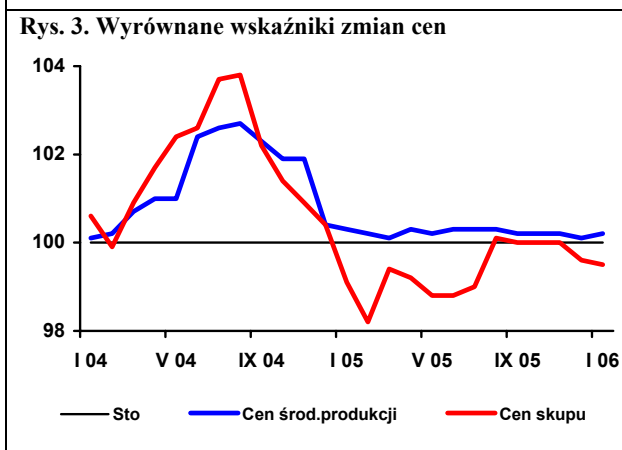
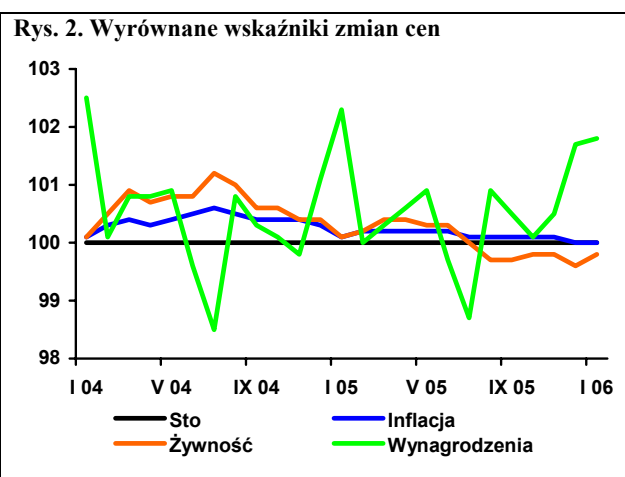
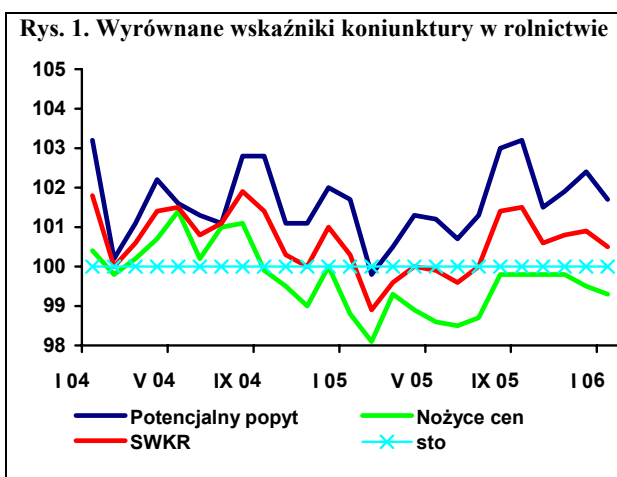
Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	I 06	XII 05	XI 05	X 05	IX 05	VIII 05	I 05
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	100,5	100,9	100,8	100,6	101,5	101,4	100,3
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	101,7	102,4	101,9	101,5	103,2	103,0	101,7
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	99,3	99,5	99,8	99,8	99,8	99,8	98,8
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	99,5	99,6	100,0	100,0	100,0	100,1	99,1
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,2	100,1	100,2	100,2	100,2	100,3	100,3
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	100,2	100,4	100,3	100,4	100,4	100,3	100,0
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	102,0	102,1	100,7	100,3	100,8	101,1	100,0
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	99,7	101,1	100,8	100,3	104,2	103,1	99,9

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, zwierzę ogółem w tym zwierzę wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Produkcja zbóż w 2005 r. była o ok. 10% niższa niż w rekordowym roku 2004. Łączna wielkość skupu zbóż w 2005 r. wyniosła 3,81 mln ton i była o ok. 22% niższa niż w 2004 r. W ostatnim miesiącu 2005 r. skupiono 369,3 tys. ton zbóż tzn. o 40% więcej niż w grudniu 2004 r. Skup pszenicy był wyższy o 41%, natomiast skup żyta obniżył się o ok. 9%. Skup w grudniu 2005 r. był o 15% niższy niż w listopadzie i o 35% niższy niż w październiku. Przeciętne ceny skupu zbóż w grudniu były wyższe niż w listopadzie: ceny skupu kukurydzy wzrosły o 5%, żyta o 2%. Minimalnie zwiększyły się ceny skupu pszenicy i jęczmienia. Poziom tych cen jest o ok. 10-15% niższy niż przed rokiem, są jednak wyższe niż 2-3 miesiące wcześniej. Ceny skupu żyta są najwyższe od 7 miesięcy. W grudniu 2005 r. także nieznacznie wzrosły ceny targowiskowe. Utrzymują się one także na niższym poziomie niż przed rokiem. Grudzień 2005 r. był drugim miesiącem skupu interwencyjnego prowadzonego przez ARR. Skup ten obejmuje pszenicę, jęczmień i kukurydzę w partiach po minimum 80 ton. Na dzień 29 stycznia 2006 r. polscy producenci zaoferowali do skupu interwencyjnego 776 tys. ton zbóż, w tym 558 tys. ton pszenicy. Udział polskiego zboża w unijnym skupie interwencyjnym wynosi ok. 11%.

W grudniu 2005 r. produkcja podstawowych wyrobów zbożowych: mąki pszennej i żytniej oraz makaronów była niższa niż w listopadzie. Produkcja pieczywa świeżego także spadła w porównaniu z poprzednim miesiącem. W całym 2005 r. wyprodukowano 1,55 mln ton mąki pszennej, tzn. o ok. 4,5% mniej niż w 2004 r. Produkcja mąki żytniej wyniosła 120 tys. ton i była o ok. 4% niższa niż w 2004 r. Zwiększyła się natomiast (o ok. 11%) roczna produkcja makaronów. Mniejsza niż w 2004 r. była produkcja pieczywa świeżego i prawdopodobnie wyniesie ok. 600 tys. ton.

W grudniu 2005 r. obniżały się nadal ceny detaliczne produktów zbożowych. W ciągu roku cena detaliczna mąki poznańskiej spadła o 16%, chleba mieszanego o 3%, a kaszy jęczmiennej o 2%. Inaczej zmieniały się ceny producenta: o ile w przypadku mąki poznańskiej spadły one o 16%, czyli podob-

nie jak ceny detaliczne, to w przypadku kaszy jęczmiennej spadły o prawie 17%, a ceny chleba mieszanego wzrosły o 1%.

Obroty zagraniczne zbożem są nadal bardzo wysokie. Polska pszenica trafia ostatnio do Algierii i Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Głównymi odbiorcami żyta są kraje UE-15: Hiszpania, Holandia i Niemcy. Do krajów UE-15 eksportowana jest także kukurydza. Import zbóż w listopadzie utrzymał się na poziomie poprzedniego miesiąca. Ponad połowę importowanego zboża stanowiła pszenica. Głównym źródłem jej pochodzenia (z wyjątkiem pszenicy durum) są kraje UE-10.

W listopadzie obniżył się poziom eksportu produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż. Spadł eksport mąk, kasz oraz ziarna przerobionego w inny sposób. Eksport słodu jest śladowy. Wysoki jest natomiast poziom importu produktów z tej grupy, chociaż w listopadzie zanotowano pewien spadek. Sprowadzono do Polski 11,6 tys. ton słodu, 3,7 tys. ton mąk, 2,8 tys. ton kasz oraz 1,6 tys. ton ziarna obrobionego inaczej. Głównym źródłem pochodzenia produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż są kraje UE oraz Argentyna.

Utrzymuje się wysoki poziom eksportu produktów wtórnego przetwórstwa. Najbardziej znaczący jest eksport chleba i pieczywa cukierniczego. Jego głównymi odbiorcami są bliskie kraje UE (Niemcy, Węgry, Czechy) oraz Rosja. W porównaniu z październikiem obniżył się import tej grupy towarów. Ich głównym źródłem pochodzenia są kraje UE (Włochy, Czechy, Francja, Niemcy), a duże ilości ciasta makaronowego pochodzą także z Wietnamu.

Ceny pasz utrzymują się na niskim poziomie. Według danych Ministerstwa Rolnictwa w ciągu drugiego półrocza 2005 r. ceny pasz dla bydła mlecznego obniżyły się o ok. 7,5%, dla drobiu o ok. 4%, a dla trzody o ok. 2%.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Wyszczególnienie	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień paszowy	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies
	Skup				Targowiska			
2004 I-XII	481,5	363,4	459,8	485,0	590,8	444,0	510,7	439,9
2004/05	415,0	312,2	b.d.	b.d.	509,0	384,6	460,2	391,7
2004 XII	416,8	314,9	352,7	399,9	495,6	373,8	435,3	368,0
2005 I	412,2	306,1	395,1	395,5	500,9	381,3	474,1	392,7
II	405,9	302,8	394,4	398,7	499,1	380,1	472,5	395,1
III	396,1	301,5	393,8	385,5	496,9	381,6	463,6	392,6
IV	382,8	293,0	386,0	367,8	487,1	369,5	464,1	387,2
V	382,1	288,3	390,0	359,7	467,1	351,3	440,9	376,5
VI	367,0	281,2	373,4	344,7	451,7	340,8	420,9	370,0
VII	375,4	253,0	433,9	312,6	417,3	318,2	388,7	351,5
VIII	345,2	260,8	408,8	365,0	427,8	324,9	399,3	360,5
IX	356,3	271,7	402,9	386,3	428,9	318,5	395,3	357,5
X	357,5	274,0	323,8	371,1	429,6	332,3	397,7	355,4
XI	359,6	280,8	327,1	365,3	424,4	330,0	401,2	348,2
XII	361,2	287,1	344,3	369,3	428,4	331,6	407,0	354,8

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Wyszczególnienie	Pszenica	Żyto	Zboża ogółem
2004 I-XII	3 497,6	707,1	4 898,7
2005 I-XII	2 776,0	393,4	3 813,8
VII 2004 – VI 2005	4 003,0	715,2	5 460,4
2004 XII	190,0	31,6	262,2
2005 I	182,3	25,9	240,9
II	187,6	19,8	234,6
III	213,4	21,8	268,3
IV	228,5	34,5	299,1
V	250,7	29,3	319,7
VI	231,9	34,8	306,7
VII	179,7	25,4	260,0
VIII	879,9	159,6	1 288,3
IX	672,0	101,4	902,6
X	440,7	43,7	566,3
XI	335,9	34,4	427,4
XII	267,8	28,9	369,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Wyszczególnienie	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony
2004 I-XII	1 617,5	125,4	653,2	83,0
2005 I-XI	1 547,7	120,0	545,2 ^b	92,2
2004 I-VI	776,4	63,3	325,5	41,1
2005 I-VI	765,8	66,9	322,9	50,3
2004 XII	131,7	9,0	56,1	7,1
2005 I	131,8	11,5	52,3	7,3
II	122,8	10,8	50,3	7,8
III	137,0	11,6	55,5	9,2
IV	123,1	11,5	55,2	8,2
V	119,1	9,6	54,5	8,0
VI	132,0	11,9	55,1	9,8
VII	124,9	10,6	55,2	7,6
VIII	138,2	10,1	55,8	7,4
IX	137,8	10,0	54,8	8,2
X	126,0	10,1	56,5	9,2
XI	135,0	11,3	54,1	9,6
XII	120,0	10,2	.	7,5

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników

^b I-XI 2005 r.

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	Pszenica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszenżyto	Pszenica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszenżyto
2004 I-XII	190,3	78,5	0,1	9,5	4,1	249,3	15,5	196,2	264,9	6,6
2004 I-VI	1,3	1,3	0,1	3,1	0,4	97,6	12,7	141,8	251,4	3,0
2005 I-VI	35,2	121,8	8,0	55,9	14,2	144,0	0,8	58,8	14,2	4,3
2004 XI	6,4	16,3	0,0	1,6	0,0	13,0	0,1	2,4	2,5	0,8
XII	1,3	18,9	0,0	3,9	0,0	8,6	0,0	2,2	3,6	0,6
2005 I	0,3	26,3	0,0	3,7	0,5	16,3	0,0	3,7	3,5	0,6
II	0,3	7,1	0,3	3,5	0,3	29,5	0,0	9,2	3,8	0,9
III	0,5	8,5	0,7	7,0	0,4	35,5	0,1	10,7	1,9	1,0
IV	3,4	20,9	0,4	8,8	3,3	24,2	0,5	9,2	1,6	0,8
V	1,2	19,6	1,1	12,8	3,7	19,9	0,0	11,1	1,4	0,6
VI	29,5	39,7	5,4	20,1	6,0	19,0	0,2	14,8	0,8	0,1
VII	47,9	27,7	19,8	35,5	6,2	17,1	0,4	13,8	1,2	0,5
VIII	23,6	47,0	15,3	26,7	6,6	26,9	0,1	6,7	1,2	0,2
IX	85,7	56,6	21,6	11,9	8,9	15,3	0,4	11,1	1,6	0,1
X	143,0	47,1	33,2	14,5	16,6	13,2	0,3	6,6	1,4	0,2
XI	14,1	26,3	3,3	32,2	16,1	11,1	0,3	6,7	2,1	0,3

^a razem z pszenicą durum

Źródło: Dane MF i GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze gryszki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Sól	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze gryszki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Sól
2004 I-XII	6,8	0,2	2,3	0,1	38,0	19,9	9,6	35,1	17,3	187,4
2004 I-VI	1,0	0,0	0,9	0,0	12,2	7,7	5,2	14,0	8,8	83,4
2005 I-VI	6,1	0,6	1,9	1,1	17,7	18,4	9,3	21,7	14,8	97,5
2004 XI	1,1	0,1	0,2	0,0	4,8	2,5	1,0	3,0	2,4	9,3
XII	1,4	0,0	0,3	0,0	9,8	2,1	0,7	3,5	1,0	16,7
2005 I	0,9	0,0	0,2	0,0	3,9	3,2	1,4	3,9	0,9	11,9
II	0,5	0,0	0,3	0,2	2,4	3,2	1,7	3,0	0,9	13,8
III	0,9	0,0	0,3	0,2	4,5	3,3	1,5	3,6	1,4	16,9
IV	1,0	0,1	0,3	0,1	2,3	2,8	1,7	3,1	5,0	15,7
V	1,5	0,4	0,5	0,2	3,2	3,1	1,5	4,0	3,9	16,5
VI	1,3	0,1	0,3	0,3	1,4	2,8	1,5	4,2	2,7	22,7
VII	1,2	0,1	0,4	0,1	0,0	3,3	1,4	4,0	4,4	20,4
VIII	2,1	0,2	0,8	0,2	0,0	4,0	1,6	3,5	3,3	18,3
IX	1,7	0,1	0,8	0,5	0,0	3,7	1,4	3,2	0,7	12,5
X	1,3	0,3	0,6	2,2	0,0	2,8	1,6	3,1	2,8	14,6
XI	1,0	0,1	0,4	0,9	0,0	1,8	1,9	2,8	1,6	11,6

Źródło: Dane MF i GUS.

Tab. 6. Eksport i import produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Miesiące	Eksport			Import		
	Ciasto makaronowe	Wyroby spożywcze ^a	Chleb, pieczywo cukiernicze	Ciasto makaronowe	Wyroby spożywcze ^a	Chleb, pieczywo cukiernicze
2004 I-XII	8,1	22,6	123,9	23,8	3,2	38,9
2004 I-VI	3,4	11,2	52,5	11,1	1,7	17,0
2005 I-VI	4,1	15,5	71,3	14,7	2,8	22,9
2004 XI	0,9	1,9	12,8	2,4	0,3	4,0
XII	0,4	1,6	11,3	2,1	0,5	3,3
2005 I	0,6	2,0	10,1	2,1	0,4	3,1
II	0,8	2,4	10,5	2,1	0,5	3,4
III	0,7	3,3	12,6	2,4	0,6	3,8
IV	0,6	2,7	11,2	2,7	0,4	4,2
V	0,7	2,6	12,8	2,7	0,3	3,8
VI	0,7	2,7	13,4	2,9	0,7	4,6
VII	0,8	2,9	12,7	2,8	0,8	4,3
VIII	0,6	3,7	15,7	2,6	1,1	4,3
IX	0,6	2,1	15,5	2,9	1,2	4,9
X	0,8	2,9	14,9	2,8	1,1	5,4
XI	0,8	3,0	14,1	2,7	0,9	4,1

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane MF i GUS.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Miesiące	Mąka poznańska			Kasza jęczmienna „Mazurska”			Chleb mieszany zwykły		
	Cena producenta	Cena detaliczna	Premia detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Premia detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Premia detaliczna
2005 I-XII	0,68	1,52	0,84	1,08	2,38	1,30	2,29	2,70	0,41
2004 XII	0,79	1,64	0,85	1,22	2,38	1,16	2,28	2,74	0,46
2005 I	0,75	1,62	0,87	1,24	2,40	1,16	2,30	2,74	0,44
II	0,74	1,60	0,86	1,19	2,38	1,19	2,29	2,72	0,43
III	0,72	1,59	0,87	1,18	2,38	1,20	2,29	2,70	0,41
IV	0,70	1,57	0,87	1,17	2,38	1,21	2,28	2,70	0,42
V	0,68	1,56	0,88	1,17	2,38	1,21	2,28	2,70	0,42
VI	0,66	1,54	0,88	1,06	2,38	1,32	2,28	2,70	0,42
VII	0,66	1,50	0,84	1,03	2,40	1,37	2,28	2,68	0,40
VIII	0,67	1,49	0,82	1,02	2,40	1,38	2,28	2,68	0,40
IX	0,68	1,47	0,79	1,02	2,38	1,36	2,30	2,68	0,38
X	0,68	1,45	0,77	1,02	2,38	1,36	2,30	2,68	0,38
XI	0,68	1,43	0,75	1,02	2,38	1,36	2,30	2,68	0,38
XII	0,68	1,42	0,74	1,02	2,36	1,34	2,31	2,66	0,35

Źródło: Dane GUS, obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Miesiące	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ-1” sypka dla kur niosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2004 XII	838	1009	1541	904	1262	1099	1695
2005 I	836	999	1531	879	1247	1085	1682
II	825	983	1515	860	1226	1064	1669
III	811	965	1500	847	1195	1046	1642
IV	805	959	1499	837	1171	1034	1632
V	803	953	1503	828	1161	1036	1630
VI	798	939	1493	821	1144	1030	1623
VII	800	934	1473	814	1138	1024	1621
VIII	815	926	1471	812	1163	1017	1624
IX	810	930	1464	807	1158	1010	1620
X	808	923	1465	806	1159	1008	1617
XI	805	920	1464	803	1155	1007	1617

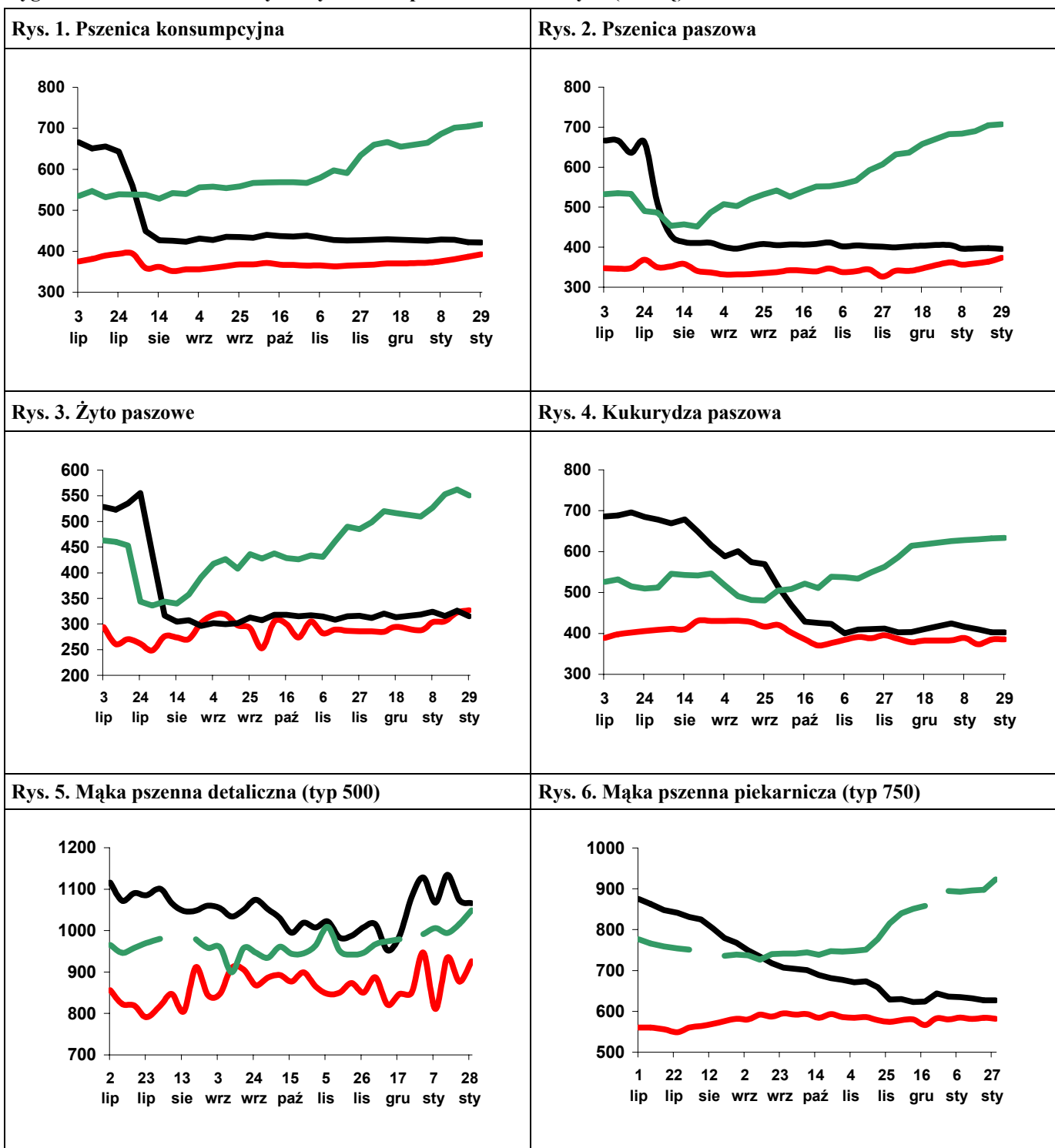
Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka

Miesiące	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników / ceny targowiskowe żyta	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt / ceny targowiskowe pszenicy	Koncentrat „Provit” sypki dla trzody / ceny targowiskowe żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B” sypka dla bydła	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit” sypki dla tuczników	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt
2004 XII	2,42	2,55	4,53	1,17	2,60	4,88	2,55
2005 I	2,31	2,49	4,41	1,16	2,29	4,39	2,42
II	2,26	2,46	4,39	1,17	2,37	4,59	2,46
III	2,22	2,40	4,30	1,17	2,41	4,66	2,54
IV	2,27	2,40	4,42	1,16	2,21	4,30	2,56
V	2,36	2,49	4,64	1,13	2,20	4,32	2,80
VI	2,41	2,53	4,76	1,14	2,27	4,48	2,93
VII	2,56	2,73	5,09	1,12	2,46	4,89	3,03
VIII	2,50	2,72	5,00	1,10	2,58	5,16	3,01
IX	2,53	2,70	5,09	1,11	2,55	5,12	3,01
X	2,43	2,70	4,87	1,14	2,41	4,84	2,67
XI	2,43	2,72	4,90	1,17	2,23	4,48	2,49

Źródło: Dane GUS.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

Legenda:
 2005/06 ——— (red line)
 2004/05 ——— (black line)
 2003/04 ——— (green line)

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2005, 2004, 2003; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

W kampanii 2005/2006 produkcja cukru wg GUS wyniosła 2057 tys. ton i była o 3% większa niż przed rokiem. Produkcja była o 475 tys. ton większa od kwot produkcyjnych, które po obniżeniu wrześniu 2005 r. przez Komisję Europejską wynosiły: A – 1495 tys. ton i B – 86,9 tys. ton. Nadwyżki cukru są eksportowane poza obszar UE bez dopłat eksportowych.

Ceny skupu buraków cukrowych wyznaczane są przez ceny minimalne, które dla buraków standardowych o zawartości cukru 16% wynoszą w kwocie A – 46,37 EUR/tonę i kwocie B – 32,42 EUR/tonę. Czynniki wpływającymi na poziom cen wypłacanych plantatorom są zawartość cukru w korzeniach oraz kurs przeliczeniowy. W sezonie 2005/2006 buraki cukrowe charakteryzowały się bardzo wysoką zawartością cukru ok. 18,4%, która rekompensowała rolnikom straty wynikające z aprecjacji waluty krajowej względem euro. Według wstępnych informacji średnia cena skupu wyniosła 175-180 zł/tonę i była o 4-6% niższe niż w sezonie 2004/2005.

W pierwszym półroczu 2005 r. średnie miesięczne spożycie cukru w gospodarstwach domowych wyniosło 1,41 kg/osobę i było o 9% mniejsze niż w analogicznym okresie roku przedniego. W trzecim kwartale ubiegłego roku nastąpił wzrost spożycia do 1,65 kg/osobę. Ocenia się, że spożycie cukru w gospodarstwach domowych w skali całego 2005 r. wyniesie ok. 710 tys. ton i będzie o 3% mniejsze niż w 2004 roku. W przemyśle przetwórczym wzrasta produkcja artykułów spożywczych, do produkcji których zużywa się dużych ilości cukru. W okresie jedenastu miesięcy 2005 r. w dużych i średnich przedsiębiorstwach produkcja czekolady wzrosła o 5,9%, wyrobów ciastkarskich o 14,3% oraz dżemów owocowych o 3%. Niewielkie

zmiany zachodzą w produkcji wyrobów czekoladowanych. Produkcja cukierków i słodzonych napojów bezalkoholowych uległa zmniejszeniu. Zużycie cukru we wtórnym przetwórstwie żywności w 2005 r. wzrosło do ok. 840 tys. ton.

Ceny cukru na rynku krajowym wykazują niewielkie wahania. W grudniu 2005 r. ceny zbytu cukru w workach 50 kg wzrosły do 2,53 zł/kg, a cukru paczkowanego do 261 zł/kg. W handlu detalicznym ceny obniżyły się do 3,03 zł/kg. Średnioroczna cena detaliczna wyniosła 3,13 zł/kg i była nieznacznie niższa niż w 2004 r. – 3,14 zł/kg.

W okresie jedenastu miesięcy 2005 r. eksport osiągnął wysoki poziom 581 tys. ton i był większy od rekordowego eksportu w 1997 r. (523,5 tys. ton). W eksporcie przeważa cukier C. Według danych ARR do końca listopada 2005 r. wywóz cukru w stanie naturalnym z refundacjami wyniósł 12,35 tys. t, a wartość wsparcia 231,3 mln zł. Głównymi rynkami zbytu są kraje WNP – 241 tys. ton i Europa Środkowo-Wschodnia – 98,6 tys. ton. Do krajów UE wyeksportowano 110 tys. ton. Ceny w eksporcie do krajów trzecich w ostatnich miesiącach wynosiły 225-230 EUR/tonę, o czym decydują wysokie ceny na giełdach światowych. Na rynku unijnym ceny przekraczają 650 EUR/tonę. Import cukru utrzymuje się na niskim poziomie – 45,1 tys. ton. Najwięcej cukru sprowadzono z krajów UE-25 – 31,2 tys. ton, w tym z UE-10 – 25 tys. ton.

Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Marmolada dżemy i powidla	Wyroby ciastkarskie	Słodzone napoje bezalkoholowe
2004	I-XII	139,8	77,6	57,3	72,0	117,7	28,1
	XI	15,5	8,2	4,6	5,5	9,8	1,8
	XII	13,0	6,9	4,1	5,3	9,8	2,2
2005	I	12,3	6,7	3,9	5,6	10,0	1,5
	II	11,2	6,2	4,1	6,3	10,4	1,5
	III	11,5	6,4	4,5	6,9	11,3	2,2
	IV	10,1	5,3	4,1	6,8	10,3	2,9
	V	9,7	4,5	4,7	6,8	10,0	2,5
	VI	10,8	4,6	5,7	6,7	11,1	2,6
	VII	8,7	3,2	4,1	7,2	10,9	2,9
	VIII	13,0	6,0	4,1	6,0	11,8	2,2
	IX	15,3	9,2	4,5	5,0	12,6	2,1
	X	15,7	9,5	4,1	5,8	12,6	1,5
	XI	16,0	9,0	4,2	5,5	12,4	1,6
I-XI 2004		126,8	70,4	53,1	66,8	107,8	26,0
I-XI 2005		134,3	70,7	47,9	68,8	123,3	23,0
$\frac{I - XI 2005}{I - XI 2004} \cdot 100$		105,9	99,5	90,2	103,0	114,3	89,9

Źródło: Obliczenia IERiGŻ – PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem i melasą (EUR/tonę)

Miesiące	Eksport			Import			
	Ogółem	UE-25	Kraje trzecie	Ogółem	UE-25	Kraje trzecie	
2004	I-XII	376,54	571,04	192,81	458,66	462,63	390,71
	XI	412,53	762,65	193,68	546,58	571,54	408,60
	XII	336,96	677,55	174,68	578,79	593,21	310,54
2005	I	408,00	598,01	191,69	519,62	602,28	293,32
	II	281,69	624,03	190,05	524,34	599,02	311,62
	III	270,57	664,46	190,39	544,91	613,68	406,85
	IV	254,53	660,72	188,19	540,98	596,81	456,48
	V	240,82	657,47	187,13	548,63	612,87	365,93
	VI	260,77	614,78	197,31	540,55	572,72	508,10
	VII	295,09	627,01	211,88	570,56	651,67	461,86
	VIII	329,31	613,20	233,57	550,60	573,49	318,06
	IX	301,70	621,23	225,61	527,02	573,32	326,77
	X	310,95	650,87	225,36	561,87	592,15	358,29
	XI	317,45	672,11	231,75	608,52	655,26	477,68

Źródło: Obliczenia IERiGŻ – PIB, dane CIHZ, MRiRW.

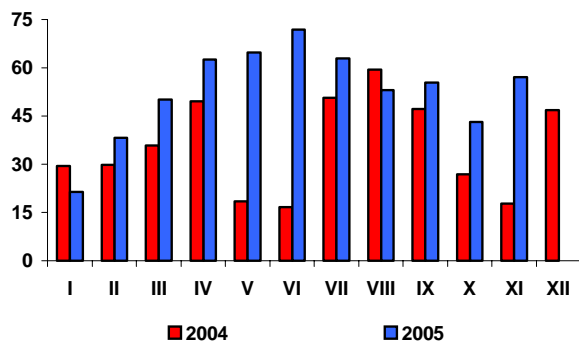
Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące	Ceny zbytu		Cena interwencyjna ^a	Cena detaliczna
	workowany	paczkowany		
2004	I-XII	-	-	3,14
	XI	2,87	2,95	2,69
	XII	2,80	2,87	2,62
2005	I	2,69	2,77	2,58
	II	2,58	2,65	2,52
	III	2,58	2,65	2,54
	IV	2,63	2,73	2,62
	V	2,53	2,59	2,64
	VI	2,58	2,68	2,57
	VII	2,56	2,59	2,59
	VIII	2,53	2,55	2,56
	IX	2,62	2,69	2,48
	X	2,55	2,66	2,48
	XI	2,52	2,59	2,51
	XII	2,53	2,61	2,44

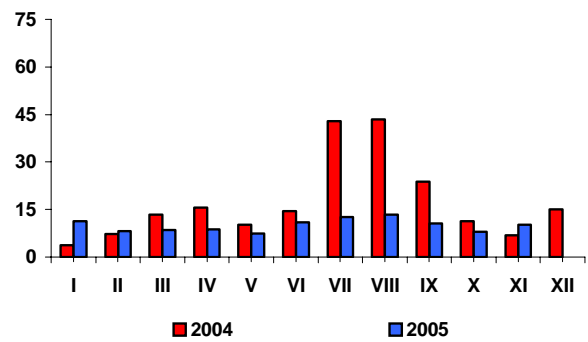
^a cenę interwencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP,

Źródło: Dane GUS.

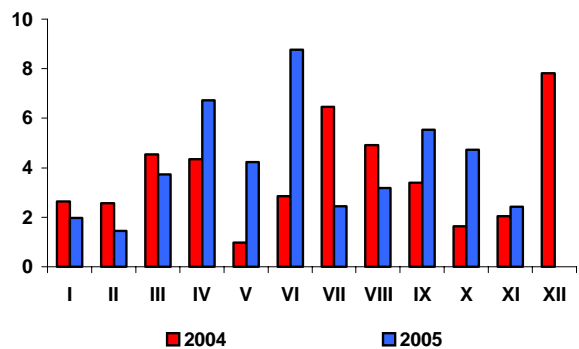
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

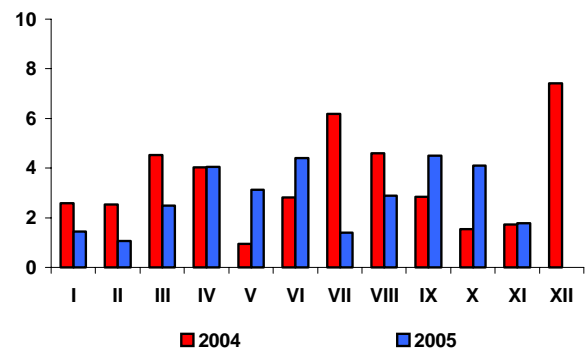
Rys. 2. Eksport do UE-25 (tys. ton)

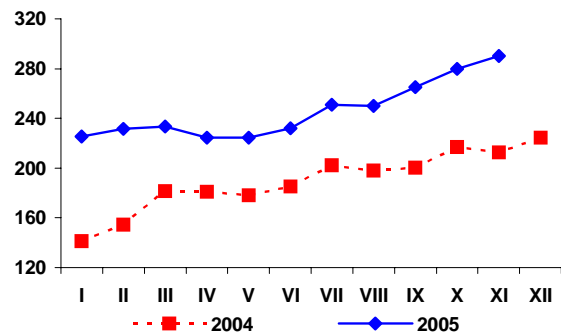
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

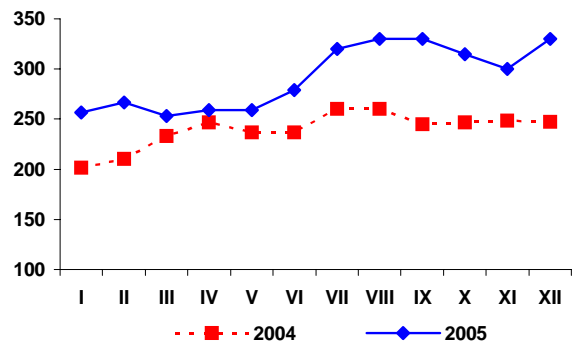
Rys. 4. Import z UE-25 (tys. ton)

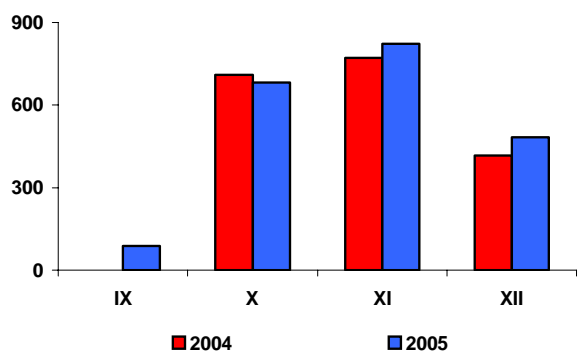
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Lichi's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

W grudniu na europejskim rynku rzepaku i oleju rzepakowego nastąpiły dalsze spadki cen. Za rzepak płacono średnio 260 USD/tonę (cif Hamburg), tj. o 6 USD/tonę mniej niż przed miesiącem, a także o 22 USD/tonę mniej niż przed rokiem i o 71 USD/tonę mniej niż dwa lata wstecz. Średnia cena holenderskiego oleju rzepakowego wyniosła 711 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg) i była o 12 USD/tonę niższa niż przed miesiącem. Mimo spadku była ona o 4 USD/tonę wyższa niż przed rokiem i o 64 USD/tonę wyższa niż dwa lata wstecz. Za niemiecką śrutę rzepakową płacono średnio 137 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg), tj. o 13 USD/tonę więcej niż przed miesiącem, o 3 USD/tonę więcej niż przed rokiem, lecz aż o 72 USD/tonę mniej niż dwa lata wstecz.

Na rynku krajowym, przy niewielkich obrotach handlowych, ceny rzepaku były stabilne. W grudniu przemysł tłuszczowy kupił ok. 24 tys. ton rzepaku, a w styczniu ok. 28 tys. ton. Przeciętna jego cena (ok. 840 zł/tonę – grudzień i styczeń) była o ok. 8-9% niższa niż w analogicznych miesiącach sezonu poprzedniego. W ostatnich dwóch miesiącach spadkowa tendencja cen wystąpiła na rynku produktów przerobu rzepaku. W styczniu za olej rzepakowy rafinowany niekonfekcjonowany płacono ok. 2330 zł/tonę, tj. o 0,6% mniej niż w grudniu i o 4,4% mniej niż w listopadzie. Niewielki spadek cen odnotowano też na rynku śruty rzepakowej.

W listopadzie, podobnie jak w październiku, krajowy przerób rzepaku (ponad 120 tys. ton) i produkcja oleju rzepakowego (ponad 48 tys. ton) były bardzo wysokie. Od stycznia do listopada zakłady przemysłu tłuszczowego (liczące co najmniej 50 osób stałej załogi) przerobiły ok. 1 mln ton rzepaku, tj. o 37% więcej niż w tym samym czasie 2004 r. Produkcja oleju rzepakowego surowego wyniosła ok. 400 tys. ton, z tego rafinowano ok. 340 tys. ton, tj. o 19% więcej niż w analogicznym okresie 2004 r. Znacząco zmalała produkcja olejów rafinowanych: sojowego (o 58% do 10,5 tys. ton) i słonecznikowego (o 40% do 21,2 tys. ton). Niższa też była produkcja margaryn (spadek o 2,5% do 312,3 tys. ton).

W dalszym ciągu utrzymywały się wysokie obroty handlu zagranicznego surowcami i produktami oleistych, zarówno po stronie eksportu, jak i importu. W listopadzie eksport oleju

rzepakowego (15,5 tys. ton), śruty rzepakowej (31,9 tys. ton), rzepaku (15,5 tys. ton) i margaryn (4,7 tys. ton) był odpowiednio o ok. 9%, 19% i po ok. 25% większy niż w miesiącu poprzednim. Od stycznia do listopada eksportowano (głównie na rynek niemiecki) ponad 99 tys. ton oleju rzepakowego (niecałkowicie czterokrotnie więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego), ok. 280 tys. ton śruty rzepakowej (dwa i półkrotnie więcej) i ok. 30 tys. ton margaryn (o 66% więcej). Eksport rzepaku był natomiast niższy (spadek o ok. 33% do 184 tys. ton).

W listopadzie import śrut oleistych był rekordowy (po raz pierwszy w skali miesiąca przekroczył 200 tys. ton). Bardzo wysoki był też import olejów roślinnych (wzrost o 6,4% do 27,6 tys. ton), zaś import nasion oleistych i margaryn był niewiele niższy niż przed miesiącem. Od stycznia do listopada sprowadzono ponad 1,8 mln ton śrut oleistych (o 22% więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego), ok. 250 tys. ton olejów roślinnych (o 2,5% więcej), ok. 117 tys. ton nasion oleistych (o 42% więcej) i ok. 19 tys. ton margaryn (o 77% więcej).

W 2005 r. dynamika spadku średnich cen zbytu olejów konfekcjonowanych była większa niż cen detalicznych tych produktów. Olej rzepakowy konfekcjonowany potaniał u producenta o 4,3% (w relacji grudzień do grudnia) i o 4,4% (w relacji rok do roku), zaś jego cena detaliczna była tylko odpowiednio o 2,3 i 1,3% niższa. Na rynku margaryn podobna zależność nie wystąpiła.

W 2005 r. tłuszcze roślinne potaniały względem tłuszczów zwierzęcych. Przy wzroście cen detalicznych całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi o 2,1% (w relacji rok do roku), w tym tłuszczów zwierzęcych o 4,4%, przeciętne ceny detaliczne tłuszczów roślinnych nie zmieniły się. Oleje roślinne (spadek cen o 1,2%) i margaryny (wzrost cen o 0,5%) potaniały zarówno względem masła, jak i pozostałych tłuszczów zwierzęcych, których ceny zwiększyły się odpowiednio o 3,1 i 10,1%.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2003 I-XII	317 637	224 761	974	541 424	14,18	0,3	58,7
2004 I-XII	392 679	266 530	34 409	624 800	16,36	8,8	62,8
2004 XI	43 312	29 791	6 305	66 798	1,75	14,6	64,8
XII	45 326	23 030	7 039	61 317	1,61	15,5	73,9
2005 I	33 247	24 914	4 978	53 183	1,39	15,0	62,5
II	38 031	19 242	4 568	52 705	1,38	12,0	72,2
III	38 389	22 382	7 826	52 945	1,39	20,4	72,5
IV	36 643	20 836	8 644	48 835	1,28	23,6	75,0
V	31 859	22 674	7 764	46 769	1,22	24,4	68,1
VI	36 170	17 144	11 659	41 655	1,09	32,2	86,8
VII	31 807	24 729	4 135	52 401	1,37	13,0	60,7
VIII	32 275	17 209	10 561	38 923	1,02	32,7	82,9
IX	23 444	27 082	12 116	38 410	1,01	51,7	61,0
X	47 587	25 904	14 831	58 660	1,54	31,2	81,1
XI	48 149	27 559	15 445	60 263	1,58	32,1	79,9
Wskaźnik zmian w %							
<u>XI 2005</u> <u>X 2005</u>	101,2	106,4	104,1	102,7	102,7	x	x
<u>XI 2005</u> <u>XI 2004</u>	111,2	92,5	245,0	90,2	90,2	x	x
<u>XI 2005</u> <u>XII 2004</u>	106,2	119,7	219,4	98,3	98,3	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe
Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych GUS, CIHZ i MF.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2003 I-XII	317 637	3 892	821	320 708	8,40	0,3	99,0
2004 I-XII	392 679	18 956	33 431	378 204	9,91	8,5	103,8
2004 XI	43 312	1 089	6 150	38 251	1,00	14,2	113,2
XII	45 326	1 653	6 901	40 078	1,05	15,2	113,1
2005 I	33 247	878	4 908	29 217	0,77	14,8	113,8
II	38 031	1 363	4 514	34 880	0,91	11,9	109,0
III	38 389	2 449	7 759	33 079	0,87	20,2	116,1
IV	36 643	1 225	8 516	29 352	0,77	23,2	124,8
V	31 859	638	7 591	24 906	0,65	23,8	127,9
VI	36 170	479	11 046	25 603	0,67	30,5	141,3
VII	31 807	592	3 696	28 703	0,75	11,6	110,8
VIII	32 275	968	10 299	22 944	0,60	31,9	140,7
IX	23 444	1 576	11 873	13 147	0,34	50,6	178,3
X	47 587	2 175	13 957	35 805	0,94	29,3	132,9
XI	48 149	3 413	15 277	36 285	0,95	31,73	132,70
Wskaźnik zmian w %							
<u>XI 2005</u> <u>X 2005</u>	101,2	156,9	109,5	101,3	101,3	x	x
<u>XI 2005</u> <u>XI 2004</u>	111,2	313,4	248,4	94,9	94,9	x	x
<u>XI 2005</u> <u>XII 2004</u>	106,2	206,5	221,4	90,5	90,5	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe
Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych GUS, CIHZ i MF.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2003 I-XII	476 456	1 605 462	157 523	1 924 395	33,1	24,8
2004 I-XII	589 019	1 642 467	140 784	2 090 702	23,9	28,2
2004 XI	64 968	163 649	31 376	197 241	48,3	32,9
XII	67 989	155 511	25 014	198 486	36,8	34,3
2005 I	49 871	140 868	32 164	158 575	64,5	31,4
II	57 047	142 026	28 068	171 005	49,2	33,4
III	57 584	164 491	33 050	189 025	57,4	30,5
IV	54 965	188 880	30 524	213 321	55,5	25,8
V	47 789	167 654	18 717	196 726	39,2	24,3
VI	54 255	166 813	21 688	199 380	40,0	27,2
VII	47 711	132 784	18 249	162 246	38,2	29,4
VIII	48 413	145 183	21 373	172 223	44,1	28,1
IX	35 166	159 623	16 947	177 842	48,2	19,8
X	71 381	199 636	26 775	244 242	37,5	29,2
XI	72 224	206 832	31 948	247 108	44,2	29,2
Wskaźnik zmian w %						
$\frac{XI\ 2005}{X\ 2005}$	101,2	103,6	119,3	101,2	x	x
$\frac{XI\ 2005}{XI\ 2004}$	111,2	126,4	101,8	125,3	x	x
$\frac{XI\ 2005}{XII\ 2004}$	106,2	133,0	127,7	124,5	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ – PIB, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych GUS, CIHZ i MF.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2003 I-XII	476 456	3 304	157 488	322 272	33,1	147,8
2004 I-XII	589 019	3 761	139 966	452 814	23,8	130,1
2004 XI	64 968	1 053	31 376	34 645	48,3	187,5
XII	67 989	185	25 014	43 160	36,8	157,5
2005 I	49 871	130	32 128	17 873	64,4	279,0
II	57 047	81	28 068	29 060	49,2	196,3
III	57 584	24	32 978	24 630	57,3	233,8
IV	54 965	226	30 488	24 703	55,5	222,5
V	47 789	359	18 680	29 468	39,1	162,2
VI	54 255	149	21 421	32 983	39,5	164,5
VII	47 711	281	18 075	29 917	37,9	159,5
VIII	48 413	219	21 352	27 280	44,1	177,5
IX	35 166	360	16 945	18 581	48,2	189,3
X	71 381	839	26 749	45 471	37,5	157,0
XI	72 224	573	31 948	40 849	44,2	176,8
Wskaźnik zmian w %						
$\frac{XI\ 2005}{X\ 2005}$	101,2	68,3	119,4	89,8	x	x
$\frac{XI\ 2005}{XI\ 2004}$	111,2	54,4	101,8	117,9	x	x
$\frac{XI\ 2005}{XII\ 2004}$	106,2	309,7	127,7	94,6	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ – PIB, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych GUS, CIHZ i MF.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2003 I-XII	351 337	4 128	18 953	336 512	9,20	5,4	104,4
2004 I-XII	348 164	12 473	19 635	341 002	8,93	5,6	102,1
2004 XI	31 749	2 392	1 869	32 272	0,85	5,9	98,4
XII	27 922	1 523	1 688	27 757	0,73	6,0	100,6
2005 I	25 635	1 791	1 782	25 644	0,67	7,0	100,0
II	28 227	2 293	2 242	28 278	0,74	7,9	99,8
III	31 143	1 841	2 324	30 660	0,80	7,5	101,6
IV	26 142	1 174	2 133	25 183	0,66	8,2	103,8
V	27 482	1 150	1 909	26 723	0,70	6,9	102,8
VI	28 877	1 498	2 239	28 136	0,74	7,8	102,6
VII	24 379	937	3 010	22 306	0,58	12,3	109,3
VIII	25 783	1 724	2 453	25 054	0,66	9,5	102,9
IX	29 573	2 324	3 324	28 573	0,75	11,2	103,5
X	31 332	2 389	3 748	29 973	0,79	12,0	104,5
XI	33 765	2 234	4 695	31 304	0,82	13,9	107,9
Wskaźnik zmian w %							
XI 2005 X 2005	107,8	93,5	125,3	104,4	104,4	x	x
XI 2005 XI 2004	106,3	93,4	251,2	97,0	97,0	x	x
XI 2005 XII 2004	120,9	146,7	278,1	112,8	112,8	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe
Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych GUS, CIHZ i MF.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenvica	Relacja cen
2004 I-XII	864,7	471,9	1,83
2005 I-XII	x	367,3	1,80
2004 XII	922,8	416,8	2,21
2005 I	916,3	412,2	2,22
II	898,1	405,9	2,21
III	869,8	396,1	2,20
IV	867,8	382,8	2,27
V	840,2	382,1	2,20
VI	814,6	367,0	2,22
VII	769,5	375,4	2,05
VIII	778,6	345,2	2,26
IX	809,5	356,3	2,27
X	829,8	357,5	2,32
XI	839,5	359,6	2,33
XII	841,4	361,2	2,33
Wskaźnik zmian w %			
XII 2005 XI 2005	100,2	100,4	x
XII 2005 XII 2004	91,2	86,7	x
I - XII 2005 I - XII 2004	x	77,8	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW
Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny zbytu śrut oleistych (zł/tonę)^a

Okres	Śruta sojowa	Śruta rzepakowa	Relacja cen
2004 I-XII	1148	533	2,15
2005 I-XII	889	370	2,40
XII	850	378	2,25
2005 I	845	369	2,29
II	850	370	2,30
III	965	377	2,56
IV	945	397	2,38
V	910	386	2,36
VI	940	369	2,55
VII	930	391	2,38
VIII	915	369	2,48
IX	860	347	2,48
X	830	351	2,36
XI	825	359	2,30
XII	850	359	2,37
Wskaźnik zmian w %			
<u>XII 2005</u> <u>XI 2005</u>	103,0	100,0	x
<u>XII 2005</u> <u>XII 2004</u>	100,0	95,0	x
<u>I - XII 2005</u> <u>I - XII 2004</u>	77,4	69,4	x

^a śruta sojowa (cena giełdowa) – szacunki IERiGŻ - PIB w oparciu o notowania giełdy Rol-petrol,
śruta rzepakowa (cena producenta) – dane MRiRW

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych GUS, MRiRW i giełdy Rol-petrol.

Tab. 8. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy
2004 I-XII	3,38	4,16	4,34	4,78	5,39	6,07
2005 I-XII	3,23	3,92	4,27	4,72	5,40	5,90
2004 XII	3,46	4,04	4,49	4,75	5,49	6,01
2004 I	3,30	4,02	4,38	4,76	5,49	5,99
2005 II	3,24	3,93	4,32	4,78	5,47	5,99
III	3,21	3,99	4,36	4,76	5,46	5,97
IV	3,17	3,98	4,33	4,74	5,44	5,94
V	3,11	3,93	4,30	4,74	5,42	5,92
VI	3,25	3,88	4,26	4,74	5,42	5,90
VII	3,29	3,88	4,35	4,73	5,41	5,87
VIII	3,21	3,87	4,18	4,72	5,39	5,86
IX	3,28	3,90	4,17	4,70	5,35	5,86
X	3,19	3,85	4,25	4,67	5,34	5,86
XI	3,16	3,92	4,15	4,63	5,32	5,84
XII	3,31	3,91	4,14	4,64	5,29	5,83
Wskaźnik zmian w %						
<u>XII 2005</u> <u>XI 2005</u>	104,7	99,7	99,8	100,2	99,4	99,8
<u>XII 2005</u> <u>XII 2004</u>	95,7	96,8	92,2	97,7	96,4	97,0
<u>I - XII 2005</u> <u>I - XII 2004</u>	95,6	94,2	98,4	98,7	100,2	97,2

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych GUS.

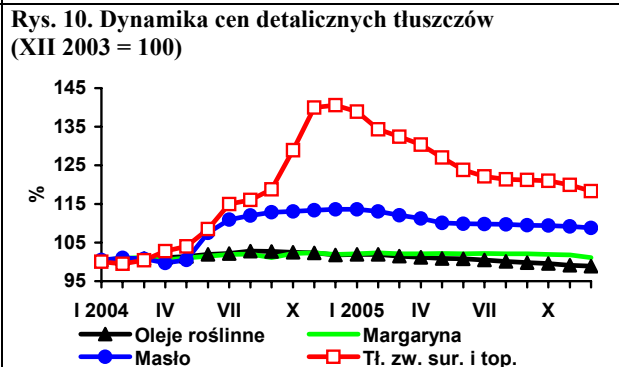
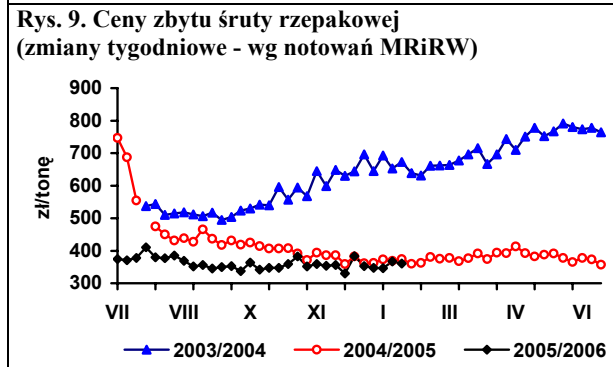
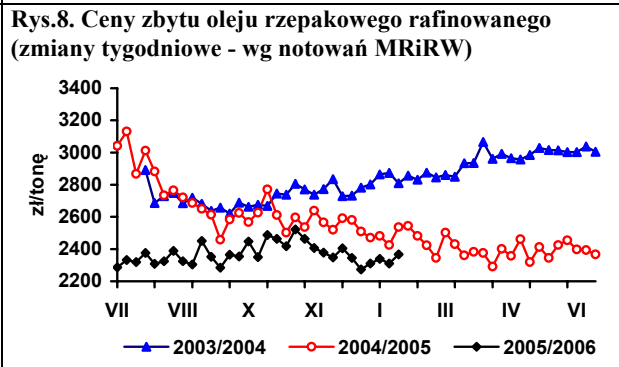
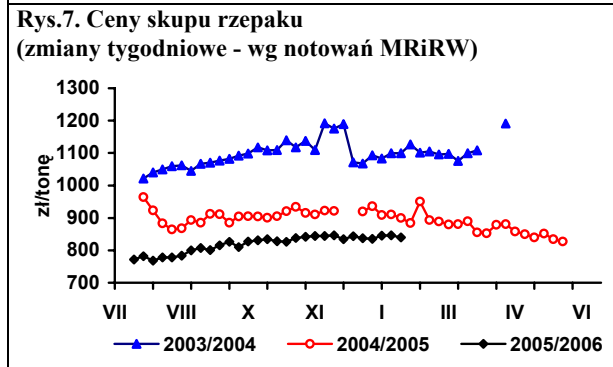
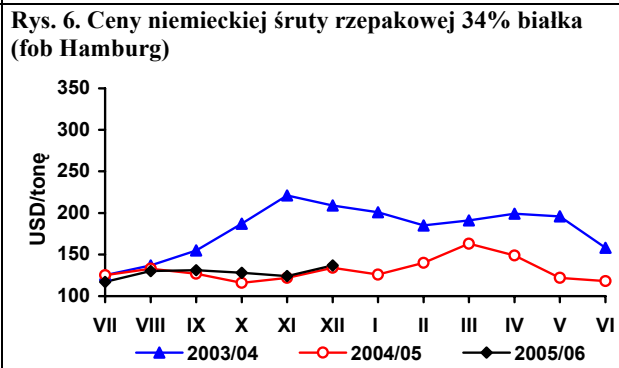
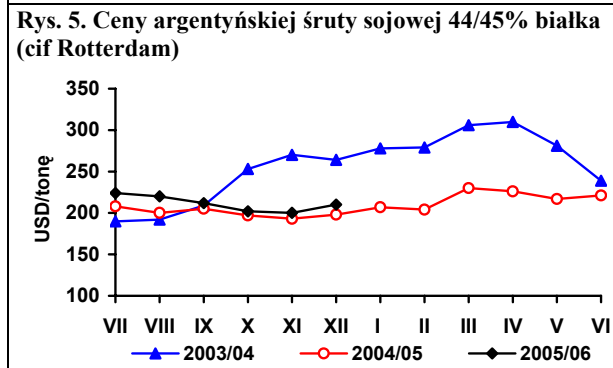
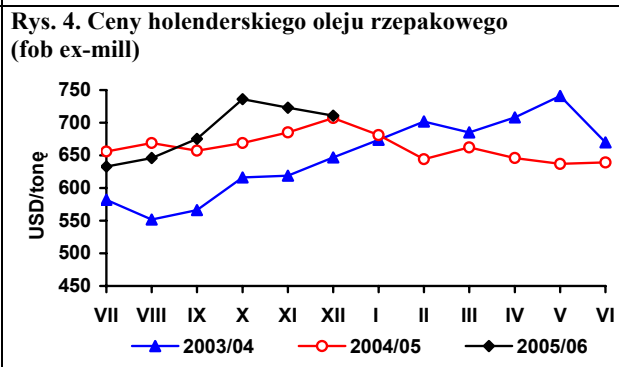
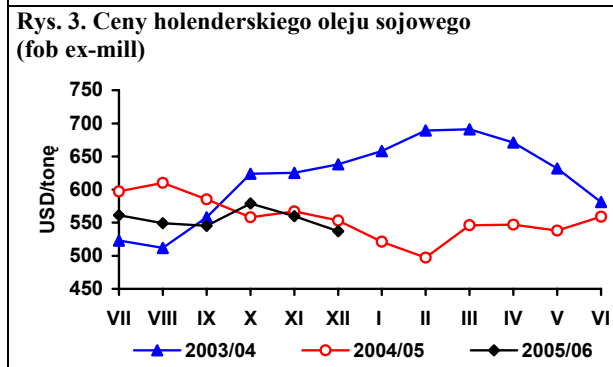
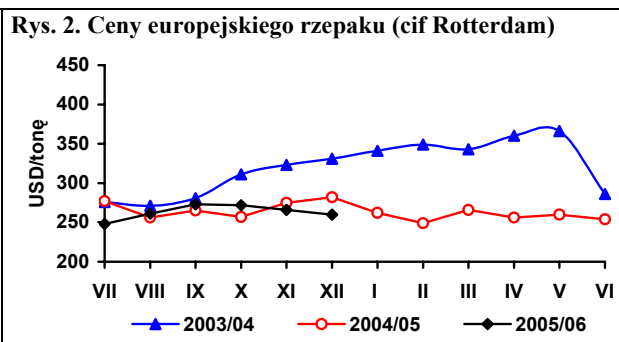
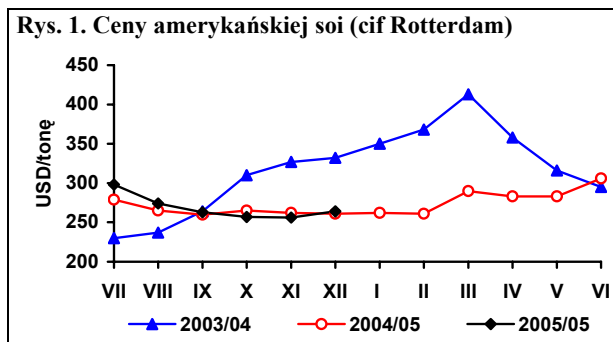
Tab. 9. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	Margaryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 250 g	Masmix za 1 kg	Masło w op. 200 g ^a	Smalec w op. 250 g	Margaryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 500 g	Masmix w op. 400 g	Masło w op. 200 g ^b	Smalec w op. 250 g
2004 I-XII	3,60	4,24	7,39	12,09	3,47	5,04	6,40	12,68	15,80	4,72
2005 I-XII	3,68	4,68	7,20	12,01	3,70	4,96	6,44	12,50	15,75	5,56
2004 XII	3,72	4,24	7,58	12,63	4,69	5,04	6,50	12,73	16,30	6,12
2005 I	3,68	4,36	7,44	12,38	4,30	5,04	6,50	12,73	16,35	6,16
II	3,64	4,48	7,30	12,23	4,20	5,04	6,50	12,68	16,15	6,08
III	3,68	4,52	7,26	12,00	4,12	5,00	6,48	12,63	15,95	6,00
IV	3,68	4,56	7,18	11,87	3,89	5,00	6,48	12,58	15,80	5,88
V	3,68	4,72	7,23	11,87	3,76	4,96	6,50	12,53	15,70	5,72
VI	3,68	4,76	7,09	11,88	3,65	4,96	6,46	12,45	15,70	5,60
VII	3,68	4,76	7,06	11,99	3,54	4,96	6,46	12,48	15,60	5,48
VIII	3,72	4,76	7,14	11,94	3,50	4,92	6,42	12,43	15,60	5,28
IX	3,72	4,80	7,15	11,98	3,49	4,92	6,40	12,40	15,60	5,20
X	3,72	4,84	7,16	11,99	3,42	4,88	6,40	12,38	15,60	5,12
XI	3,76	4,84	7,20	12,00	3,30	4,88	6,40	12,38	15,55	5,04
XII	3,72	4,80	7,21	11,93	3,25	4,88	6,36	12,35	15,50	4,92
Wskaźnik zmian w %										
<u>XII 2005</u> <u>XI 2005</u>	98,9	99,2	100,1	99,4	98,5	100,0	99,4	99,8	99,7	97,6
<u>XII 2005</u> <u>XII 2004</u>	100,0	113,2	95,1	94,5	69,3	96,8	97,8	97,1	95,1	80,4
<u>I - XII 2005</u> <u>I - XII 2004</u>	102,2	110,4	97,4	102,4	106,6	98,4	100,6	98,6	103,6	117,8

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

Po bardzo znaczącym, bo o prawie 26%, spadku produkcji ziemniaków w 2005 r., ich ceny w obrocie targowiskowym kształtują się na rekordowo wysokim poziomie. W okresie wrzesień-grudzień 2005 r. średni poziom cen ziemniaków na targowiskach kształtował się w przedziale 605-660 zł/tonę i był średnio o 75-80% wyższy niż w analogicznym okresie 2004 roku¹. W końcu roku najwyższe ceny ziemniaków na targowiskach, powyżej 700 zł/tonę, utrzymywały się w województwach: opolskim, kujawsko-pomorskim i mazowieckim. Najtańsze ziemniaki, w cenie 540-560 zł/tonę, oferowano w województwie podlaskim i lubelskim, a w świętokrzyskim i małopolskim cena oscylowała wokół 590 zł/tonę.

Stosunkowo niewielki wzrost cen występuje w skupie ziemniaków. W okresie wrzesień-listopad, gdy podaż ziemniaków w skupie była największa, ich ceny były średnio o 2-13% wyższe niż w analogicznych miesiącach 2004 r. Natomiast w grudniu 2005 r. ceny te były nawet o 6% niższe przed rokiem.

Zdecydowanie wzrosły również ceny detaliczne ziemniaków i w końcu minionego roku były o ponad 50% wyższe niż rok wcześniej. Natomiast prawie nie zmieniły się ceny przetworów spożywczych z ziemniaków, a w przypadku takich produktów jak frytki i chipsy były one nawet nieco niższe niż przed rokiem. Jeszcze bardziej obniżyły się ceny skrobi ziemniaczanej. Jej cena na poziomie producenta w grudniu 2005 r. wynosiła 1,50 zł/kg i była o prawie 15% niższa niż rok temu; w przypadku cen detalicznych spadek wyniósł ok. 8%.

Według danych GUS produkcja skrobi ziemniaczanej w okresie VIII-XI 2005 r. wyniosła 97,4 tys. ton, wobec 137,6 tys. ton w analogicznym okresie poprzedniego roku. Oznacza to, że w sezonie 2005/06 nie będzie wykorzystana kwota produkcyjna na skrobię (wynosząca niespełna 145 tys. ton), gdyż, jak wynika z doświadczeń lat poprzednich, w okresie zimowym przero-

bu ziemniaków na skrobię nie prowadzi się, względnie jest on bardzo niewielki.

Utrzymuje się wzrostowa tendencja w eksporcie przetworów spożywczych z ziemniaków. W ostatnim okresie miesięczny eksport frytek wynosi ok. 7,5 tys. ton, a chipsów ok. 1,7 tys. ton. W ciągu jedenastu miesięcy 2005 r. sprzedaż tych produktów na rynki zagraniczne wyniosła: 81,9 tys. ton frytki i 16,8 tys. ton chipsy, wobec odpowiednio: 66,9 i 10,9 tys. ton w analogicznym okresie 2004 r. Wysoki jest również eksport mąki i skrobi ziemniaczanej oraz syropów skrobiowych. W pierwszych jedenastu miesiącach 2005 r. wyniósł on odpowiednio 56,8 i 40,7 tys. ton, wobec 58,8 i 9,4 tys. ton w analogicznym okresie 2004 r. Bardzo niski jest eksport ziemniaków i sytuacja w tym zakresie nie zmienia się do końca bieżącego sezonu.

Nie słabnie wysoki import produktów skrobiowych. W okresie styczeń-listopad 2005 r. sprowadzono 87,1 tys. ton syropów skrobiowych (38,5 tys. ton w analogicznym okresie 2004 r.), 72,7 tys. ton dekstryn i preparatów wykańcjalniczych na bazie skrobi (77,6 tys. ton w okresie I-XI 2004 r.). W analizowanym okresie import skrobi nieprzetworzonych wyniósł 31,5 tys. ton, wobec 12,3 tys. ton w analogicznym okresie poprzedniego roku. Import pozostałych przetworów z ziemniaków, tj. frytek, chipsów i suszu jest stabilny i wynosi odpowiednio: 1,5, 0,1 i 0,3 tys. ton w skali miesiąca.

¹ Ceny w obrocie targowiskowym nie są do końca porównywalne z rokiem 2004, gdyż GUS od pierwszego stycznia 2005 r. zmienił sposób zbierania tych informacji. Jak wynika z porównania cen z przełomu roku 2004 i 2005, ceny te z tytułu zmiany sposobu ich gromadzenia, mogły wrosnąć o kilkanaście procent.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej	
	2003	2004	2005	2004	2005
I	.	.	.	185	-
II	.	.	.	-	-
III	99 000	.	.	109	-
IV	39 000	43 300	38 600	-	-
V	36 500	30 000	29 100	486	-
VI	18 300	25 100	24 900	-	-
VII	17 100	29 400	25 800	-	-
VIII	108 000	76 700	44 500	7 935	791
IX	358 100	311 000	238 900	44 078	29 175
X	368 900	336 600	319 600	48 752	43 834
XI	209 900	178 100	144 600	34 566	23 623
XII	44 600	34 100	49 900	1 454	.
RAZEM	1 180 600 ^a	1 104 000 ^b	823 300 ^c	137 565	97 423

^a okres VII-XI 2003, ^b okres VII-XII 2004, ^c okres VII-XII 2005

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	Wczesne	sadzeniaki	pozostałe	Skrobia ziemn.	Skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2003 I-XII	1 330	1 350	150 386	50 513	9	136	3 688	72 052	11 653	5 549
2004 I-XII	2 913	742	60 663	65 750	13	11 983	13 681	74 388	12 347	6 345
2004 XI	19	192	1 835	6 248	1	2 562	879	6 614	2 167	518
XII	84	0	1 718	6 965	0	2 589	8 006	7 447	1 477	597
2005 I	4	0	769	2 725	1	3 242	685	6 378	1 487	667
II	4	0	2 288	3 170	0	2 966	689	6 631	1 259	708
III	105	0	2 927	4 646	0	3 077	1 156	7 472	1 586	765
IV	119	301	4 755	4 822	0	4 315	705	6 564	1 838	768
V	93	360	1 272	3 954	0	3 241	852	6 995	1 440	739
VI	511	0	916	6 507	15	2 796	599	7 419	1 448	904
VII	560	0	4 720	6 246	29	3 824	681	8 592	1 265	543
VIII	204	0	754	6 631	3	4 469	744	8 854	1 676	924
IX	25	0	191	5 301	5	4 203	613	7 891	1 761	822
X	6	6	721	4 926	8	3 784	897	7 478	1 775	891
XI	19	191	1 833	7 838	9	4 792	1 265	7 581	1 301	596

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	Susze
2003 I-XII	17 810	6 160	4 279	143	4 641	6 580	76 425	2 643	446	572
2004 I-XII	21 193	9 119	8 341	1 594	13 899	45 401	83 454	7 352	428	1 303
2004 XI	151	241	19	254	2 011	5 590	8 260	677	44	212
XII	202	402	165	139	3 081	6 903	5 825	649	40	120
2005 I	96	162	1 310	303	2 964	3 992	4 823	737	82	177
II	480	0	2 376	349	2 374	5 536	5 892	719	137	203
III	1 180	557	4 155	116	3 219	6 249	5 944	880	73	195
IV	4 988	6 148	7 801	206	2 080	8 067	7 292	1 567	127	211
V	20 469	209	10 426	418	1 791	9 736	7 116	3 459	176	340
VI	15 199	220	10 873	1 095	2 170	10 728	6 198	2 393	112	222
VII	446	0	1 796	379	2 299	9 274	6 575	1 310	130	219
VIII	663	594	250	540	2 011	9 117	6 498	1 053	99	348
IX	482	21	352	703	2 181	8 286	7 541	1 439	156	364
X	363	0	923	328	2 592	7 871	7 770	1 435	103	297
XI	577	146	1 829	476	2 870	8 246	7 004	1 502	88	241

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj ceny	XII	X	XI	XII	Wskaźnik zmian cen	
		2004	2005	2005	2005	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	Skupu	29,3	19,7	19,7	27,5	93,9	139,6
	Targowiskowa	36,4	60,5	62,5	66,0	181,3	105,6
	Detaliczna	0,59	0,83	0,85	0,89	150,8	104,7
	Importowa	157,6	71,4	76,0	.	32,5	106,4
	Eksportowa	24,9	45,7	47,4	.	257,1	103,9
Relacje cen	Skup / targowisko	0,80	0,33	0,32	0,42	-	-
	Targowisko / detal	0,62	0,73	0,74	0,74	-	-
	Skup / detal	0,50	0,24	0,23	0,31	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	Skupu (zł/tonę)	161,0	150,1	150,1	145,7	90,5	97,1
Skrobia ziemniaczana	Zbytu (zł/kg)	1,76	1,55	1,48	1,50	85,2	101,4
Skrobia ziemniaczana	Detaliczna (zł/kg)	3,10	2,91	2,87	2,86	92,3	99,7
Frytki	Detaliczna (zł/kg)	7,92	7,84	7,84	7,84	99,0	100,0
Chipsy	Detaliczna (zł/kg)	33,60	32,90	32,90	32,90	97,9	100,0
Pyzy ziemniaczane	Detaliczna (zł/kg)	6,38	6,36	6,36	6,40	100,3	100,6
Kopytka	Detaliczna (zł/kg)	7,00	7,20	7,20	7,18	102,6	99,7

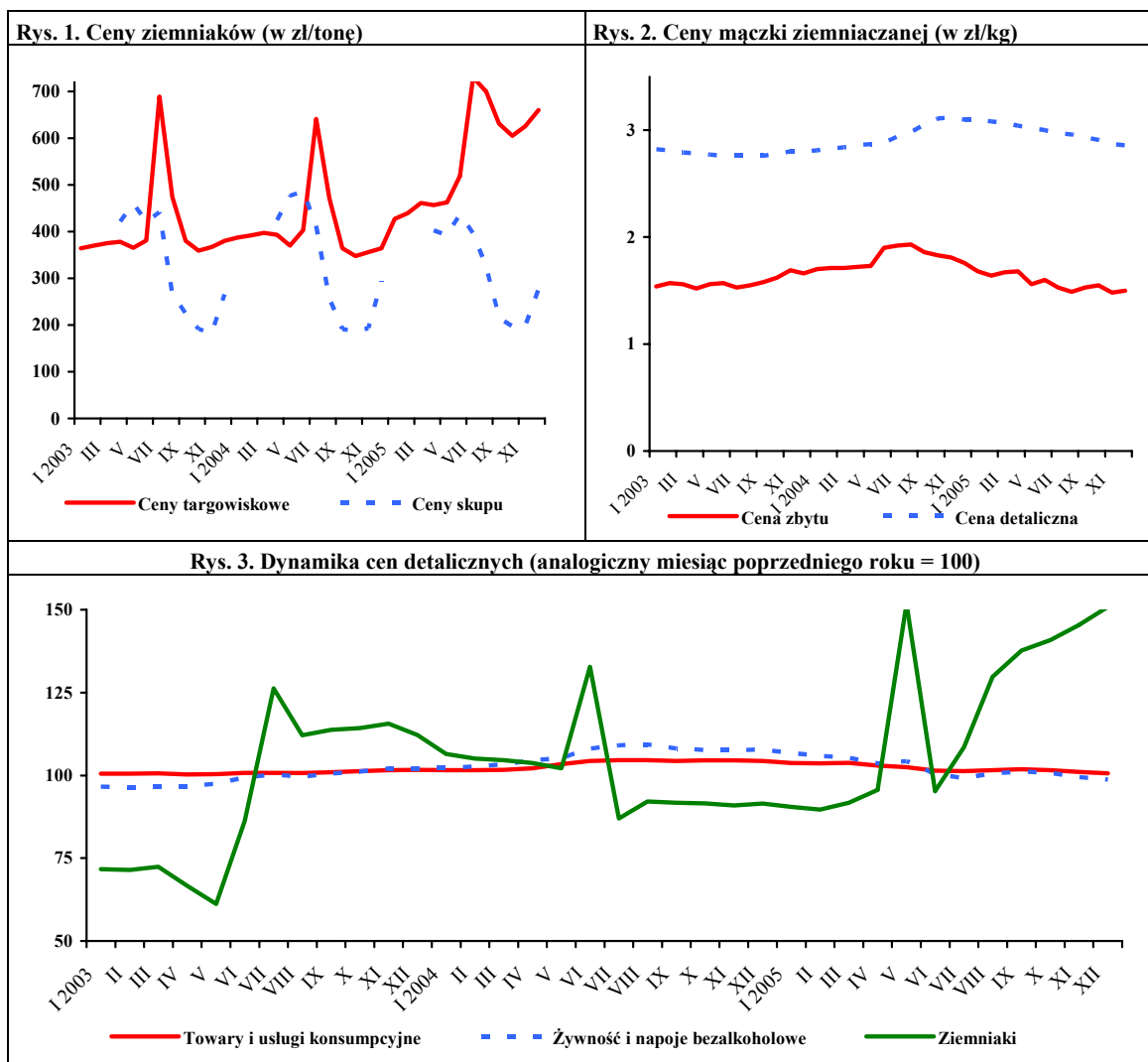
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Województwa		grudzień	październik	listopad	grudzień	Wsk. zmian cen	
		2004	2005	2005	2005	roczny	miesięczny
		zł/tonę	zł/tonę	zł/tonę	zł/tonę	%	%
1	Dolnośląskie	45,8	54,0	59,2	66,1	144,4	111,6
2	Kujawsko-pomorskie	35,9	69,2	72,4	72,8	202,9	100,7
3	Lubelskie	33,8	52,2	50,9	55,9	165,5	109,8
4	Lubuskie	45,1	55,5	60,0	65,5	145,3	109,3
5	Łódzkie	37,6	63,8	65,4	69,7	185,5	106,6
6	Małopolskie	38,9	50,0	54,1	59,1	151,9	109,3
7	Mazowieckie	34,7	69,3	72,4	72,5	208,8	100,1
8	Opolskie	43,7	66,0	69,2	75,3	172,2	108,8
9	Podkarpackie	36,9	63,3	67,2	67,5	183,0	100,5
10	Podlaskie	35,5	57,7	52,6	54,4	153,3	103,4
11	Pomorskie	41,7	67,9	65,0	69,0	165,5	106,2
12	Śląskie	42,4	60,2	63,1	68,3	160,9	108,1
13	Świętokrzyskie	33,5	48,9	54,9	58,8	175,3	107,1
14	Warmińsko-mazurskie	34,2	62,6	59,5	63,3	185,1	106,5
15	Wielkopolskie	42,1	62,4	65,1	68,1	161,7	104,6
16	Zachodniopomorskie	42,0	58,5	61,3	65,5	156,0	106,8
maksimum		45,8	69,3	72,4	75,3	x	
minimum		33,5	48,9	50,9	54,4		
różnica w %		26,8	41,7	42,1	38,3		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: GUS

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W listopadzie 2005 r. w porównaniu z listopadem roku poprzedniego duże i średnie zakłady przetwórcze znacząco zmniejszyły produkcję konserw warzywnych (o 28%), marynat (o 17%) i mrożonych dań gotowych (o 11%). W tym czasie wzrosła o 3% produkcja soków warzywnych i o 11% warzyw mrożonych.

W listopadzie 2005 r. wyeksportowano 29,9 tys. ton warzyw świeżych o wartości 9,2 mln EUR, co oznacza spadek ilości w stosunku do listopada 2004 r. o 4% i wzrost wartości o 28%. Wśród warzyw świeżych trzy i półkrotnie zwiększył się eksport ogórków i ponad dwukrotnie kapusty. Więcej też sprzedano marchwi i pomidorów. Natomiast o połowę zmniejszył się eksport kalafiorów i o 25% cebuli. Eksport przetworów warzywnych wyniósł w tym czasie 40,4 tys. ton i nie różnił się w stosunku do listopada 2004 r., wartość eksportu przetworów zwiększyła się o 5% do 21,4 mln EUR. Wzrósł eksport marynat, suszy i kapusty kwaszonej.

Import warzyw świeżych w listopadzie 2005 r. wyniósł 14,9 tys. ton, a jego wartość 10,3 mln EUR. W porównaniu z listopadem 2004 r. wolumen importu wzrósł o 11%, a wartość przywozu obniżyła się o 2%. Zmniejszył się zakup większości warzyw świeżych, a najbardziej marchwi (o 37%) i kapusty (o 29%). Natomiast większy był import ogórków i czosnku. Import przetworów warzywnych na poziomie 8,1 tys. ton był o 14% niższy niż rok temu, a jego wartość obniżyła się o 8% do 7,1 mln EUR. Spośród przetworów najwyższy był spadek importu konserw warzywnych (o 41%). Natomiast o 38% więcej zakupiono mrożonek i o 32% suszy warzywnych. Ujemne saldo w handlu świeżymi warzywami, wynoszące w listopadzie 2004 r. 3,4 mln EUR, zmniejszyło się w listopadzie 2005 r. do 1,1 mln EUR. Natomiast

w handlu przetworami warzywnymi saldo było dodatnie i zwiększyło się z 12,7 do 13,3 mln EUR.

W grudniu 2005 r. w porównaniu z listopadem najbardziej wzrosły ceny detaliczne papryki (o 44%) i kalafiorów (o 18%). Ponadto zdrożały: pory, pieczarki i marchew. W tym czasie spośród przetworów warzywnych najbardziej wzrosły ceny detaliczne mrożonych kalafiorów (o 5%), a obniżyły się kukurydzy konserwowej (o 2%). W stosunku do grudnia 2004 r. zwiększyła się cena detaliczna większości warzyw świeżych, a najbardziej kapusty białej (o 66%), marchwi (o 20%) i porów (o 16%). Tańsza była papryka. O wiele mniej zdrożały w tym czasie przetwory warzywe, np. koncentrat pomidorowy o 4%, a kalafior mrożony, ogórki konserwowe i mrożonej fasoli szparagowej o 3%. Groszek konserwowy potaniał o 2%.

W styczniu br. w porównaniu z grudniem 2004 r. wzrosły ceny skupu większości warzyw gruntowych do bezpośredniego spożycia, do przetwórstwa i na eksport (oprócz pieczarek na rynku świeżym, cebuli obieranej w przetwórstwie oraz pietruszki i cebuli przeznaczonej na eksport). W stosunku do stycznia 2005 r. niższe były tylko ceny skupu pomidorów szklarniowych (o 16%). Ceny skupu pozostałych warzyw, zarówno tych przeznaczonych do bezpośredniego spożycia, jak i do przetwórstwa oraz na eksport były wyższe niż przed rokiem.

Wzrosły ceny hurtowe warzyw w styczniu 2006 r. w stosunku do grudnia ub. r. Najbardziej zdrożały pomidory spod osłon (o 44%) i marchew (o 25%). W porównaniu ze styczniem 2005 r. ceny hurtowe również były wyższe, a najbardziej wzrosła, bo o 135% cena hurtowa kapusty białej.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafiorzy gruntowe (szt.)	Pieczarki
2003 I-XII	0,77	1,14	0,50	0,66	0,54	0,80	0,47	0,72	3,82	1,23	4,37
2004 I-XII	0,80	1,21	0,21	0,50	0,42	1,52	1,07	1,20	4,09	1,05	4,34
2005 I	0,27	0,71	0,20	0,43	0,36	-	-	-	5,67	-	4,22
II	0,26	0,70	0,20	0,45	0,36	-	-	-	-	-	4,09
III	0,22	0,70	0,27	0,40	0,37	-	-	-	6,97	-	4,24
IV	0,23	0,68	0,37	0,48	0,44	-	-	-	6,53	-	4,14
V	0,32	0,70	0,58	0,85	0,59	-	-	-	4,74	-	4,00
VI	0,40	0,92	1,04 ^c	1,14	0,72	-	-	-	3,80	-	4,22
VII	0,92	1,39	1,50 ^c	1,43	0,74	1,14	0,65	3,33	2,63	-	4,52
VIII	0,72	1,31	1,00	0,77	0,53	1,04	0,82	1,36	2,02	1,48	4,82
IX	0,61	1,16	0,54	0,63	0,48	1,12	0,82	1,12	1,37	1,19	4,56
X	0,50	0,94	0,39	0,54	0,47	-	-	1,31	2,01	1,23	4,31
XI	0,43	0,89	0,39	0,49	0,43	-	-	-	2,77	-	4,29
XII	0,43	0,89	0,40	0,49	0,44	-	-	-	3,34	-	4,41
2005 I-XII	0,40	0,92	0,49	0,61	0,47	1,10	0,76	1,78	3,80	1,54	4,32
2006 I	0,51	0,92	0,55	0,56	0,49	-	-	-	4,77	-	4,39
Wskaźnik zmian w %											
I 2006 XII 2005	119	103	138	114	111	x	x	x	143	x	100
I 2006 I 2005	189	130	275	130	136	x	x	x	84	x	104

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ – PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuły różyczk.	Kalafiorzy różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2003 I-XII	0,76	0,30	0,34	0,20	0,68	0,67	1,12	0,70	0,62	0,48	0,33
2004 I-XII	0,81	0,26	0,21	0,21	0,63	0,71	1,01	0,75	1,45	0,51	0,25
2005 I	0,44	0,23	0,21	0,22	-	-	-	-	-	-	-
II	0,45	0,24	0,21	0,22	-	-	-	-	-	-	-
III	0,37	0,26	0,19	0,23	0,80	-	-	-	-	-	-
IV	0,36	0,36	0,20	0,27	-	-	-	-	-	-	-
V	0,35	0,39	-	0,25	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,37	0,55	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	-	-	0,69	-	-	0,93	-	-
VIII	0,70	0,53	0,20	-	-	0,70	1,32	0,85	0,87	0,44	0,25
IX	0,65	0,42	0,20	0,21	-	0,75	1,45	1,02	1,00	0,49	0,24
X	0,60	0,39	0,21	0,20	0,66	-	1,44	0,99	-	0,45	0,24
XI	0,59	0,35	0,21	0,20	0,66	-	1,63	-	-	-	-
XII	0,60	0,35	0,21	0,22	0,67	-	-	-	-	-	-
2005 I-XII	0,52	0,37	0,20	0,22	0,70	0,71	1,46	0,95	0,93	0,46	0,24
2006 I	0,59	0,38	0,34	0,26	0,80	-	-	-	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
I 2006 XII 2005	98	109	162	118	119	x	x	x	x	x	x
I 2006 I 2005	134	165	162	118	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ – PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2004 I-XII	2,34	2,20	1,27	0,20	0,50	2,38	0,46	1,50	1,12	0,68	1,21	0,38	0,38
2005 I	-	-	0,55	0,15	0,35	-	0,27	0,69	0,66	0,12	0,75	0,28	0,22
II	-	-	0,79	0,14	0,35	-	0,29	0,70	0,69	0,11	0,72	0,28	0,22
III	-	-	1,44	0,29	0,37	-	0,38	0,83	0,72	0,11	0,87	0,30	0,23
IV	-	-	1,80	0,32	0,33	-	0,39	0,92	0,69	0,10	0,95	0,34	0,31
V	3,58	-	1,95	0,71	0,38	-	0,84	-	-	0,15	1,80	0,58	-
VI	3,63	1,83	1,52	0,46	2,00 ^a	-	0,90	-	1,00 ^a	0,20	1,00 ^a	0,95	0,32
VII	2,69	1,01	1,21	0,74	1,31 ^a	-	1,52	-	3,00	0,83	0,75 ^a	0,74	0,38
VIII	2,27	0,94	1,30	0,80	1,42 ^a	2,98	0,66	-	1,54	0,63	1,80	0,49	0,43
IX	2,27	0,89	1,01	0,47	0,90 ^a	2,23	0,51	1,58	1,12	0,41	1,45	0,43	0,53
X	2,89	2,00	0,73	0,41	0,60	2,26	0,49	1,73	0,92	0,30	1,14	0,41	0,55
XI	3,01	-	0,54	0,42	0,69	2,63	0,48	1,22	0,80	0,38	1,10	0,36	-
XII	-	-	0,53	0,46	0,65	-	0,50	1,19	0,79	0,30	1,25	0,35	-
2005 I-XII	2,91	1,33	1,11	0,45	0,47	2,53	0,60	1,11	1,09	0,30	1,18	0,46	0,35
2006 I	-	-	0,76	0,55	0,70	-	0,53	1,10	1,02	0,30	1,68	0,43	-
Wskaźnik zmian w %													
I 2006 XII 2005	x	x	143	120	108	x	106	92	129	100	134	123	x
I 2006 I 2005	x	x	138	367	200	x	196	159	155	250	224	154	x

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ – PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty
2004 X	2 225	698	50 087	6 197	1 556	5 462
XI	2 541	857	42 082	5 743	1 291	5 106
XII	2 437	680	34 969	4 963	1 274	4 041
2004 I-XII	35 034	8 339	384 977	84 156	12 125	53 375
2005 I	2 413	921	33 662	4 307	1 625	2 606
II	2 732	1 083	32 191	4 716	2 359	3 042
III	2 855	1 383	30 392	4 779	1 401	3 567
IV	3 074	1 261	30 028	3 244	1 104	2 527
V	3 310	1 359	23 263	2 286	779	1 669
VI	2 414	1 021	18 417	3 737	849	1 329
VII	1 992	960	14 883	11 605	547	8 247
VIII	2 768	953	32 385	11 117	939	12 983
IX	5 428	955	61 437	14 504	1 039	7 988
X	1 875	1 200	57 315	7 735	1 274	5 850
XI	2 528	881	46 868	4 133	1 152	4 225
Wskaźnik zmian w %						
XI 2005 XI 2004	99	103	111	72	89	83

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2003		2004		2004		2005											XI 2005 XI 2004 (%)	
	I-XII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI		
Warzywa ogółem	386459	37559	43014	31167	32891	366292	28176	41840	57162	57600	42027	37696	32302	43134	40694	42271	29943	96	
Cebula	169355	13065	21564	17252	16143	175113	15367	18750	15388	14968	15272	14307	7727	11201	10307	15925	12961	75	
Kapusta	72617	1669	2588	2007	1803	32425	2698	12460	24162	26954	9585	4295	1781	1553	1786	3105	5322	265	
Marchew	13447	508	703	748	1147	14994	1132	2129	3804	5218	3793	1724	817	484	619	930	898	120	
Ogórki	15273	3541	826	209	676	16934	159	60	366	859	1743	3170	6895	10959	3744	2403	728	348	
Pomidory	41253	9810	9209	2704	2688	46069	164	191	207	711	4853	7614	9217	12811	14807	10509	3414	126	
Kalafiori	12205	3120	2169	1101	312	14862	123	89	103	74	215	2661	2385	2117	4300	3155	545	50	
Przetwory ogółem	359321	37594	48975	40486	35958	420019	39080	40109	44928	43263	30965	30931	23412	25620	40750	40926	40440	100	
Susze	11380	1056	1507	1374	1275	14271	1311	971	1220	1377	1017	1046	1017	1309	1175	1465	1505	110	
Marynaty	23464	2862	3139	2360	2630	25262	1775	2020	2902	2697	2047	2133	1661	2290	3857	3589	3734	158	
Konserwy	34469	3750	4923	4753	3900	41257	2795	2827	3257	3141	2525	2435	1886	1978	4076	4078	4095	86	
-kapusta kwasz.	19181	1014	1550	1112	1478	15892	1214	1215	1553	1040	1294	1251	702	709	796	1442	1151	104	
Mrożonki	279826	28500	38232	30577	26423	324756	31882	32432	35302	34173	23567	23607	17172	17961	29185	29880	29282	96	
Pieczarki i ich przetwory	99835	8972	11897	12420	11810	128428	12821	11940	14970	14233	12173	9320	7893	8060	9228	12409	11489	93	
Warzywa ogółem	84626	11145	12346	7212	9907	96760	6081	6974	99826	9500	13883	13732	15062	16925	14816	14770	9222	128	
Cebula	27462	2769	3928	3040	3453	34828	3147	2941	2197	2158	2250	2249	1715	2030	2694	3694	3591	118	
Kapusta	7869	146	203	173	168	2633	175	964	2030	2520	1127	717	332	275	234	399	619	358	
Marchew	1586	87	105	138	190	1723	155	263	448	654	596	358	247	139	137	184	185	134	
Ogórki	5007	1225	439	125	403	7284	108	97	393	730	1181	1414	2664	3401	1152	720	292	234	
Pomidory	21690	4369	5086	1533	1636	22367	156	175	138	1071	5631	5766	7643	8479	7478	6370	1958	128	
Kalafiori	2599	684	591	285	145	3285	44	28	28	20	68	852	755	714	1001	839	189	66	
Przetwory ogółem	172727	19035	21971	20391	17605	199908	18459	18956	21370	21215	14829	14658	11429	13589	21474	21192	21443	105	
Susze	18971	1752	2462	2244	2037	23084	1987	1639	1924	2117	1534	1596	1607	1988	2042	2521	2347	105	
Marynaty	15179	1988	2214	1632	1763	16436	1237	1400	2046	1896	1468	1425	1131	1610	2584	2543	2668	163	
Konserwy	13204	2594	3283	3084	1899	22700	1525	1541	1770	1917	1352	1284	1068	1327	2444	1864	2231	72	
-kapusta kwasz.	4520	282	503	397	491	4257	409	396	511	361	355	338	204	279	275	416	423	107	
Mrożonki	119910	11812	13440	12566	10997	128867	12902	13311	14246	13988	9250	9104	6446	7244	12831	12580	12844	102	
Pieczarki i ich przetwory	124138	11244	14356	14879	13624	154851	15268	13660	18283	17218	15586	11685	10397	10425	11551	15636	15640	105	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2003		2004		2004		2005											XI 2005 XI 2004 (%)	
	I-XII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI		
Warzywa ogółem	181098	5161	8823	13330	17316	197597	18092	15591	21951	22638	16607	20297	12056	5056	5467	6453	14857		
Cebula	56393	1007	3190	649	978	53706	1045	1183	830	791	640	3331	3073	1393	1782	1323	1017		
Kapusta	1239	18	23	20	26	805	7	18	101	473	1317	205	55	7	5	7	35		
Marchew	20472	363	193	239	310	15452	463	1351	2636	2496	4336	5050	1877	263	230	251	295		
Ogórki	7552	118	505	2760	3351	11997	3344	1404	1132	1361	598	141	47	50	89	1545	3120		
Pomidory	36535	812	1126	4530	6838	54896	6977	5619	8673	8654	2510	7758	3368	1069	395	751	4664		
Papryka	17556	1001	1042	1579	2146	17522	1614	1731	2256	1908	1908	2037	2105	455	958	523	2235		
Czosnek	16156	773	1022	805	483	8260	973	547	766	513	697	231	343	813	976	487	740		
Przetwory ogółem	71297	8232	8209	9445	8999	83608	8111	9475	9921	10937	8040	10373	8516	7276	9061	9994	8101		
Mrożonki	12186	1178	1368	1299	1361	11968	1144	1611	2350	3225	1790	1620	1496	1633	1436	1450	1792		
Susze	8181	497	396	463	635	7642	507	533	934	930	990	1018	586	593	577	806	611		
Marynaty	6008	598	850	866	650	7123	717	711	732	676	326	531	392	469	731	893	807		
Konserwy	20805	3419	2719	3734	2855	26456	2028	2928	2381	2067	1571	2188	1976	1618	2420	2582	2205		
-kukurydza konserv.	14651	2077	1089	2083	1933	13931	280	1744	1541	1259	520	416	1046	998	1352	1513	980		
Koncentrat pomid.	15560	1875	2106	2437	2768	22424	3207	3100	2634	3085	2520	4175	3242	2412	2920	3246	1773		
Warzywa ogółem	88416	3278	4760	10563	17224	110836	18651	16520	22390	18271	10886	10630	5806	3050	2969	3905	10344		
Cebula	4429	112	268	169	217	5204	234	213	219	207	62	120	129	169	148	232	159		
Kapusta	266	15	19	17	19	285	5	9	51	258	304	36	13	3	4	5	12		
Marchew	2731	122	111	150	131	2340	102	184	553	528	1162	1627	548	104	67	67	95		
Ogórki	6513	106	400	1583	2098	8477	3384	2214	1140	765	448	81	43	43	80	736	1688		
Pomidory	26736	758	890	3713	8000	39749	8232	6580	11051	9767	2786	5151	2266	824	413	649	3584		
Papryka	27880	974	1092	2218	3860	29015	2747	3146	3824	2556	3032	2324	1629	398	557	417	2059		
Czosnek	5878	617	713	731	511	5426	554	480	713	420	519	238	407	694	775	510	736		
Przetwory ogółem	61055	6629	6725	7746	6876	68144	6344	7000	7867	8473	6382	7933	6374	5876	7035	7982	7137		
Mrożonki	8216	768	958	999	1008	8412	1074	1299	1613	2134	1338	1180	1209	1195	1056	1040	1288		
Susze	12338	780	685	742	806	10813	772	709	1313	1334	1319	1509	911	1115	1108	1283	987		
Marynaty	3974	378	597	561	422	4545	422	467	441	452	246	357	272	346	507	660	591		
Konserwy	19155	3017	2599	3372	2503	24312	1868	2459	2302	2019	1540	2057	1765	1426	2070	2453	2322		
-kukurydza konserv.	10865	1460	743	1429	1317	9525	187	1157	1154	907	331	253	747	715	984	1130	979		
Koncentrat pomid.	12004	1162	1320	1499	1615	14077	1849	1659	1519	1865	1385	2255	1682	1318	1644	1856	1220		

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW i MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafiory	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2003 I-XII	0,16	0,11	0,12	0,33	0,53	0,21	1,14	0,58	0,24	0,46
2004 X	0,18	0,08	0,15	0,53	0,55	0,27	1,13	0,66	0,32	0,46
XI	0,18	0,09	0,18	0,60	0,57	0,26	1,12	0,69	0,36	0,45
XII	0,21	0,09	0,17	0,60	0,61	0,47	1,14	0,70	0,33	0,44
2004 I-XII	0,20	0,08	0,11	0,43	0,49	0,22	1,16	0,60	0,27	0,44
2005 I	0,20	0,06	0,14	0,62	0,95	0,36	1,25	0,68	0,34	0,43
II	0,16	0,08	0,12	1,63	0,92	0,32	1,19	0,67	0,33	0,45
III	0,14	0,08	0,12	1,07	0,66	0,28	1,25	0,70	0,33	0,44
IV	0,14	0,09	0,13	0,88	1,51	0,27	1,22	0,67	0,35	0,46
V	0,14	0,12	0,16	0,68	1,16	0,32	1,31	0,70	0,27	0,48
VI	0,16	0,17	0,21	0,45	0,76	0,32	1,27	0,65	0,27	0,47
VII	0,22	0,19	0,30	0,39	0,83	0,32	1,37	0,67	0,29	0,47
VIII	0,18	0,18	0,29	0,31	0,66	0,34	1,33	0,71	0,39	0,46
IX	0,26	0,13	0,22	0,31	0,50	0,23	1,31	0,62	0,35	0,48
X	0,23	0,13	0,20	0,30	0,61	0,27	1,29	0,66	0,29	0,47
XI	0,28	0,12	0,21	0,40	0,57	0,35	1,42	0,69	0,37	0,49
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2005</u> X 2005	122	92	105	133	93	130	110	105	128	104
<u>XI 2005</u> XI 2004	156	133	117	67	100	135	127	100	103	109

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafiory gruntowe
2003 I-XII	0,86	0,74	0,72	0,46	1,86	0,87	6,21	4,62	1,47
2004 I-XII	0,75	0,59	0,26	0,53	2,11	1,00	4,75	5,46	1,53
2005 I	0,35	0,26	0,61	0,45	-	-	9,10	5,25	-
II	0,32	0,31	0,65	0,48	-	-	10,00	7,40	-
III	0,30	0,34	0,68	0,49	-	-	5,46	12,33	-
IV	0,27	0,42	0,73	0,45	-	-	3,80	7,46	-
V	0,28	0,56	1,02	0,52	-	-	3,67	6,00	-
VI	0,41	1,10 ^a	1,67	0,74	2,65	-	2,65	3,76	1,49
VII	0,69	1,17 ^a	1,13	0,62	1,22	-	1,22	3,11	2,05
VIII	0,92	2,02 ^a	0,96	0,61	1,07	1,43	1,53	2,03	2,00
IX	0,74	1,51 ^a	0,75	0,57	1,29	0,63	1,49	1,65	1,52
X	0,99	0,83	1,10	0,93	5,13	1,50	3,81	3,75	2,94
XI	0,56	0,50	0,64	0,59	-	-	3,72	2,79	-
XII	0,53	0,51	0,68	0,59	-	-	7,77	3,74	-
2005 I-XII	0,53	0,47	0,89	0,59	2,27	1,19	4,52	4,94	1,86
2006 I	0,57	0,61	0,85	0,64	-	-	9,45	5,40	-
Wskaźnik zmian w %									
<u>I 2006</u> XII 2005	108	120	125	108	x	x	122	144	93
<u>I 2006</u> I 2005	163	235	139	142	x	x	104	103	x

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ – PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Keczap	Sok pomidorowy ^a
2004 XII	2,97	8,50	2,63	2,94	2,63	5,85	2,10
2004 I-XII	2,61	8,08	2,66	2,89	2,62	5,22	2,00
2005 I	2,99	8,29	2,61	2,88	2,59	5,79	2,12
II	2,97	8,07	2,63	2,87	2,59	5,73	2,16
III	2,99	8,21	2,69	2,83	2,60	5,78	2,19
IV	3,06	8,20	2,69	2,86	2,60	5,81	2,23
V	3,06	8,22	2,69	2,80	2,57	5,82	2,30
VI	3,06	8,10	2,79	2,81	2,55	5,82	2,36
VII	3,06	8,34	2,71	2,75	2,52	5,82	2,34
VIII	3,01	8,23	2,70	2,84	2,59	5,82	2,32
IX	3,02	7,89	2,75	2,83	2,57	5,77	2,32
X	2,97	7,88	2,84	2,84	2,67	5,93	2,47
XI	2,96	7,85	2,86	2,85	2,70	5,98	2,54
XII	2,93	7,92	2,89	2,84	2,72	5,15	2,50
2005 I-XII	3,01	8,10	2,74	2,83	2,61	5,77	2,32
Wskaźnik zmian w %							
XII 2005 XI 2005	99	101	101	100	101	86	98
XII 2005 XII 2004	99	93	110	97	103	88	119

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory gruntowe	Ogórki gruntowe	Kalafiory	Pieczarki
2003 I-XII	1,52	1,01	1,53	1,28	3,12	4,78	10,36	2,38	2,11	4,02	6,02
2004 XII	1,07	0,53	1,12	1,01	2,54	2,88	12,64	-	-	3,84	6,10
2004 I-XII	1,65	0,61	1,35	1,16	3,19	3,63	12,08	2,61	2,63	4,05	5,93
2005 I	1,04	0,53	1,12	1,01	2,50	2,92	13,20	-	-	6,15	6,00
II	1,01	0,54	1,11	1,01	2,48	3,16	14,18	-	-	6,48	5,86
III	1,00	0,58	1,16	1,03	2,56	3,79	13,55	-	-	6,95	5,80
IV	0,99	0,73	1,26	1,05	2,74	4,48	12,07	-	-	6,17	5,71
V	1,00	0,88	1,53	1,11	2,98	4,41	12,31	-	-	5,09	5,72
VI	1,31	1,28	2,63	1,59	3,92	4,33	11,70	-	3,67	2,61	5,71
VII	1,84	2,37 ^a	2,65	1,89	4,80	1,37 ^a	7,30	4,17	2,13	2,92	6,11
VIII	1,74	2,86 ^a	1,89	1,45	4,51	3,87	-	2,94	1,72	2,94	6,73
IX	1,51	1,05	1,49	1,22	3,53	3,57	3,66	2,14	1,77	2,45	6,36
X	1,28	0,91	1,34	1,15	2,99	3,31	3,43	2,43	2,89	2,29	5,99
XI	1,21	0,87	1,31	1,14	2,82	3,18	5,01	-	-	3,38	5,87
XII	1,20	0,88	1,34	1,13	2,80	3,34	7,22	-	-	4,00	6,09
2005 I-XII	1,26	0,83	1,57	1,23	3,22	3,67	9,42	2,92	2,44	4,29	6,00
Wskaźnik zmian w %											
XII 2005 XI 2005	99	101	102	99	99	105	144	x	x	118	104
XII 2005 XII 2004	112	166	120	112	110	116	57	x	x	104	100

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Ketchup	Sok pomidorowy	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2003 I-XII	3,79	13,86	6,66	4,92	7,10	5,58	8,30	3,69	5,30	7,89	3,78
2004 XII	4,18	14,71	6,26	5,12	6,80	5,38	8,45	3,57	5,30	7,69	3,73
2004 I-XII	3,78	14,41	6,38	5,04	6,90	5,43	8,34	3,61	5,32	7,86	3,75
2005 I	4,26	14,57	6,22	5,10	6,78	5,38	8,40	3,57	5,18	7,77	3,72
II	4,34	14,71	6,20	5,08	6,76	5,38	8,40	3,58	5,18	7,77	3,73
III	4,34	14,86	6,18	5,08	6,74	5,34	8,45	3,57	5,20	7,75	3,72
IV	4,36	15,00	6,16	5,08	7,44	5,22	8,45	3,56	5,23	7,74	3,74
V	4,38	15,00	6,14	5,06	6,70	5,30	8,50	3,57	5,23	7,77	3,74
VI	4,38	15,14	6,12	5,06	6,68	5,28	8,50	3,56	5,25	7,83	3,73
VII	4,39	15,14	6,10	5,06	6,70	5,30	8,55	3,57	5,25	7,86	3,74
VIII	4,41	15,29	6,12	5,06	6,72	5,30	8,55	3,57	5,28	7,94	3,74
IX	4,41	15,14	6,12	5,04	6,70	5,30	8,60	3,56	5,30	7,94	3,74
X	4,38	15,14	6,12	5,06	6,68	5,30	8,55	3,56	5,30	7,91	3,73
XI	4,36	15,29	6,10	5,06	6,68	5,30	8,60	3,56	5,25	7,86	3,76
XII	4,32	15,29	6,10	5,08	7,00	5,30	8,56	3,54	5,18	7,69	3,76
2005 I-XII	5,18	15,05	6,14	5,07	6,80	5,31	8,51	3,56	5,24	7,82	3,74
Wskaźnik zmian w %											
<u>XII 2005</u> <u>XI 2005</u>	99	100	100	100	105	100	100	99	99	98	100
<u>XII 2005</u> <u>XII 2004</u>	103	104	97	99	103	99	101	99	98	100	101

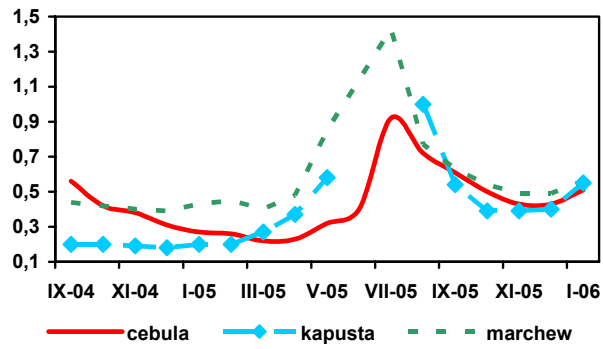
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych i cen detalicznych warzyw w Polsce i w Niemczech (%)

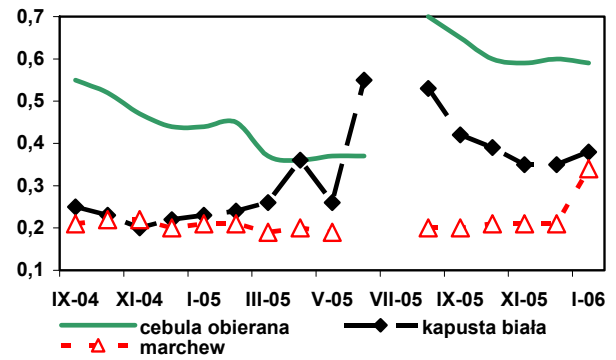
Miesiące	Ceny hurtowe						Ceny detaliczne						
	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafioły	Cebula	Kapusta biała	Kapusta pekińska	Marchew	Buraki	Pory	Kalafior
2004 XI	50	72	20	23	-	-	42	21	50	45	43	62	53
XII	41	74	16	24	-	-	42	22	51	45	32	60	53
2005 I	53	32	48	24	-	-	111	24	55	49	-	62	112
II	47	42	50	27	-	-	60	24	45	46	33	68	106
III	45	41	50	27	-	-	54	27	42	44	33	59	115
IV	42	46	44	24	-	-	34	29	-	41	47	70	133
V	-	58	57	27	-	-	28	33	-	43	72	66	92
VI	41	56	62	25	-	-	36	-	-	67	101	53	73
VII	44	55	60	26	-	-	49	-	-	73	118	-	89
VIII	43	43	59	25	43	54	62	-	-	67	94	56	84
IX	46	63	56	24	45	49	65	36	-	63	78	65	95
X	55	72	28	25	-	-	55	35	67	61	71	70	79
XI	52	73	27	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	48	75	35	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse i dla Niemiec ceny detaliczne na podstawie "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

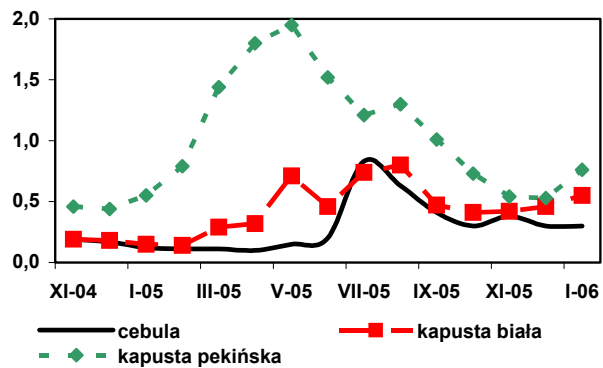
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

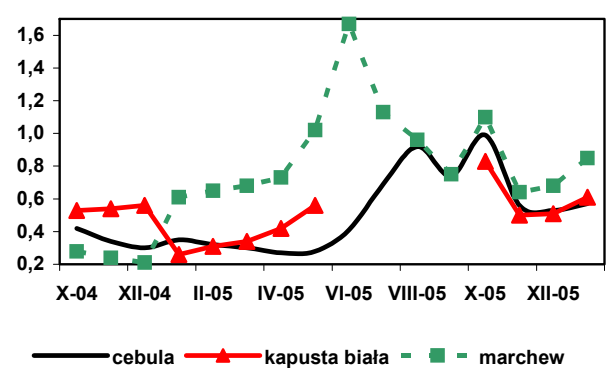
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

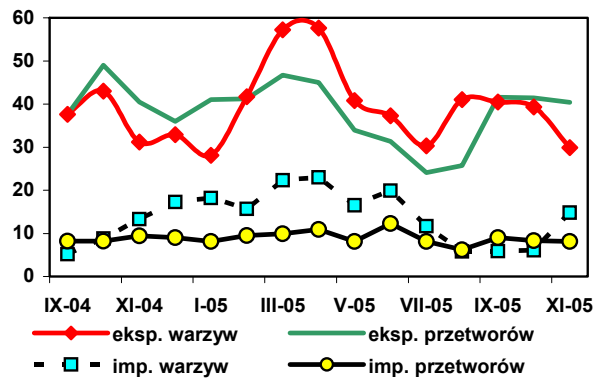
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

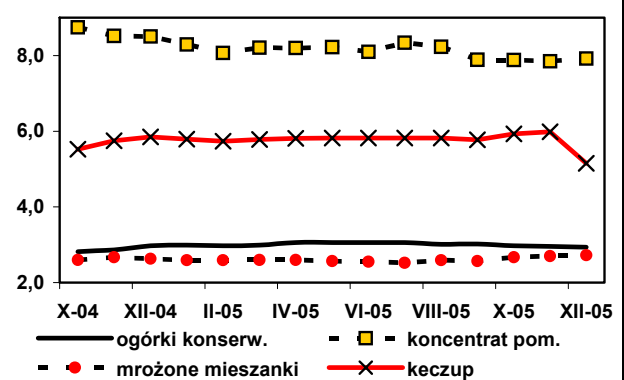
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

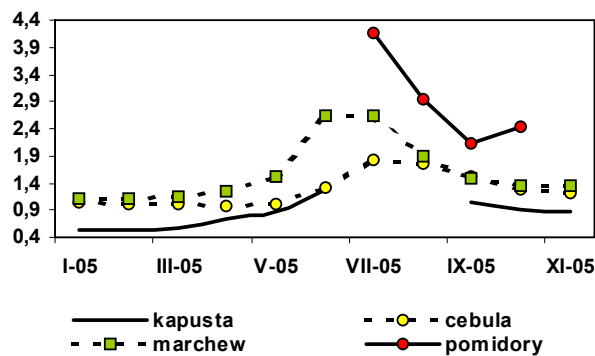
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

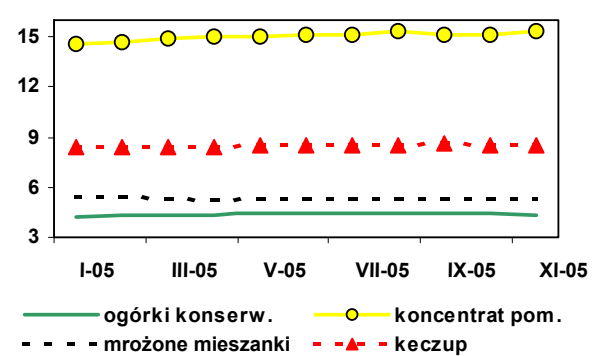
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

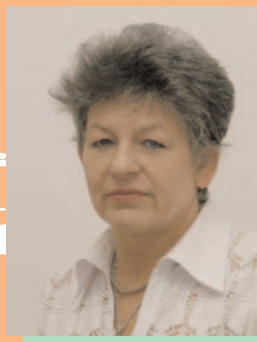

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W listopadzie 2005 r. produkcja większości przetworów (poza pitnym sokiem jabłkowym i kompotami) była mniejsza niż w listopadzie roku poprzedniego. W okresie styczeń-listopad 2005 r. produkcja soków pitnych (w średnich i dużych firmach) była niższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego o 37% i wyniosła 491,6 tys. ton. Produkcja owoców mrożonych zmniejszyła się w tym okresie z 326,2 do 274 tys. ton, soków zagęszczonych z 209,2 do 176,5 tys. ton, a kompotów z 8,8 do 5,4 tys. ton. Produkcja dżemów zwiększyła się o 3% i wyniosła 68,8 tys. ton. Łączna produkcja wszystkich tych przetworów w okresie I-XI 2005 r. wyniosła 1016,3 tys. ton i była niższa niż w tym samym okresie 2004 r. o 9,2%.

W listopadzie 2005 r. w porównaniu z listopadem roku poprzedniego niższy był wolumen eksportu niemal wszystkich owoców i ich przetworów. Wyższe były jedynie rozmiary zagranicznej sprzedaży zagęszczonego soku jabłkowego i puszkowanych truskawek. Z powodu wyższych cen wpływy z eksportu większości owoców świeżych, a także dżemów spadły mniej niż jego rozmiary. Bardziej niż rozmiary eksportu, zwiększyła się wartość sprzedaży zagęszczonego soku jabłkowego. Wyższe były także wpływy z eksportu mrożonek. W listopadzie większy niż w analogicznym miesiącu roku poprzedniego był import (ilość i wartość) niemal wszystkich przetworów owocowych. Spośród owoców świeżych wyższe były tylko rozmiary przywozu brzoskwiń oraz jabłek. Wzrost cen eksportowych spowodował jednak zwiększenie wydatków na import niemal wszystkich owoców (poza winogronami). W okresie I-XI 2005 r. rozmiary i wartość eksportu większości owoców i ich przetworów przekraczały notowane w analogicznym okresie, a najbardziej zwiększył się wolumen eksportu jabłek, soków zagęszczonych i mrożonek. Niższe były tylko rozmiary (wartość zagranicznej sprzedaży) gruszek, owoców miękkich, śliwek i dżemów. Z powodu wzrostu cen importowych wydatki na import owoców świeżych i ich przetworów wzrosły bardziej niż jego rozmiary i wyniosły odpowiednio 556,6 i 226,2 mln EUR. Ujemne saldo obrotów owocami i ich przetworami wyniosło 4,7 mln EUR, wobec dodatniego na poziomie 81,1 mln EUR w okresie styczeń-listopad 2004 roku.

W grudniu 2005 r. wyższe niż w grudniu roku poprzedniego były ceny detaliczne niemal wszystkich owoców świeżych (poza pomarańczami). Nieznacznie droższe (o 2%) były także dżemy. Potaniała natomiast większość owocowych przetworów, w tym również soków pitnych. W całym 2005 roku ceny detaliczne owoców pochodzących z produkcji krajowej były droższe niż w roku poprzednim o 18,3%, owoce południowe o 0,9%, a ceny przetworów owocowych zmniejszyły się o 1,5%. Ceny owoców i ich przetworów zwiększyły się bardziej niż średnie ceny całej żywności. W grudniu ceny zbytu większości przetworów owocowych były wyższe niż w grudniu 2004 r. Przy spadku cen detalicznych oznacza to obniżenie marży handlowej w ich sprzedaży. W całym 2005 r. najbardziej zwiększyły się ceny zbytu soków produkowanych z krajowego surowca. Nie zmieniły się ceny soku pomarańczowego.

W styczniu 2006 r. ceny skupu jabłek deserowych były wyższe w porównaniu ze roku poprzedniego o 22%, a gruszek o 40%. Ceny hurtowe tych owoców zwiększyły się odpowiednio o 13 i 26%. Znacznie wyższe były też ceny jabłek i gruszek oferowane przez firmy eksportowe. Najbardziej (o 45%) wzrosły ceny w eksporcie odmiany Idared. Ceny skupu i hurtowe jabłek i gruszek były w styczniu 2006 r. wyższe niż w grudniu roku poprzedniego. W styczniu w porównaniu z grudniem obniżyły się natomiast ceny skupu jabłek kierowanych do przetwórstwa, jednakże w relacji do stycznia 2005 r. były one wyższe o 70%. Wyższe w styczniu 2006 r. niż w analogicznym miesiącu roku poprzedniego były także ceny hurtowe większości owoców południowych (poza cytrynami). Natomiast w relacji do grudnia 2005 r. podrożały jedynie winogrona. W całym 2005 r. ceny hurtowe i detaliczne większości owoców strefy umiarkowanej, podobnie jak w roku poprzednim były niższe niż w większości krajów europejskich. Ceny hurtowe jabłek stanowiły 54% cen w Niemczech, gruszek 93%, a bananów 66%, wobec odpowiednio 46, 97 i 65% w 2004 roku.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Porzeczki czerwone	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2003 I-XII	1,06	2,28	2,65^a	1,87^a	2,27	-	1,67^a
2004 I-XII	1,03	1,85	0,92^a	1,43^a	1,77	1,57	1,08^a
2005 I	0,83	1,73	-	-	-	-	-
II	0,81	1,67	-	-	-	-	-
III	0,84	2,23	-	-	-	-	-
IV	1,01	-	-	-	-	-	-
V	1,11	-	-	-	-	-	-
VI	1,13	-	-	-	-	-	-
VII	1,36	-	0,84	2,44	3,88	2,74	2,37
VIII	1,19	1,94	1,00	2,44	4,77	2,50	1,82
IX	1,06	1,69	-	-	-	1,77	1,66
X	1,05	1,83	-	-	-	-	2,79
XI	1,00	2,14	-	-	-	-	-
XII	0,98	2,14	-	-	-	-	-
2005 I-XII	1,03	1,92	0,84^a	2,44^a	4,33	2,34	2,03^a
2006 I	1,01	2,43	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>I 2006</u> <u>XII 2005</u>	103	114	x	x	x	x	x
<u>I 2006</u> <u>I 2005</u>	122	140	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ – PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Jeżyny	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2003 I-XII	0,30	-	2,82^a	1,23^a	2,82^a	0,48	1,89^a	1,45^a	0,94^a
2004 I-XII	0,23	2,34^a	1,03^a	0,48^a	1,72^a	0,50	1,06^a	0,61^a	0,44^a
2005 I	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,26	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,26	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,26	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,26	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	0,27	-	0,79	0,61	1,82	-	1,99	1,29	-
VIII	0,26	2,54	0,70	0,65	2,08	0,58	2,77	2,11	0,81
IX	0,36	3,33	-	-	2,31	0,82	-	-	1,03
X	0,43	3,85	-	-	1,75	-	-	-	1,00
XI	0,50	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,59	-	-	-	-	-	-	-	-
2005 I-XII	0,33	3,24	0,76^a	0,62^a	1,84^a	0,62^a	2,03^a	1,84^a	0,92^a
2006 I	0,46	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)									
<u>I 2006</u> <u>XII 2005</u>	78	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>I 2006</u> <u>I 2005</u>	170	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ – PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka Konferencja	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2004 I-XII	0,91	1,34	1,50	0,88	0,92	0,96	0,88	1,22	1,41	3,41	3,32	3,12	0,78
2005 I	0,70	1,24	1,07	0,58	0,61	0,66	0,59	-	1,29	-	-	-	-
II	0,68	1,06	1,10	0,61	0,60	0,66	0,59	-	1,45	-	-	-	-
III	0,79	1,50 ^a	1,75 ^a	0,83	0,77	0,76	0,71	-	-	-	-	-	-
IV	1,06	1,63 ^a	1,70 ^a	0,97	0,90	0,93	0,91	-	-	-	-	-	-
V ^a	1,06	1,33	1,70	1,13	1,06	1,11	1,09	-	-	-	-	-	-
VI ^a	0,96	1,27	1,50	0,86	0,85	0,85	0,86	-	-	1,73	3,52	-	-
VII ^a	0,71	0,88	1,50	0,65	0,71	0,68	0,68	-	-	2,57	3,14	3,78	-
VIII ^a	0,73	-	-	0,61	0,69	0,66	0,65	-	-	-	-	4,60	1,74
IX	0,76	0,88	-	-	-	-	0,74	-	1,50	-	-	4,08	1,37
X	0,77	0,98	-	0,71	0,75	0,85	0,77	1,50	1,57	-	-	-	2,53
XI	0,81	0,99	1,10	0,75	0,76	0,84	0,78	1,50	1,69	-	-	-	-
XII	0,78	1,00	1,00	0,74	0,74	0,81	0,75	-	1,78	-	-	-	-
2005 I-XII	0,82	1,16	1,38	0,77	0,77	0,80	0,76	1,50	1,55	2,15	3,33	4,15	1,88
2006 I	0,82	0,98	1,0	0,84	0,75	0,81	0,78	-	1,47	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)													
I 2006 XII 2005	105	98	100	114	101	100	104	x	83	x	x	x	x
I 2006 I 2005	117	79	93	145	123	123	132	x	114	x	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ – PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty
2004 X	29 272	10 908	16 850	66 267	15 428	5 775	430
XI	10 585	15 603	19 715	38 543	15 318	5 507	312
XII	12 346	19 795	18 939	11 056	10 852	5 250	792
2004 I-XII	172 224	181 500	206 040	220 284	337 080	72 012	9 576
2005 I	9 617	14 569	12 055	6 772	10 052	5 645	440
II	8 457	15 703	12 089	2 789	10 604	6 269	351
III	10 895	18 589	20 166	4 188	16 823	6 892	60
IV	12 159	19 028	19 740	2 559	11 087	6 748	79
V	12 681	17 671	19 416	1 840	10 827	6 817	73
VI	11 868	15 600	14 098	9 560	39 592	6 740	187
VII	12 472	15 285	9 419	11 898	82 022	7 233	1 814
VIII	11 014	13 959	15 051	15 734	38 530	5 992	574
IX	22 677	13 709	14 394	37 202	26 368	4 965	624
X	29 257	15 327	10 085	56 791	15 764	5 868	183
XI	11 642	14 733	18 169	27 128	12 342	5 592	971
Wskaźniki zmian (%)							
XI 2005 X 2005	40	96	180	48	78	95	531
XI 2005 XI 2004	110	94	92	70	81	102	311

^a produkcja ogółem

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2003			2004			2005												XI 2005	
	I-XII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XI 2004 XI 2005 (%)		
Owoce świeże	459 691	43 734	40 669	36 085	48 416	641 548	76 086	91 371	86 682	73 795	64 739	55 279	54 589	26 576	28 455	21 992	18 409			
Jabłka	352 644	11 386	17 789	19 309	26 803	426 138	62 798	73 857	79 588	64 949	53 218	30 491	10 655	4 007	5 567	7 757	9 558	51		
Gruszkowski	3 825	2 953	2 782	3 668	3 742	14 304	2 288	1 052	65	48	57	21	108	128	887	1 075	528	49		
Truskawki	13 627	716	594	504	457	22 049	4	4	5	4	104	16 425	4 627	655	451	250	67	13		
Śliwki	13 377	10 392	6 342	325	120	20 232	6	-	7	8	-	8	53	2 757	5 184	1 243	74	23		
Maliny	23 589	6 285	1 705	277	300	32 089	225	42	63	-	-	10	9 810	2 469	1 628	1 673	96	35		
Wiśnie	14 873	296	284	376	455	19 206	-	-	4	-	-	52	1 119	280	190	52	98	26		
Przetwory owocowe	557 292	57 146	67 610	60 673	45 256	607 263	41 388	45 242	51 801	59 939	59 961	58 277	68 251	59 561	61 949	74 470	67 967			
Zagęszczony sok jabłkowy	224 491	19 802	35 606	27 970	15 911	220 831	11 411	14 057	14 305	18 548	16 550	18 780	15 698	16 613	23 480	37 095	31 259	112		
Truskawki w puszkach	2 598	234	310	222	190	2 923	345	297	382	414	352	376	575	560	605	953	589	265		
Wiśnie w puszkach	1 859	590	691	577	489	7 016	738	664	1 024	659	948	616	690	544	546	450	482	83		
Dżemy	25 598	2 041	2 131	2 040	2 173	26 747	1 299	1 641	1 752	1 798	1 800	1 522	2 006	1 904	1 981	1 645	1 589	78		
Mrożonki	218 992	24 045	21 059	20 362	14 862	241 078	20 528	19 772	23 472	27 427	25 910	22 908	30 814	25 448	21 842	21 083	19 290	95		
Owoce świeże	134 955	18 744	14 060	14 073	24 691	203 751	22 206	27 455	22 783	20 687	22 829	22 643	28 144	17 210	15 872	10 344	8 634			
Jabłka	62 403	2 016	3 341	3 769	5 392	81 585	12 825	14 763	17 187	14 445	12 060	7 455	2 436	1 087	1 282	1 977	3 337	89		
Gruszkowski	1 119	812	753	1 004	2 022	4 945	1 016	532	28	21	19	17	73	49	335	410	218	22		
Truskawki	14 780	844	722	616	501	14 488	3	4	5	5	187	8 660	2 301	889	450	163	79	13		
Śliwki	3 623	2 299	1 520	96	39	4 776	3	-	3	10	-	2	29	1 009	2 028	565	23	24		
Maliny	22 912	3 788	1 222	380	364	18 410	289	50	72	-	-	14	5 702	1 638	1 329	1 139	145	38		
Wiśnie	7 587	203	200	235	305	10 056	-	-	1	-	-	42	863	203	129	55	85	36		
Przetwory owocowe	559 009	47 773	55 160	47 293	34 245	528 559	34 558	33 917	38 061	45 187	41 950	43 632	60 775	55 486	60 188	75 270	70 289			
Zagęszczony sok jabłkowy	169 644	14 348	25 125	19 477	11 354	160 435	7 646	9 023	9 318	12 394	10 578	12 258	10 323	11 760	21 560	40 512	34 176	175		
Truskawki w puszkach	3 459	318	390	295	227	3 472	429	361	457	537	434	443	653	635	699	599	727	246		
Wiśnie w puszkach	1 639	596	722	593	528	6 915	718	620	988	699	887	573	691	573	616	543	619	104		
Dżemy	31 479	2 507	2 661	2 454	2 680	32 820	1 482	1 762	1 975	1 970	1 955	1 692	2 368	2 094	2 301	2 000	1 956	80		
Mrożonki	257 308	19 325	17 354	16 416	12 112	216 495	17 309	14 904	16 917	19 672	17 741	15 342	24 192	23 112	20 701	19 960	18 427	112		

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2003 I-XII			2004									2005												XI 2005 XI 2004 (%)	
	IX	X	XI	XII	2004			2004			2005			2005			IX	X	XI	XI 2005 XI 2004 (%)						
					I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII														
Owoce świeże	86 295	78 219	90 862	97 794	85 683	92 650	83 757	64 707	64 699	56 703	107 222	112 917	93 134	92 358	74 010	81										
Banany	260 522	24 277	23 234	23 723	23 031	26 407	20 764	26 267	22 958	12 760	17 372	17 048	14 662	19 514	18 011	78										
Owoce cytrusowe	360 265	14 726	43 554	56 639	51 015	54 379	45 648	20 387	19 534	10 075	10 870	9 895	12 360	30 196	33 708	77										
Brzoskwinie i nekt.	30 191	13 487	2 007	265	96	76	90	71	1 043	7 127	24 315	24 693	17 239	2 463	560	211										
Winnogrona	85 454	18 622	14 198	6 721	98 105	2 825	5 617	6 580	6 127	1 974	5 611	23 597	24 757	19 598	7 231	51										
Arbuzy	111 101	10 604	1 798	1 856	316	384	639	941	5 580	17 987	37 749	27 489	11 466	572	1 508	93										
Jabłka	14 061	216	986	155	72	247	289	1 227	1 338	905	1 317	845	3 650	11 533	3 193	2060										
Przetwory razem	141 824	14 171	15 549	18 591	12 813	14 255	21 538	19 806	20 815	20 355	23 717	25 178	24 270	25 071	24 852	134										
Soki zagęszczone	57 390	6 426	6 477	7 167	6 058	6 012	8 850	10 006	11 834	10 954	11 811	13 849	13 571	13 103	10 140	141										
-sok pomarańczowy	32 557	2 550	2 273	3 626	3 465	3 276	4 617	4 471	5 696	4 641	4 601	4 507	4 758	5 276	4 277	118										
Mrożonki	15 854	1 749	1 551	1 037	917	731	956	804	1 194	1 150	5 224	3 591	3 002	2 571	1 429	138										
Susze	5 833	545	841	1 726	580	712	988	704	373	728	916	832	817	1 253	1 714	99										
Dżemy	1 791	201	340	172	222	178	313	434	521	638	595	581	628	405	625	363										
Przetwory puszkow.	59 653	5 186	6 253	8 345	4 906	6 416	10 324	7 777	6 854	6 847	5 143	6 255	6 125	7 557	10 847	130										
-ananasy	16 421	849	1 614	2 410	999	1 823	2 807	1 640	1 594	1 530	1 473	1 508	1 280	1 946	2 740	114										
-brzoskwinie	23 400	1 831	1 891	3 115	1 351	2 215	3 878	2 230	2 124	2 083	1 224	1 954	1 735	2 367	4 310	138										
Owoce świeże	489 494	41 521	45 461	51 691	47 504	52 417	58 435	48 218	45 474	33 926	50 250	54 629	53 977	56 238	55 521	107										
Banany	98 271	7 948	7 865	9 037	10 736	12 400	13 067	15 890	11 732	8 242	6 728	8 145	7 226	10 363	11 184	124										
Owoce cytrusowe	202 182	8 422	12 319	19 851	30 473	26 993	26 457	11 816	11 454	6 589	6 840	6 072	7 760	14 540	20 825	105										
Brzoskwinie i nekt.	27 274	6 513	824	219	406	55	90	61	1 029	5 135	13 420	13 233	9 107	1 381	458	209										
Winnogrona	75 868	11 042	13 186	10 812	5 336	3 928	7 052	8 830	7 436	2 163	5 692	15 110	16 144	16 211	7 927	73										
Arbuzy	18 466	1 147	480	484	511	132	225	475	2 685	4 183	6 227	2 817	877	204	462	96										
Jabłka	5 853	124	202	76	58	161	202	903	932	573	640	329	638	1 281	487	640										
Przetwory razem	130 628	13 032	14 227	16 749	12 639	12 842	19 000	17 849	17 679	17 087	25 579	24 462	25 782	25 985	27 308	163										
Soki zagęszczone	55 975	5 036	5 103	5 251	6 261	4 681	6 955	7 252	8 340	7 886	9 452	10 646	10 881	11 173	10 262	195										
-sok pomarańczowy	31 615	2 117	1 744	2 360	2 849	2 363	3 140	3 180	4 032	3 094	3 650	3 250	3 616	4 202	3 926	166										
Mrożonki	18 824	2 236	1 725	1 204	1 046	752	917	839	1 113	814	872	5 763	3 741	2 448	1 848	153										
Susze	8 098	934	1 451	3 152	891	1 097	1 466	993	630	880	998	1 139	1 181	2 064	2 703	86										
Dżemy	2 350	265	526	266	404	247	595	573	786	829	629	605	627	599	968	364										
Przetwory puszkow.	44 014	4 471	5 237	6 663	5 749	5 915	8 905	8 037	6 735	6 556	5 710	6 156	9 177	9 500	11 323	170										
-ananasy	8 668	523	960	1 381	1 977	1 056	1 590	914	879	855	855	949	762	1 116	1 640	119										
-brzoskwinie	15 280	1 115	1 155	1 843	2 191	1 211	2 066	963	1 181	1 099	777	1 053	1 030	1 305	2 403	130										

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych CIHZ, MRIRW i MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jablkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2004 X	0,19	0,27	1,22	0,24	0,72	0,70	0,83	0,73	0,71	1,26	1,04
XI	0,20	0,27	1,22	0,30	1,37	0,63	0,78	0,71	0,70	1,33	1,03
XII	0,20	0,54	1,10	0,33	1,21	0,67	0,79	0,69	0,71	1,19	1,08
2004 I-XII	0,19	0,35	0,66	0,24	0,57	0,52	1,18	0,77	0,73	1,19	0,99
2005 I	0,20	0,44	0,96		1,28	1,73	0,68	0,63	0,72	1,24	0,97
II	0,20	0,51	0,93		1,21	0,25	0,70	0,64	0,73	1,22	0,93
III	0,22	0,44	1,03		1,15	0,32	0,66	0,66	0,74	1,20	0,96
IV	0,22	0,44	1,07		1,10	0,65	0,66	0,66	0,75	1,30	1,06
V	0,23	0,33	1,80	0,30			0,61	0,66	0,74	1,23	0,94
VI	0,24	0,81	0,53	0,57	1,36	0,81	0,60	0,63	0,72	1,18	0,93
VII	0,23	0,67	0,50	0,29	0,58	0,77	0,68	0,82	0,77	1,14	1,00
VIII	0,27	0,38	1,36	0,28	0,66	0,72	0,68	0,96	0,83	1,13	1,05
IX	0,23	0,38	1,00	0,67	0,82	0,68	0,69	0,99	1,01	1,16	1,13
X	0,25	0,38	0,65	0,54	0,68	1,05	0,72	1,01	1,15	0,63	1,21
XI	0,35	0,41	1,18	0,59	1,52	0,87	0,78	1,10	1,17	1,23	1,29
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>XI 2005</u> X 2005	140	108	182	110	223	83	108	109	102	196	107
<u>XI 2005</u> XI 2004	175	153	97	198	111	138	100	155	168	93	125

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2003 I-XII	1,34	1,23	1,41	1,18	1,43	2,77	3,85	2,78	3,25	1,61	2,38	3,87	5,64	3,69	9,68
2004 I-XII	1,32	1,23	1,40	1,27	1,40	3,15	3,70	2,25	3,50	1,87	2,96	3,59	5,14	4,09	8,34
2005 I	1,19	1,24	1,25	0,87	0,97	2,26	-	-	-	-	3,67	3,25	3,74	3,54	9,96
II	1,16	1,25	1,25	0,88	0,98	2,57	-	-	-	-	3,62	3,20	3,85	3,41	9,77
III	1,19	1,26	1,26	0,89	1,02	3,24	-	-	-	-	4,24	3,55	4,12	3,34	8,79
IV	1,32	1,23	1,20	1,21	1,36	3,20	-	-	-	-	4,19	3,69	4,13	3,39	7,33
V	1,33	1,42	1,29	1,40	1,32	2,82	7,18	-	-	-	4,51	3,98	4,07	3,48	8,70
VI	1,33	1,43	1,32	1,41	1,32	2,98	3,44	-	3,69	-	4,94	4,02	4,08	3,53	6,53
VII	1,31	1,40	1,31	1,40	1,31	1,83	4,50	-	3,84	4,03	3,53	3,81	4,67	3,59	8,13
VIII	1,37	-	-	-	-	2,24	4,75	4,10	6,00	2,10	3,90	3,64	5,15	3,51	4,84
IX	1,33	1,34	-	1,31	1,49	2,60	5,42	-	-	2,24	4,17	3,53	6,13	3,66	3,89
X	1,39	1,35	1,36	1,32	1,52	3,02	7,28	-	-	4,04	4,12	3,84	4,98	3,60	4,52
XI	1,36	1,33	1,37	1,33	1,53	2,87	-	-	-	-	3,99	3,80	4,28	3,84	6,00
XII	1,30	1,25	1,23	1,17	1,26	2,80	-	-	-	-	3,92	3,46	3,97	3,83	6,52
2005 I-XII	1,30	1,32	1,28	1,20	1,28	2,70	5,08	4,10	4,51	3,10	4,07	3,65	4,43	3,56	7,08
2006 I	1,34	1,28	1,28	1,26	1,30	2,84	-	-	-	-	3,75	3,14	3,93	3,69	11,1
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>I 2006</u> XII 2005	103	102	104	108	103	101	x	x	x	x	96	91	99	96	170
<u>I 2006</u> I 2005	113	103	102	145	134	126	x	x	x	x	102	97	105	104	111

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ – PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok Pomarańczowy
2004 XII	7,67	8,03	7,63	2,51	1,60	1,83
2004 I-XII	7,68	8,08	7,75	2,36	1,48	1,84
2005 I	7,67	7,97	7,77	2,48	1,59	1,82
II	7,67	8,03	7,87	2,57	1,60	1,82
III	7,83	8,07	8,00	2,59	1,61	1,85
IV	7,80	8,07	7,97	2,48	1,63	1,85
V	7,80	8,13	8,00	2,48	1,63	1,85
VI	7,87	7,13	8,03	2,60	1,60	1,84
VII	7,90	6,97	8,07	2,58	1,60	1,83
VIII	7,90	6,97	8,20	2,61	1,60	1,81
IX	8,60	7,30	8,50	2,61	1,58	1,82
X	8,63	7,77	8,60	2,99	1,63	1,83
XI	8,63	7,50	8,27	2,96	1,63	1,83
XII	8,57	7,47	7,67	2,87	1,64	1,90
2005 I-XII	8,07	7,62	8,08	2,65	1,61	1,84
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>XII 2005</u> <u>XI 2005</u>	99	100	93	97	101	104
<u>XII 2005</u> <u>XII 2004</u>	112	93	101	114	103	104

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czeresnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2004 XII	1,79	3,53	-	-	-	-	6,62	4,62	5,05	4,64	4,68
2004 I-XII	2,16	4,99	2,71	5,15	4,81	9,02	11,17	3,86	5,46	4,94	6,27
2005 I	1,79	3,71	-	-	-	-	12,30	4,65	4,83	4,71	4,70
II	1,79	4,01	-	-	-	-	13,97	4,77	4,66	4,52	4,64
III	1,82	4,61	-	-	-	-	12,80	5,05	4,62	4,76	4,75
IV	1,97	5,00	-	-	-	-	12,07	5,39	4,80	4,96	5,23
V	2,13	5,34	-	-	12,73	-	11,71	5,67	4,91	5,24	5,35
VI	2,26	5,66	-	6,44	4,62	-	10,92	6,16	5,01	5,40	5,58
VII	2,35	5,59	5,22	4,92	3,64	9,26	10,79	5,05	5,05	5,28	5,95
VIII	2,36	4,60	3,66	-	-	9,48	6,43	4,82	5,03	5,11	6,17
IX	2,15	4,11	2,93	-	-	4,58	5,36	5,25	4,94	5,03	6,97
X	2,09	4,08	3,99	-	-	-	5,50	5,17	4,83	5,04	6,61
XI	2,08	4,30	-	-	-	-	7,20	5,20	4,87	5,02	4,99
XII	2,10	4,44	-	-	-	-	9,47	5,05	4,79	4,90	4,73
2005 I-XII	2,07	4,62	3,95	5,68	7,00	7,77	9,88	5,19	4,86	5,00	5,47
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>XII2005</u> <u>XI 2005</u>	101	103	x	x	x	x	132	97	98	98	95
<u>XII 2005</u> <u>XII 2004</u>	117	126	x	x	x	x	143	109	95	106	101

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2004 XII	10,81	4,16	2,85	3,45	11,86	6,50	6,51
2004 I-XII	10,65	4,23	2,88	3,50	12,48	6,77	7,17
2005 I	10,78	4,13	2,84	3,46	11,66	6,50	6,33
II	10,81	4,13	2,84	3,44	11,24	6,40	6,09
III	10,81	4,12	2,84	3,43	10,66	6,26	5,85
IV	10,81	4,13	2,83	3,43	10,30	6,18	5,65
V	10,83	4,14	2,84	3,43	10,00	6,08	5,54
VI	10,86	4,13	2,85	3,40	9,82	5,98	5,42
VII	10,86	4,12	2,84	3,39	9,74	5,88	5,31
VIII	10,92	4,10	2,85	3,41	9,64	5,88	5,24
IX	10,92	4,08	2,84	3,41	9,42	5,82	5,18
X	11,00	4,07	2,83	3,40	9,26	5,80	5,13
XI	11,06	4,08	2,84	3,39	9,04	5,78	5,07
XII	11,06	4,07	2,83	3,38	8,80	5,62	4,95
2005 I-XII	10,89	4,11	2,84	3,41	9,97	6,02	5,48
Wskaźniki zmian cen (%)							
XII 2005 XI 2005	100	100	100	100	97	97	98
XII 2005 XII 2004	102	98	99	98	74	86	76

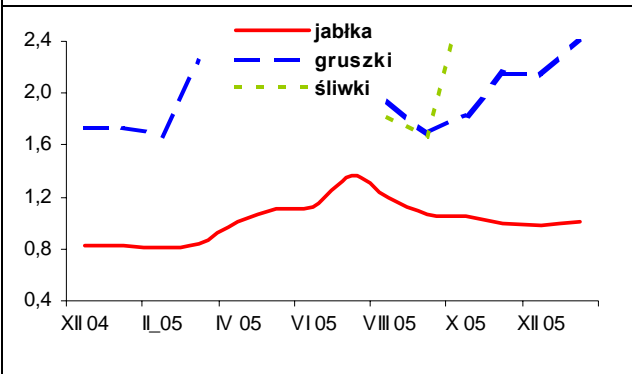
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych i cen detalicznych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

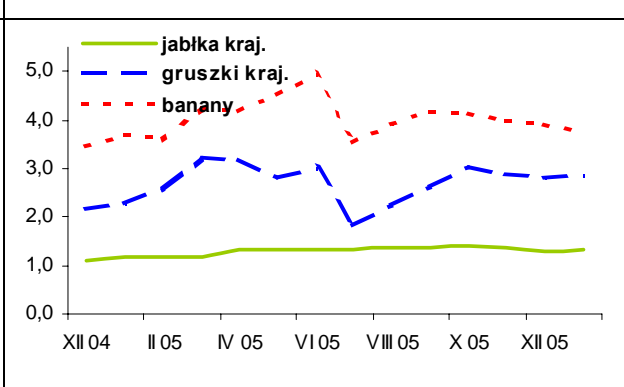
Miesiące	Ceny hurtowe				Ceny detaliczne					
	Jabłka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2004 XI	48	86	-	64	25	48	-	80	108	-
XII	48	93	-	68	25	49	-	108	90	-
2004 I-XII	46	99	-	65	28	63	28	68	98	27
2005 I	56	97	-	66	34	53	-	97	143	-
II	58	114	-	67	35	60	-	89	130	-
III	62	131	-	68	34	76	-	92	108	-
IV	53	-	-	66	34	77	-	92	102	-
V	57	-	34	68	36	77	126	95	102	-
VI	58	-	32	64	37	80	43	100	100	-
VII	57	-	39	63	39	101	34	104	98	97
VIII	58	45	-	59	41	107	-	105	100	77
IX	-	72	-	66	43	87	-	106	108	53
X	43	98	-	68	44	72	-	110	110	61
XI	48	95	-	72	-	-	-	-	-	-
XII	45	94	-	70	-	-	-	-	-	-
2005 I-XII	54	93	35	66	x	x	x	x	x	x
2006 I	49	96	-	68	-	-	-	-	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP der Markt Obst und Gemüse „Fruit and Vegetable Markets” z poszczególnych miesięcy.

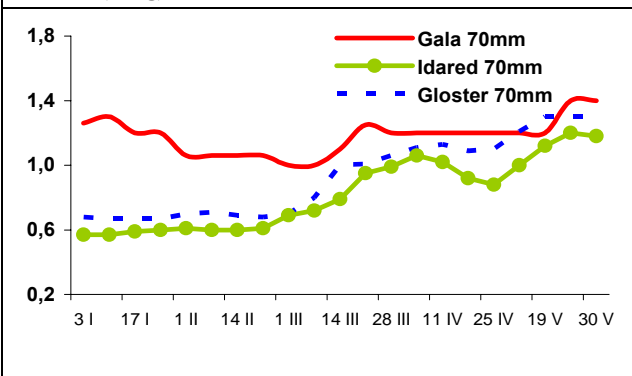
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2004 i w 2005 r. (zł/kg)

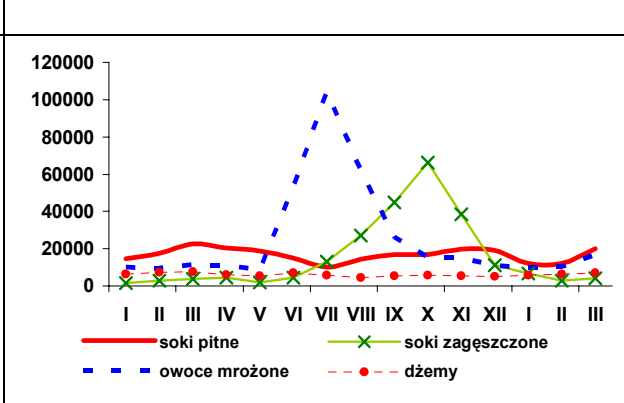
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w 2004 i 2005 r. (zł/kg)

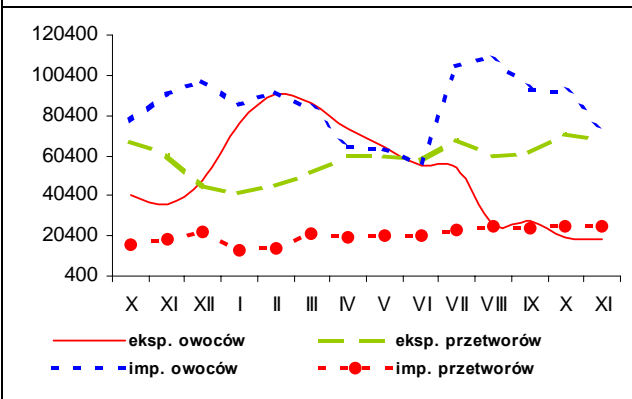
Rys. 3. Ceny skupu owoców deserowych przeznaczonych na eksport w XI i XII 2005 r. oraz w I 2006 r. (zł/kg)

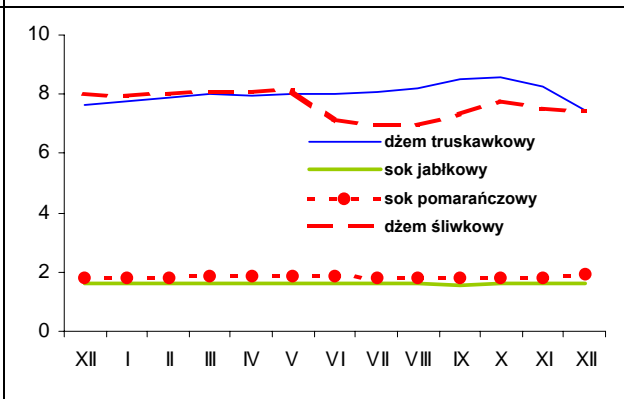
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2004 i 2005 r. (tony)

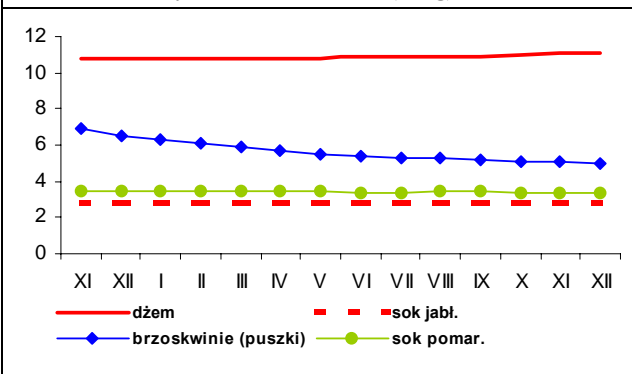
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2004 i 2005 r. (tony)

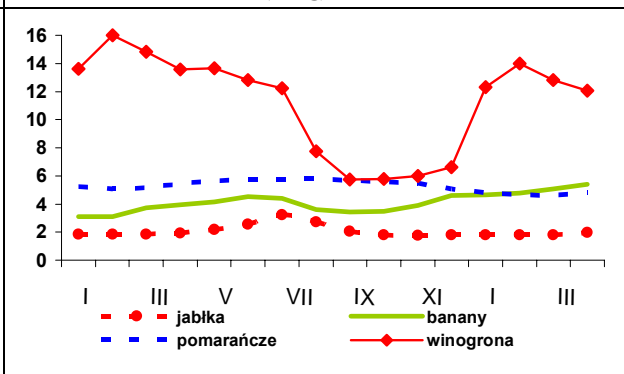
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2004 i 2005 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2004 i 2005 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2004 i 2005 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

W 2005 r. notowano dalszy wzrost skupu mleka. O ile w 2004 r. dostawy mleka do mleczarni zwiększono o 6,3%, to w ciągu minionego roku wzrosły o ponad 10% do 8361 mln l. Równocześnie stopniowo słabły tendencje wzrostowe cen skupu. W styczniu 2005 r. cena skupu mleka wzrosła o 22,3% w porównaniu do płaczonej rok wcześniej, w czerwcu była wyższa o 7,9%, a we wrześniu zaledwie o 1,3%. W ostatnim kwartale minionego roku notowano już ceny skupu niższe o ok. 1,5% od płaconych w analogicznym okresie roku poprzedniego.

W grudniu ub. r. dostawy mleka wyniosły 624 mln l i były mniejsze niż przed miesiącem tylko o 0,2%. Równocześnie przeciętna cena skupu wzrosła o 2,9%, tj. do 96,91 zł/100 l. Do hamowania tempa wzrostu cen skupu mleka przyczynia się, obok słabnącej siły nabywczej konsumentów, również spadkowa tendencja tych cen w innych krajach Wspólnoty. W Niemczech ceny skupu mleka zmalały z 31,50 EUR/100 kg w listopadzie 2004 r. do 27,62 EUR/100 kg w analogicznym miesiącu 2005 r. Do spadkowej tendencji cen skupu mleka w Polsce przyczyniła się jednak przede wszystkim aprecjacja złotego względem euro. Spowodowało to, że ceny mleka wyrażone w euro wzrosły z 24,70 EUR/100 kg w listopadzie 2004 r. do 25,43 EUR/100 kg w analogicznym miesiącu 2005 roku.

Przewiduje się, że w bieżącym roku kwotowym (kwiecień 2005 – marzec 2006) zostanie dostarczone do mleczarni ok. 8 400 mln l, tj. 8 635 tys. ton, podczas gdy Polsce przyznano łączną kwotę produkcji towarowej mleka surowego 8964 tys. ton, w tym kwoty hurtowej ok. 8 500 tys. ton. W związku z tym już od kilku miesięcy wiele mleczarni potrąca część należności za mleko dostawcom, którzy przekroczyli swoje limity.

Na krajowym rynku bydła mlecznego w styczniu br. notowano względną stabilizację, znajdującą wyraz w nieznacznych zmianach cen targowiskowych. W drugiej połowie stycznia br. ceny jałówek wzrosły średnio z 2483 zł/szt. w okresie pierwszych dwóch tygodni do 2505 zł/szt., a ceny krów mlecznych spadły odpowiednio z 2162 zł/szt. do 2133 zł/sztukę.

W styczniu br. na krajowym rynku wyrobów mleczarskich obserwowano, nieznaczne wahania cen. Na przykład w drugiej połowie miesiąca zanotowano słabe tendencje spadkowe cen zbytu mleka pasteryzowanego. Poza tym minimalnie staniał jogurt, śmietana, masło w blokach oraz większość serów dojrzewających. Równocześnie tendencje zwykłe dotyczyły cen zbytu mleka UHT, kefiru, masła konfekcjonowanego, mleka w proszku, szczególnie pełnego. Spośród serów zdrożał twaróg, Mozzarella oraz ser dojrzewający Radamer.

Utrzymuje się zróżnicowanie cen wyrobów mleczarskich. Według systematycznych badań ZSRIR stosunkowo najniższe ceny zbytu podstawowych wyrobów mleczarskich w styczniu br. notowano w makroregionie zachodnim, szczególnie mleka spożywczego i kefiru, mleka pełnego w proszku oraz sera Gouda. Relatywnie niskie ceny produktów mlecznych notowano także w makroregionie południowo-wschodnim. Znacznie wyższy poziom cen wyrobów mleczarskich utrzymywał się na terenie makroregionu północnego oraz centralnego.

W krajach Wspólnoty Europejskiej w styczniu br. ceny hurtowe trwałych wyrobów mleczarskich wykazywały tendencje spadkowe. W Niemczech ceny masła w blokach obniżyły się z 2640-2700 EUR/tonę w drugiej dekadzie grudnia ub. r. do 2550-2600 EUR/tonę 1 lutego br. W Wielkiej Brytanii masło staniało odpowiednio z 2707 do 2652 EUR/tonę, cena sera Cheddar utrzymała się na zbliżonym poziomie 3142 EUR/tonę. W Belgii w ciągu stycznia masło staniało z 2688 do 2621 EUR/tonę. Również we Francji w styczniu ceny masła obniżyły się z 2615 EUR/tonę na początku do 2540 EUR/tonę w końcu miesiąca. Podobnie staniało pełne mleko w proszku, odpowiednio z 2375 do 2360 EUR/tonę. Zdrożało natomiast mleko odtłuszczone w proszku – jadalne z 1960 do 1980 EUR/tonę i paszowe z 1910 do 1950 EUR/tonę.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka zł/100 litrów		
		średnio	kl. ekstra	kl. I
2004 I-XII	7 682,5	86,7	.	.
2005 I-XII	8 360,9	92,8	.	.
2004 XI	570,0	95,8	105,1	66,8
XII	590,0	98,3	105,6	74,3
2005 I	610,2	97,2	104,4	70,8
II	568,0	96,3	104,3	71,3
III	651,4	95,3	101,8	67,0
IV	687,9	93,6	99,5	65,2
V	757,1	91,1	99,1	64,8
VI	801,3	90,7	97,3	64,7
VII	805,8	89,8	96,5	62,3
VIII	796,5	89,3	96,4	64,4
IX	732,4	90,2	97,9	65,7
X	701,3	92,0	99,1	65,6
XI	625,0	94,2	101,0	65,6
XII	624,0	96,9	103,8	67,0
Wskaźnik zmian w %				
<u>XII 2005</u> XI 2005	99,8	102,9	102,8	102,1
<u>XII 2005</u> XII 2004	105,8	98,6	98,3	90,2

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2003 I-XII	1 992,3	148,7	26,8	241,2	214,8	167,0	286,5	195,2
2004 I-XII	2 080,1	138,6	33,6	255,0	269,6	177,2	295,6	218,7
2004 X	165,8	11,1	2,7	20,3	21,5	14,5	23,3	18,7
XI	157,3	7,4	2,5	19,4	19,2	12,4	22,6	17,9
XII	166,3	7,7	2,4	17,8	20,7	13,2	23,6	17,3
2005 I	165,0	7,6	2,2	20,8	19,0	12,5	23,3	16,8
II	155,2	6,7	1,6	19,9	18,3	12,0	22,4	16,5
III	178,7	8,8	1,9	21,5	21,8	14,1	27,3	17,6
IV	173,9	12,2	2,1	23,1	24,3	14,1	23,8	17,5
V	188,3	15,2	2,6	21,7	28,8	15,7	24,7	20,0
VI	192,8	17,9	3,0	21,5	32,0	15,0	22,7	20,0
VII	194,3	17,6	3,0	19,8	28,4	16,0	22,5	20,7
VIII	184,6	16,5	3,3	20,4	28,8	15,4	23,8	22,2
IX	176,6	12,2	3,3	19,7	24,5	14,0	22,6	21,8
X	177,9	11,1	3,3	19,8	25,3	14,6	23,8	20,8
XI	169,3	7,8	2,2	18,8	21,5	12,9	24,1	18,3
Wskaźnik zmian w %								
<u>XI 2005</u> X 2005	95,2	70,3	66,7	94,9	85,0	88,4	101,3	88,0
<u>XI 2005</u> XI 2004	107,6	105,4	88,0	96,9	112,0	104,0	106,6	102,2

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2004 XI	1,17	1,61	9,03	11,16	12,56	12,87	0,80	4,54	7,04	13,32
XII	1,19	1,63	9,07	11,18	12,72	12,90	0,81	4,61	7,13	13,35
2005 I	1,20	1,65	8,81	11,06	.	12,80	0,79	4,62	7,14	13,26
II	1,20	1,65	8,51	10,89	11,35	11,56	0,77	4,61	7,12	13,04
III	1,21	1,65	8,24	10,61	10,71	11,12	0,76	4,63	7,13	12,64
IV	1,21	1,65	8,13	10,41	10,48	10,81	0,76	4,63	7,15	12,29
V	1,21	1,65	8,12	10,40	10,53	10,72	0,76	4,61	7,13	11,99
VI	1,21	1,65	8,21	10,33	10,75	10,85	0,76	4,59	7,10	11,68
VII	1,21	1,65	8,24	10,36	11,07	11,10	0,74	4,59	7,12	11,60
VIII	1,21	1,64	8,30	10,29	11,05	11,19	0,74	4,60	7,11	11,60
IX	1,21	1,64	8,22	10,23	11,15	11,17	0,75	4,59	7,11	11,84
X	1,21	1,63	8,04	10,25	11,06	11,08	0,75	4,59	7,11	11,92
XI	1,21	1,63	7,98	10,12	10,90	10,95	0,76	4,58	7,10	11,99
XII	1,22	1,63	7,93	10,25	10,98	11,05	0,76	4,57	7,12	11,98
2006 I ^a	1,28	1,75	7,33	9,01	9,76	10,49	.	4,26	7,51	10,86
Wskaźnik zmian w %										
XII 2005 XI 2005	100,8	100,0	99,4	101,3	100,7	100,9	100,0	99,8	100,3	99,9
XII 2005 XII 2004	102,5	100,0	87,4	91,7	86,3	85,7	93,8	99,1	99,9	89,7

^a ceny za 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 23-29 I 2006 r.

Źródło: GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2004 XI	1,40	2,36	9,91	3,05	3,26	0,64	1,03	1,32	9,23	16,90
XII	1,42	2,39	10,00	3,06	3,26	0,64	1,02	1,34	9,28	17,07
2005 I	1,44	2,41	10,13	3,07	3,27	0,64	1,03	1,34	9,33	17,24
II	1,44	2,42	10,22	3,08	3,23	0,63	1,03	1,34	9,39	17,36
III	1,45	2,42	10,24	3,07	3,19	0,63	1,03	1,35	9,41	17,19
IV	1,45	2,43	10,33	3,07	3,16	0,63	1,02	1,35	9,41	17,05
V	1,46	2,43	10,46	3,08	3,14	0,63	1,03	1,35	9,42	16,78
VI	1,46	2,42	10,59	3,07	3,14	0,63	1,03	1,35	9,41	16,48
VII	1,46	2,42	10,61	3,07	3,12	0,63	1,03	1,35	9,41	16,19
VIII	1,46	2,42	10,69	3,07	3,12	0,63	1,02	1,35	9,42	15,96
IX	1,46	2,42	10,73	3,07	3,12	0,63	1,02	1,36	9,42	16,06
X	1,47	2,41	10,75	3,07	3,12	0,63	1,03	1,35	9,42	16,15
XI	1,47	2,42	10,75	3,06	3,11	0,62	1,03	1,35	9,42	16,02
XII	1,47	2,41	10,74	3,06	3,10	0,62	1,03	1,35	9,41	16,05
Wskaźnik zmian w %										
XII 2005 XI 2005	100,0	99,6	99,9	100,0	99,7	100,0	100,0	100,0	99,9	100,2
XII 2005 XII 2004	103,5	100,8	107,4	100,0	95,1	96,9	101,0	100,7	101,4	94,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2003 I-XII	107,6	52,0	9,2	0,4	20,0	8,3	5,7	5,3	6,4	1,2
2004 I-XII	129,0	81,2	27,6	52,9	43,7	5,9	8,6	4,1	3,7	1,9
2004 X	9,8	6,8	1,9	7,4	4,2	0,6	0,8	0,2	0,3	.
XI	14,2	6,7	1,2	7,1	4,0	0,6	1,3	0,4	0,2	0,1
XII	6,4	5,5	1,2	9,9	4,1	0,9	1,3	0,3	0,3	0,1
2005 I	4,8	5,4	2,0	5,6	5,7	1,0	0,8	0,6	0,2	0,06
II	5,4	6,4	2,4	6,2	7,0	0,7	0,9	0,2	0,2	0,1
III	10,9	7,6	3,0	8,3	7,9	0,9	1,5	0,2	0,2	0,3
IV	12,5	8,1	4,2	10,7	6,4	0,9	1,1	0,4	0,2	0,3
V	15,2	9,1	4,6	17,8	7,4	0,7	1,2	0,4	0,2	0,3
VI	29,3	9,9	4,2	23,3	6,4	0,9	1,3	0,09	0,3	0,6
VII	13,6	9,8	3,2	24,0	5,7	1,0	1,0	0,1	0,3	0,3
VIII	13,0	10,1	3,6	25,0	5,6	0,4	1,5	0,2	1,0	0,2
IX	12,0	10,2	2,9	20,4	6,5	0,4	1,6	0,2	0,5	0,3
X	16,1	9,2	2,4	22,7	6,5	0,5	1,2	0,3	1,9	0,7
XI	13,5	9,2	3,0	17,6	3,0	0,3	1,3	0,3	0,7	0,7
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2005</u> X 2005	83,9	100,0	125,0	77,5	46,2	60,0	108,3	100,0	36,8	100,0
<u>XI 2005</u> XI 2004	95,1	137,3	250,0	247,9	75,0	50,0	100,0	75,0	350,0	700,0

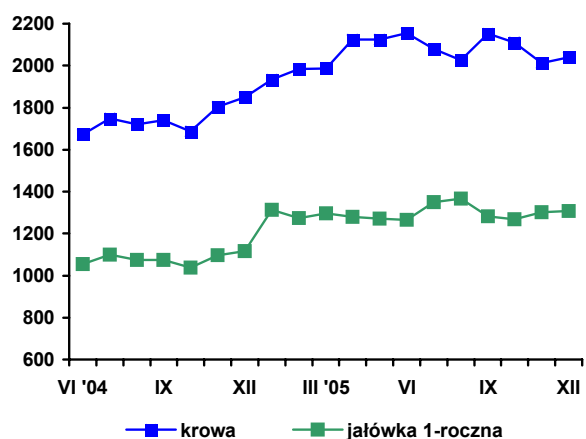
Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

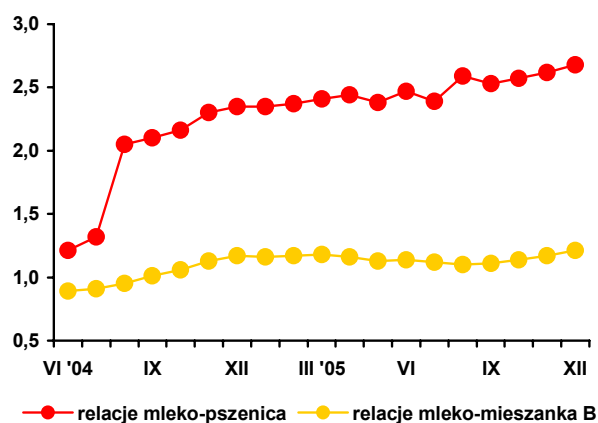
Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2003 I-XII	1 367	2 275	2 065	750	880	1 518	3 246	1 736	797	833
2004 I-XII	1 606	2 352	2 397	547	822	1 704	3 232	2 222	1 432	801
2004 X	1 817	2 664	2 716	508	826	1 976	3 177	2 946	1 772	.
XI	1 418	2 937	2 790	562	889	1 807	3 676	2 359	1 663	1 233
XII	1 674	2 683	2 406	295	892	1 178	2 996	3 025	1 696	1 043
2005 I	1 741	2 800	2 518	641	900	1 665	3 257	2 617	1 401	1 414
II	1 797	2 517	2 200	666	871	1 888	3 026	3 302	1 550	1 028
III	1 725	2 633	2 458	694	898	1 948	3 115	3 865	1 648	1 175
IV	1 777	2 638	2 259	707	920	1 964	3 127	2 299	1 524	1 179
V	1 762	2 655	2 383	575	906	1 897	3 062	2 229	1 532	1 313
VI	2 083	2 453	2 199	467	891	1 684	2 889	3 640	2 153	1 080
VII	1 910	2 589	2 522	507	929	1 625	3 186	3 695	1 567	1 260
VIII	1 837	2 539	2 345	499	901	2 266	2 906	3 255	694	1 090
IX	1 803	2 497	2 326	513	918	2 235	3 004	2 792	1 147	1 093
X	1 851	2 643	2 410	522	1 007	1 855	3 233	3 881	549	1 404
XI	1 884	2 684	2 562	550	1 276	2 179	3 485	2 960	823	1 347
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2005</u> X 2005	101,8	101,6	106,3	105,4	126,7	117,5	107,8	76,3	149,9	95,9
<u>XI 2005</u> XI 2004	132,9	91,4	91,8	97,9	143,5	120,6	94,8	125,5	49,5	109,2

Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ, MRiRW i MF.

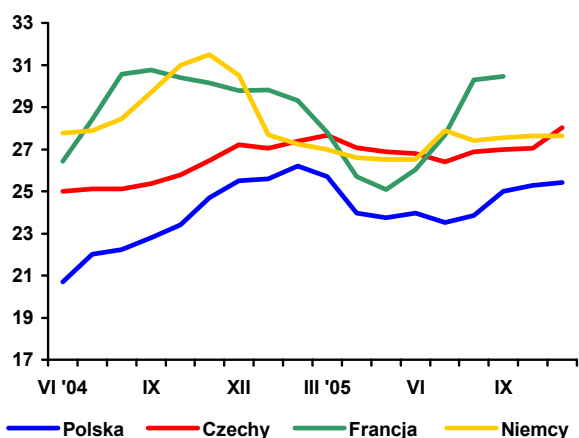
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

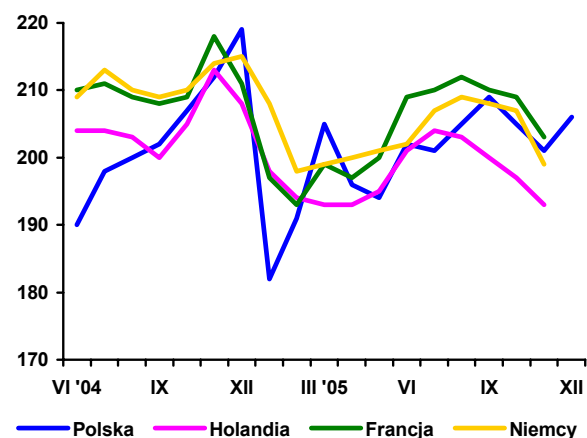
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

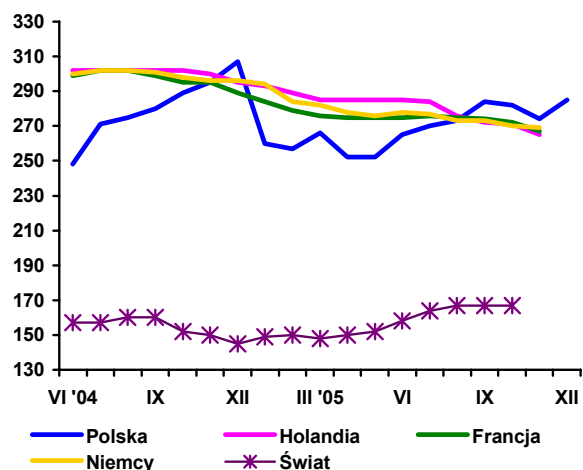
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

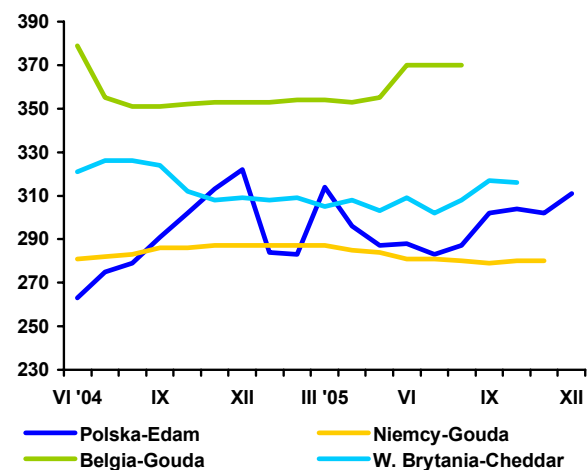
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W 2005 r. średnia cena skupu bydła wyniosła 4,07 zł/kg wagi żywej wobec 3,39 zł/kg w 2004 r. W ostatnim kwartale 2005 r. ceny skupu żywca wołowego obniżały się sukcesywnie, osiągając najniższy poziom w grudniu ub. roku (3,86 zł/kg). W styczniu 2006 r. ceny skupu nieznacznie wzrosły, do 3,96 zł/kg wagi żywej. Na poziom cen skupu bydła wpływają niskie ceny skupu trzody chlewnej powodowane wzrostem jej podaży oraz drobiu. Mimo niższych cen skupu, w IV kwartale 2005 r. żywiec wołowy pozostawał nadal relatywnie drogi w stosunku do żywca wieprzowego i drobiu. W 2005 r. relacje cen skupu żywca wołowego do drobiu wynosiły średnio 1,29, w tym w końcu IV kwartału ub. roku wzrosły do 1,35-1,41. Natomiast relacje cen skupu żywca wołowego do wieprzowego kształtowały się na poziomie 1,07. Spadkowi cen skupu bydła towarzyszył wzrost cen skupu cieląt – z 9,33 zł/kg we wrześniu br. do 11,32 zł/kg w grudniu 2005 r. W styczniu 2005 r. średnie ceny cieląt na targowiskach wynosiły 9,90-10,32 zł/kg wagi żywej, a ceny maksymalne 13-14 zł/kg wagi żywej. W IV kwartale 2005 r., spadek cen skupu żywca wołowego spowodował obniżenie cen sprzedaży ćwierci wołowych w zakładach mięsnych, ale na początku br. zaczęły one ponownie wzrastać. W styczniu 2006 r. ceny sprzedaży ćwierci z buhajów wahały się od 9586 do 9735 zł/tonę i były wyższe w porównaniu do poprzedniego miesiąca br. o ok. 1%-2%. Wzrosły również ceny sprzedaży ćwierci z krów rzeźnych – z 6653 zł/tonę na początku grudnia 2005 r. do 6909-7110 zł/tonę w końcu stycznia 2006 roku.

W ciągu jedenastu miesięcy 2005 r. eksport żywca, mięsa, przetworów i podrobów wołowych wyniósł ok. 152 tys. ton w ekwiwalencie mięsa i był o ok. 45 tys. ton większy niż w analogicznych miesiącach poprzedniego roku. W listopadzie 2005 r. miał miejsce wzrost eksportu i cen wołowiny:

- żywca wołowego i cielęcego z 2,40-2,43 EUR/kg wagi żywej w poprzednich miesiącach do 2,56 EUR/kg,
- mięsa wołowego świeżego i chłodzonego z 2,14-2,20 EUR/kg do 2,23 EUR/kg,
- konserw wołowych z 2,41-2,93 EUR/kg do 3,48 EUR/kg.

Wyższym cenom uzyskiwanym w eksporcie towarzyszył nie wielki wzrost kursu EUR z 3,926 do 3,972 w miesiącach październik- listopad 2005 r.

W 2005 r. skup żywca wołowego i cielęcego wyniósł 204,5 tys. ton wobec 255,7 tys. ton w 2004 r. Produkcja przemysłowa wołowiny i cielęciny z zakładów zatrudniających powyżej 50 osób obniżyła się z 162 tys. ton w 2004 r. do 133 tys. ton w 2005 r. Może to wskazywać na rosnące zainteresowanie rolników chowem bydła mięsnego. Tendencja ta może wzrastać wobec przekroczenia kwot mlecznych i ograniczonych możliwości sprzedaży mleka.

Ceny referencyjne wołowiny w UE-25, systematycznie rosną. W styczniu 2006. kształtowały się one w granicach 302,3-309,5 EUR/100 kg tuszy schłodzonej, w tym w Polsce wynosiły 226,3 – 235,6 EUR/100 kg. Na rynkach hurtowych w Holandii, w pierwszej połowie stycznia 2006 r., ceny łąty wołowej utrzymywały się na poziomie poprzedniego miesiąca i wynosiły 2,95-3,30 euro/kg, a we Włoszech (Modena) ceny młodego bydła rasy Limusion wzrosły z 2,48 EUR/kg wagi żywej w grudniu 2005 r. do 2,53 EUR/kg w styczniu br.

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie	Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny	
		ogółem	żywiec	mięso		
I-XII 2003	274,2 ^a	92,5	37,7	44,3	5,2	
I-XII 2004	255,7 ^b	117,2	43,4	66,6	3,7	
2004	VI	10,3	11,3	4,5	6,3	0,7
	VII	10,4	11,2	4,6	6,1	0,4
	VIII	9,6	9,9	3,8	5,5	0,2
	IX	11,4	10,8	3,8	6,3	0,7
	X	11,4	11,3	3,8	6,2	0,5
	XI	11,3	10,5	3,1	6,9	0,1
	XII	11,4	10,2	3,0	6,6	0,1
2005	I	9,6	10,9	3,3	6,9	0,3
	II	9,8	11,5	3,2	7,7	1,2
	III	11,8	13,0	3,6	8,8	1,3
	IV	12,9	15,7	4,6	10,4	0,7
	V	13,0	15,5	4,3	10,4	1,1
	VI	12,4	14,8	4,3	9,9	1,4
	VII	12,6	13,8	3,5	9,7	2,0
	VIII	11,6	11,5	3,3	7,8	1,3
	IX	11,2	12,0	3,3	7,7	0,9
	X	12,0	13,0	3,5	8,8	1,0
	XI	13,1	15,5	3,2	9,4	0,9
	XII	12,3	-	-	-	-

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób

^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie	Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością		
					zbytu	detalicznej	
2004	VI	4,01	10,08	13,20	14,04	3,29	3,50
	VII	3,90	9,01	13,74	15,42	3,52	3,95
	VIII	3,81	8,59	13,67	15,50	3,59	4,07
	IX	3,86	8,96	13,83	15,52	3,58	4,02
	X	3,81	9,63	13,94	15,63	3,66	4,10
	XI	3,78	9,48	13,96	15,77	3,69	4,15
	XII	3,78	9,40	13,95	15,84	3,69	4,19
2005	I	3,82	9,30	14,01	15,86	3,36	4,15
	II	4,06	9,57	14,11	15,86	3,47	3,90
	III	4,17	10,31	14,23	15,98	3,41	3,83
	IV	4,18	9,95	14,26	16,08	3,41	3,85
	V	4,18	9,64	14,33	16,18	3,43	3,87
	VI	4,28	9,79	14,35	16,24	3,35	3,79
	VII	4,23	9,53	14,43	16,41	3,41	3,88
	VIII	4,18	9,56	14,64	16,50	3,45	3,94
	IX	4,10	9,33	14,67	16,67	3,58	4,06
	X	3,93	10,13	14,62	16,74	3,73	4,25
	XI	3,89	10,90	14,60	16,65	3,75	4,28
	XII	3,86	11,32	14,60	16,75	3,78	4,34
w % ceny	sprzed roku	93,9	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	139,7	-	-	-	-	-

Źródło: Na podstawie danych GUS.

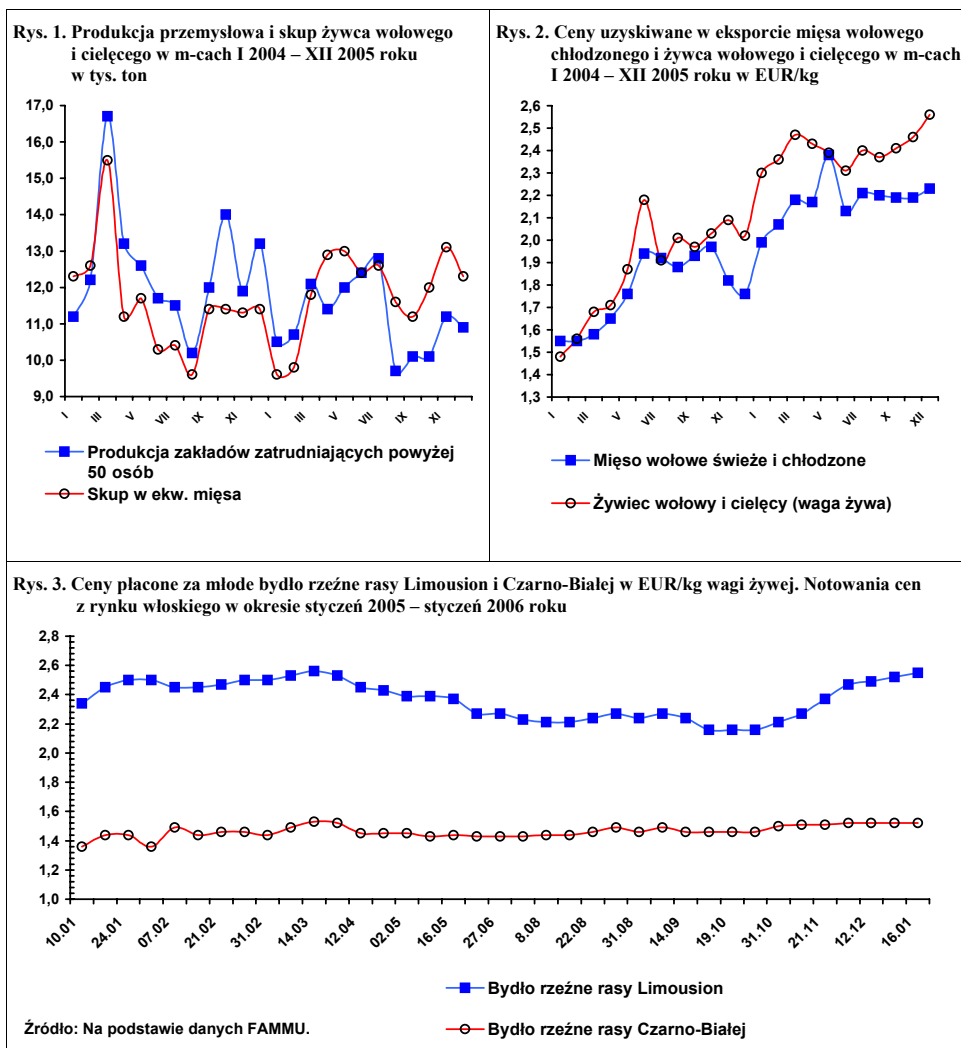
Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	VI 2005	VII 2005	VIII 2005	IX 2005	X 2005	XI 2005	XII 2005	I 2006	II ^a 2006
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,18	4,24	4,22	4,21	4,01	3,94	3,85	3,85	3,96
Buhaje kl. R	4,52	4,92	4,68	4,49	4,44	4,43	4,36	4,42	4,46
Krowy R+O+P	3,59	3,67	3,61	3,58	3,33	3,15	2,99	3,10	3,16
Średnia cena targowiskowa ciałąt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	8,93	9,35	8,82	8,82	8,93	9,35	9,70	9,90	9,87
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 562	9 746	10 817	9 889	9 516	9 574	9 503	9 546	9 721
Ćwierci z krów rzeźnych	7 438	7 912	7 720	7 763	7 367	7 221	6 653	6 782	7 110
Cena referencyjna w euro/100 kg tuszy schłodzonej ^b :									
UE-25	298,52	289,84	285,6	287,01	286,01	287,54	299,80	302,27	309,54
Polska	220,50	226,01	219,28	218,90	232,34	221,43	224,52	226,29	235,64

^a z powodu braku danych podany jest ostatni tydzień miesiąca

^b ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

Opublikowane w styczniu przez GUS dane statystyczne dotyczące pogłowia trzody, skupu żywca wieprzowego i jego cen oraz cen detalicznych wieprzowiny w końcu 2005 r. stwarzają możliwości dokonania pełniejszej oceny sytuacji na rynku wieprzowiny w latach 2005-2006 i w I półroczu 2007 r. Ogólnie można stwierdzić, że w 2005 r. kontynuowana była wzrostowa tendencja pogłowia, a następnie podaży trzody oraz spadkowa tendencja cen żywca i mięsa wieprzowego.

W końcu listopada 2005 r. pogłowie trzody chlewnej było wyższe niż rok wcześniej o 7,6%, w tym macior prośnych o 13,3%. Tak wysoki wzrost stanu pogłowia macior prośnych świadczy o tym, że po ubiegłorocznych żniwach warunki chowu trzody były nadal korzystne. Wprawdzie ceny skupu trzody od wiosny były znacząco niższe aniżeli w 2004 r., ale ceny zbóż i pasz były również niższe. W związku z tym relacje cen trzoda: pasze, zwłaszcza trzoda: zboża były tak samo szerokie jak w II półroczu 2004 r., kiedy były wyjątkowo szerokie, wobec krytycznie wąskich w 2003 r. Wskutek dalszego wzrostu poziomu cen zbóż warunki chowu trzody w I półroczu 2006 r. będą się stopniowo pogarszać. W marcu stopa wzrostu pogłowia macior prośnych będzie prawdopodobnie dużo niższa aniżeli w listopadzie, natomiast stopa wzrostu pogłowia trzody ogółem będzie wyższa aniżeli w listopadzie i może wynieść około 10%. Kolejne badania stanu pogłowia trzody będą wykazywać już coraz niższe stopy wzrostu. W lipcu 2006 r. roczna stopa wzrostu pogłowia ogółem może wynieść ok. 5%, a pogłowie trzody około 19 mln sztuk.

W świetle rozwoju pogłowia i produkcji trzody zrozumiąją stają się coraz większa przewaga podaży nad popytem, owocu-

jąca systematycznym obniżaniem się poziomu cen skupu. W grudniu cena skupu trzody wynosiła 3,60 zł/kg, a w styczniu 2006 r. około 3,40 zł/kg. Ocenia się, że w II półroczu 2005 r. podaż była wyższa niż w analogicznym okresie 2004 r. o ok. 5%, natomiast w I półroczu 2006 r. może być wyższa o około 10%, podobnie jak i w II półroczu tego roku. Tymczasem popyt krajowy, w wyniku spadku cen detalicznych wieprzowiny, może wzrosnąć o około 5%. W tej sytuacji nadwyżka podaży nad popytem może wynieść 60-80 tys. ton wieprzowiny, przy założeniu, że dodatnie saldo handlu zagranicznego wieprzowiną, przetworami i podrobami będzie mniej więcej takie samo jak w 2005 r., w którym wyniosło około 80 tys. ton. Aby spadek cen skupu trzody nie był zbyt drastyczny, saldo handlu zagranicznego w 2006 r. musiałyby być więc dużo większe niż w 2005 r. Nie będzie to jednak zadanie łatwe do zrealizowania.

W krajach Unii, podobnie jak w Polsce, także występuje spadkowa tendencja cen trzody, ale ceny spadają wolniej. W ostatnich miesiącach 2005 r. w UE-25 przeciętna cena trzody porównywalnej jakości była wyższa niż w Polsce, z wyjątkiem Danii, w której ceny ciągle są niższe i skąd pochodzi gros importu. Wobec małej konkurencji polskiej wieprzowiny na unijnym rynku i podobnych tendencji rozwojowych w innych krajach Unii, możliwości zwiększenia eksportu trzeba więc szukać w krajach trzecich. Liczyć też należy na spadek importu wieprzowiny, gdy ceny skupu trzody w Polsce spadną do około 3 zł/kg żywca, a złoty osłabnie.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów		Import mięsa, podrobów i przetworów	
	tys. ton	Wskaźniki zmian ^b	tys. ton	Wskaźniki zmian ^b		Wskaźniki zmian ^b
2003 I-XII	2 006,0	129,4	250,5	288,9	58,6	98,2
2004 I-XII	1886,0	94,0	207,6	82,9	123,5	210,8
V	99,9	109,4	12,9	..	8,7	.
VI	96,7	101,0	11,2	.	15,4	.
I-VI	978,5	98,2	122,5	124,6	33,3	168,2
VII	93,2	95,9	13,6	.	15,5	.
VIII	91,0	88,3	9,5	.	14,7	.
IX	97,2	95,3	12,6	.	15,8	.
X	94,0	104,8	15,4	.	14,3	.
XI	93,7	98,7	16,1	.	17,0	.
XII	108,4	114,5	17,4	.	12,9	.
2005						
I	85,4	80,3	15,5	64,2	10,1	.
II	95,5	92,3	15,9	55,4	12,6	.
III	116,0	96,6	19,3	69,8	14,6	324,4
IV	102,5	95,3	19,8	108,2	11,8	421,4
V	115,9	116,0	22,2	165,1	11,8	131,0
VI	113,1	116,9	26,3	224,1	12,3	74,7
I-VI	914,2	93,4	118,7	95,3	71,8	215,6
VII	104,1	111,7	23,2	169,9	15,8	101,3
VIII	111,7	128,8	24,9	261,1	21,0	140,8
IX	100,5	103,3	24,1	200,0	20,7	129,1
X	108,5	115,4	21,8	137,7	21,7	129,4
XI	109,9	117,3	20,7	128,6	17,7	104,1
XII	116,2	107,2	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki

^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provitu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiska cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provitu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
2004 I-XII	4,11	44,40	9,2
IV	3,97	49,17	8,1	94,1	4,2	177,4	2,2	89
V	4,06	49,29	8,7	98,2	4,1	184,8	2,2	95
VI	4,60	49,55	9,3	99,4	4,6	186,4	2,5	105
VII	4,69	49,08	9,4	99,4	4,7	185,1	2,5	116
VIII	4,65	39,72	11,7	98,8	4,7	181,2	2,6	115
IX	4,95	37,96	13,0	97,5	5,1	176,3	2,8	120
X	4,65	38,92	11,9	93,8	5,0	173,5	2,7	116
XI	4,55	38,01	12,0	92,3	4,9	171,6	2,7	124
XII	4,41	37,38	12,8	90,4	4,9	169,5	2,6	130
2005								
I	3,86	38,13	10,1	87,9	4,4	168,2	2,3	132
II	3,95	38,01	10,4	86,0	4,6	166,9	2,4	136
III	3,95	38,16	10,4	84,7	4,7	164,2	2,4	139
IV	3,60	36,95	9,7	83,7	4,3	163,2	2,2	140
V	3,58	35,13	10,2	82,8	4,3	163,0	2,2	133
VI	3,68	34,08	10,8	82,1	4,5	162,3	2,3	128
VII	3,98	31,82	12,5	81,4	4,9	162,1	2,5	128
VIII	4,19	32,49	12,9	81,2	5,2	162,4	2,6	129
IX	4,13	31,85	13,0	80,7	5,2	162,0	2,6	130
X	3,90	33,23	11,7	80,6	4,8	161,7	2,4	127
XI	3,60	33,00	10,9	80,3	4,3	161,7	2,5	126
XII	3,60	33,16	10,9					124

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy toruńskiej	Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy toruńskiej	Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy toruńskiej
2004 I-XII	5,27
IV	5,20	11,99	14,95	9,39	13,25	18,91	11,21	110,5	126,5	119,4
V	5,32	12,33	15,18	9,42	13,64	19,11	11,32	110,6	125,9	120,2
VI	6,03	13,44	15,99	10,07	14,46	19,29	11,64	107,6	120,6	115,6
VII	6,14	13,80	16,35	10,39	15,52	20,85	12,16	112,5	127,5	117,0
VIII	6,09	13,66	16,48	10,41	15,36	20,73	12,16	112,4	125,8	116,8
IX	6,48	13,60	16,49	10,48	15,36	20,75	12,31	112,9	125,8	117,5
X	6,09	13,49	16,50	10,56	15,34	20,87	12,49	113,7	126,5	118,3
XI	5,96	13,22	16,48	10,94	15,14	20,75	12,45	114,5	125,9	113,8
XII	5,78	13,02	16,24	10,53	15,78	20,60	12,45	121,2	126,8	118,2
2005 I	4,95	12,42	15,91	10,17	14,42	20,74	12,40	116,1	128,7	121,9
II	5,06	12,17	15,75	10,08	13,87	20,21	12,20	114,0	128,3	121,0
III	5,17	12,08	15,70	9,96	13,75	20,10	12,10	113,8	128,0	121,5
IV	5,17	11,84	15,61	9,85	13,65	20,00	12,03	115,3	128,8	122,1
V	4,72	11,55	15,59	9,84	13,31	19,84	11,92	115,2	127,3	121,1
VI	4,69	11,58	15,65	9,85	13,07	19,80	11,86	118,3	126,5	120,5
VII	4,82	11,71	15,67	9,83	13,16	19,74	11,84	112,4	126,0	120,4
VIII	5,21	12,01	15,76	9,93	13,49	19,88	11,90	112,3	126,1	119,8
IX	5,49	12,11	15,79	9,92	13,67	19,95	11,93	112,9	126,3	120,3
X	5,11	11,98	15,64	9,91	13,56	19,84	11,92	113,2	126,9	120,3
XI	4,72	11,73	15,55	9,85	13,44	19,80	11,84	114,6	127,3	120,2
XII	4,72	11,60	15,38	9,67	13,07	19,67	11,82	112,7	127,9	122,2

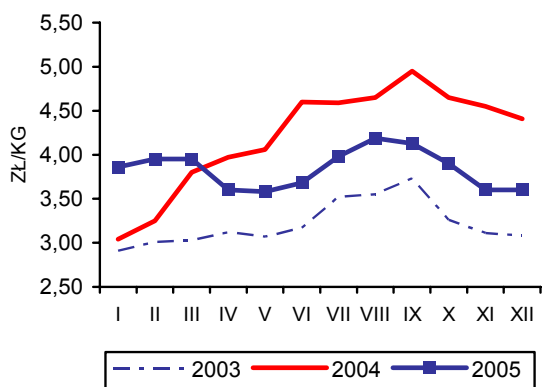
Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

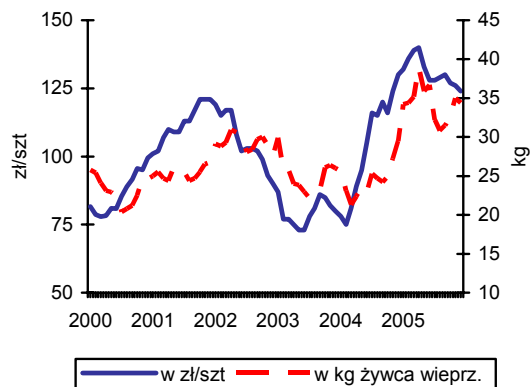
Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-25	Niemczech	Danii
2004 I-XII							
IV	132,35	.	135,97	120,05	.	.	.
V	129,60	120,61	132,87	115,44	93,1	90,8	104,5
VI	145,74	137,65	149,38	122,47	94,4	92,1	112,4
VII	150,12	143,51	156,79	128,89	95,6	91,5	111,3
VIII	143,59	147,17	159,86	128,39	102,5	92,1	114,6
IX	151,53	155,62	164,23	131,27	102,7	94,8	118,5
X	142,51	151,23	151,26	125,98	106,1	100,0	120,0
XI	140,66	149,29	150,96	126,09	106,1	98,9	118,4
XII	143,02	146,70	154,30	123,93	102,6	95,1	118,4
2005 I	136,98	134,35	144,70	119,69	98,1	93,5	112,2
II	140,82	137,29	150,98	122,03	97,5	90,9	112,5
III	140,33	135,11	147,54	125,83	96,2	91,6	107,4
IV	131,36	124,00	136,21	121,87	94,6	92,5	101,0
V	132,56	118,30	143,40	116,20	89,2	82,5	101,9
VI	142,85	126,10	151,81	118,42	88,3	83,1	106,5
VII	143,15	135,13	147,54	123,49	94,4	91,6	109,4
VIII	145,53	142,78	152,35	124,10	98,1	93,7	115,1
IX	142,92	145,94	148,51	124,70	102,1	98,3	117,0
X	137,06	138,71	144,68	122,15	101,2	95,9	113,6
XI	136,22	129,17	146,40	123,73	92,8	88,2	104,4
XII	139,58	130,89	150,96	122,73	93,8	86,7	106,6

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

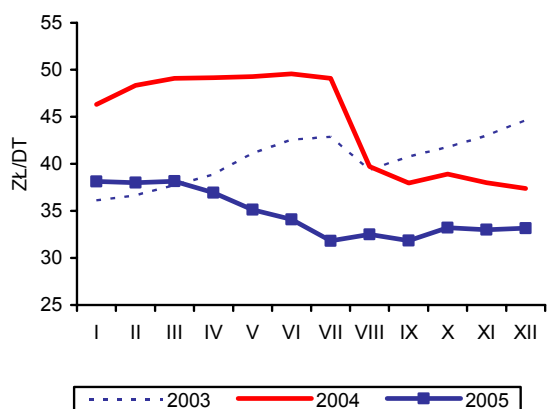
Rys.1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

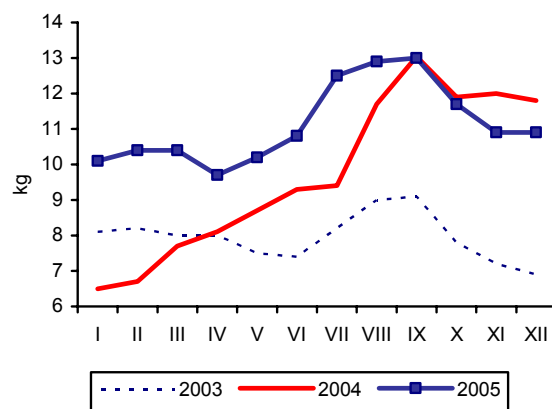
Rys.2. Ceny prosiąt w Polsce

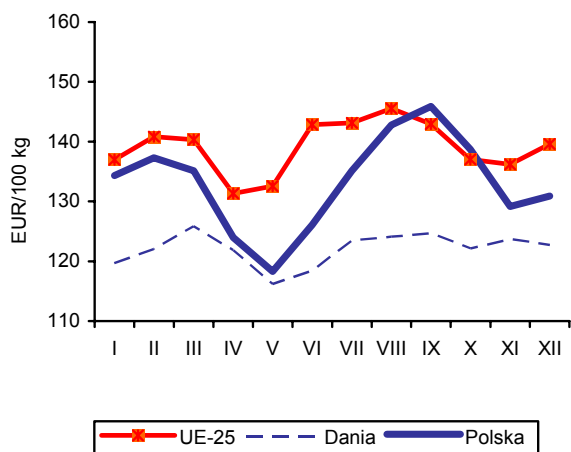
Rys.3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

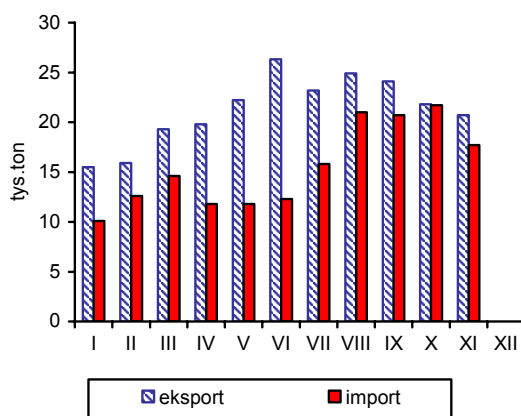
Rys. 4 Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys.5. . Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys.6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

W listopadzie 2005 r. utrzymała się wzrostowa tendencja w produkcji przemysłowej mięsa drobiowego, obserwowana od czerwca, choć jej skala była już niewielka (0,2%). W grudniu poziom produkcji przemysłowej obniżył się jednak o 0,8% w relacji do listopada, choć nadal była ona o 20,7% większa niż przed rokiem. Doniesienia o zagrożeniu ptasią grypą w Polsce spowodowały ograniczenie tempa wzrostu produkcji w miesiącach jesiennych. Jednak w poszczególnych kwartałach 2005 r. notowano stały wzrost średniego poziomu produkcji mięsa drobiowego w sektorze przemysłowym.

Przyczyną wysokiej produkcji przemysłowej był ponownie rosnący eksport mięsa drobiowego i jego przetworów. W listopadzie 2005 r. wywóz był większy o ponad 34% w relacji miesiąc do miesiąca i o 75% większy niż w roku poprzednim. Rosnący eksport, głównie do krajów UE jest potwierdzeniem tego, że Polska jest tam postrzegana jako kraj całkowicie bezpieczny. Według wstępnych danych przeciętny miesięczny eksport w 2005 r. znacząco, bo o 59% przewyższał eksport w roku 2004. Sprzyjały temu utrzymujące się duże różnice cen na korzyść towaru polskiego, szczególnie na rynkach państw członkowskich UE, która jest naszym głównym rynkiem zbytu. Mimo więc trudności w lokowaniu eksportu drobiu na rynkach pozaunijnych, w tym na bardzo ważnym dla Polski rynku rosyjskim, co nie pozwoliło w pełni wykorzystać możliwości eksportowych, wywóz mięsa drobiowego i jego przetworów nadal decyduje o kondycji sektora drobiarskiego.

W październiku 2005 r. miał miejsce silny wzrost importu mięsa drobiowego. Import ten był ponad dwukrotnie większy od niskiego poziomu przywozu notowanego we wrześniu i o 9% większy niż przed rokiem. Jednak w listopadzie zanotowano zmniejszenie importu o 57% w relacji do października i o 50% w relacji do listopada 2004 r. W całym okresie od stycznia do listopada 2005 roku import mięsa i przetworów drobiowych był o 10% mniejszy niż w 2004 r. Przywóz stanowił ok. 44% realizowanego w tym okresie wywozu.

Brak bieżących danych o spożyciu nie pozwala śledzić obecnych jego zmian. W końcu czerwca 2005 r. spożycie drobiu utrzymywało się na poziomie nieco tylko wyższym niż w końcu marca. Konsumpcja mięsa drobiowego zwiększyła się o 0,7% a wędlin

drobiowych o 5%. Jednak panika związana z ptasią grypą wybuchła dopiero latem i później w okresie jesiennych migracji dzikiego ptactwa. Niewątpliwie wywarło to negatywny wpływ na poziom spożycia mięsa drobiowego. Świadczą o tym obniżające się ceny na rynku drobiarskim. We wrześniu i na początku października sprzedaż mięsa drobiowego w handlu detalicznym znacząco się obniżyła. W końcu roku powróciła jednak niemal do poprzedniego poziomu. Sprzyjały temu zarówno zakończony okres migracji dzikiego ptactwa, jak i zbliżające się święta. Dodatkowym bodźcem dla spożycia były niskie ceny drobiu. Duże firmy, szczególnie spółki giełdowe, nie zauważały istotnych zmian w popycie na wyroby markowe. Mniejsze zaufanie wykazywali natomiast klienci małych sklepów i bazarów, gdzie sprzedawano towar pochodzący z drobnych ubojni. Mniej zamożna część społeczeństwa nie może pozwolić sobie na trwałą rezygnację ze spożycia relatywnie taniego mięsa drobiowego.

Od sierpnia 2005 r. obserwuje się coraz wolniejszy spadek cen pasz przemysłowych. W grudniu 2005 r. ceny mieszanek lekko wzrosły. Jednak nadal są niskie. Ceny płacone hodowcom kurcząt w ostatnich miesiącach silnie się wahają. Od września wykazują jednak stałą tendencję spadkową, choć tempo tego spadku jest coraz wolniejsze. W grudniu w relacji do listopada ceny skupu kurcząt obniżyły się o 3%. Pogłębiło to spadek opłacalności ich produkcji. W listopadzie po raz pierwszy w 2005 r., nastąpił spadek średniej miesięcznej ceny piskląt, co potwierdza mniejsze zainteresowanie nimi producentów żywca. W grudniu ceny piskląt utrzymały się na poziomie z listopada. Zmiany cen zbytu i cen detalicznych były podobne. W grudniu głębokość redukcji tych cen była jednak mniejsza niż cen skupu żywca.

Na rynku indyków redukcje cen skupu były mniejsze niż na rynku kurcząt. W grudniu udało się nawet podnieść ceny zbytu tuszek indyckich sprzedawanych przez zakłady przemysłowe. Ceny piskląt indyckich nie uległy zmianie.

W grudniu 2005 r. utrzymywały się duże różnice cen w Polsce i w UE. Przeciętna cena sprzedaży w UE-25 była o 40% wyższa niż w Polsce. W Polsce ceny drobiu kształtują się na najniższym poziomie w całej Wspólnocie. W grudniu największa różnica cen sprzedaży wystąpiła między Polską a Niemcami (79%), a najmniejsza między Polską a Francją (28%). W styczniu 2006 r. różnice te jeszcze się pogłębiły.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2003	2004	2005
I	55,2	62,0	74,4
II	57,2	58,1	71,0
III	59,2	68,2	84,9
IV	62,1	68,3	82,7
V	57,8	69,0	77,8
VI	56,8	66,2	79,6
VII	63,6	68,4	82,9
VIII	61,0	70,8	86,3
IX	65,1	73,5	87,3
X	67,1	76,4	91,4
XI	58,9	71,4	91,6
XII	62,1	75,3	90,9

Źródło: Dane GUS

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2004	2005 ^a	2004	2005 ^a
I	616	3 117	6 142	10 395
II	763	4 614	6 359	11 635
III	1 369	3 804	6 925	13 423
IV	8 111	5 083	5 672	13 824
V	4 757	9 704	11 745	11 831
VI	7 769	7 713	10 494	11 911
VII	10 686	8 345	9 285	12 622
VIII	12 032	4 755	11 826	13 894
IX	13 416	5 536	12 530	15 415
X	10 719	11 727	15 844	20 229
XI	9 941	5 012	15 474	27 096
XII	5 106		13 621	
RAZEM	85 287		125 917	

^a dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych MRiRW, MF i CIHZ.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/osobę miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe		Wędliny drobiowe	
	2004	2005	2004	2005
I	1,41	1,46	0,20	0,20
II	1,46	1,47	0,21	0,21
III	1,54		0,22	
IV	1,62		0,22	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Dynamika cen na rynku kurcząt brojlerów (miesiąc poprzedni = 1)

Miesiące	Mieszanka DK grower		Pisklęta		Żywiec (skup)		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją		Tuszka (detal)	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
I	0,993		1,001		0,940	0,961	0,881	0,947	1,083	
II	0,398		1,019		0,993		1,055		0,976	
III	0,975		1,028		1,011		1,108		1,019	
IV	0,982		1,000		0,986		0,898		1,029	
V	0,992		1,000		1,057		1,231		1,108	
VI	0,992		1,000		1,010		0,930		1,019	
VII	0,901		1,000		1,013		1,050		0,983	
VIII	0,917		1,009		1,013		1,013		1,023	
IX	0,998		1,009		0,980		0,883		0,959	
X	0,996		1,000		0,927		0,865		0,880	
XI	0,996		0,982		0,942		0,941		0,891	
XII	1,001		1,000		0,970		0,979		0,973	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych GUS, KRD-IG i MRiRW.

Tab. 5. Dynamika cen na rynku indyków brojlerów (miesiąc poprzedni = 1)

Wyszczególnienie	Pisklęta		Żywiec (skup)		Tuszka (zbyt)	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
I	1,000		0,956	0,920	1,035	0,934
II	1,000		0,947		0,992	
III	1,000		1,005		0,923	
IV	1,000		1,048		1,083	
V	1,000		1,101		0,967	
VI	1,000		1,009		1,041	
VII	1,000		0,961		1,020	
VIII	1,000		1,007		0,989	
IX	1,055		1,033		0,997	
X	1,000		0,998		0,906	
XI	1,000		0,922		0,981	
XII	1,000		0,931		1,024	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Relacja ceny sprzedaży mięsa kurcząt w Polsce do cen w wybranych krajach UE-25 (Polska = 1,00)

Wyszczególnienie	Niemcy	Słowacja	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE-25
2005 I	1,49	1,42	1,28	1,48	1,37	1,35	1,44	1,39
II	1,41	1,33	1,25	1,41	1,48	1,28	1,35	1,31
III	1,36	1,30	1,22	1,32	1,41	1,22	1,38	1,32
IV	1,45	1,33	1,29	1,40	1,57	1,34	1,44	1,36
V	1,23	1,10	1,06	1,15	1,34	1,13	1,26	1,21
VI	1,39	1,17	1,09	1,26	1,56	1,18	1,16	1,27
VII	1,33	1,11	1,05	1,20	1,50	1,13	1,13	1,21
VIII	1,28	1,10	1,05	1,19	1,41	1,09	1,17	1,18
IX	1,38	1,19	1,15	1,28	1,53	1,18	1,11	1,22
X	1,65	1,35	1,31	1,45	1,79	1,37	1,26	1,34
XI	1,89	1,54	1,50	1,66	1,77	1,57	1,40	1,47
XII	1,79	1,50	1,47	1,53	1,28	1,48	1,45	1,40
2006 I	1,87	1,59	1,55	1,60	1,56	1,54	1,61	1,49

Źródło: Dane MRiRW.

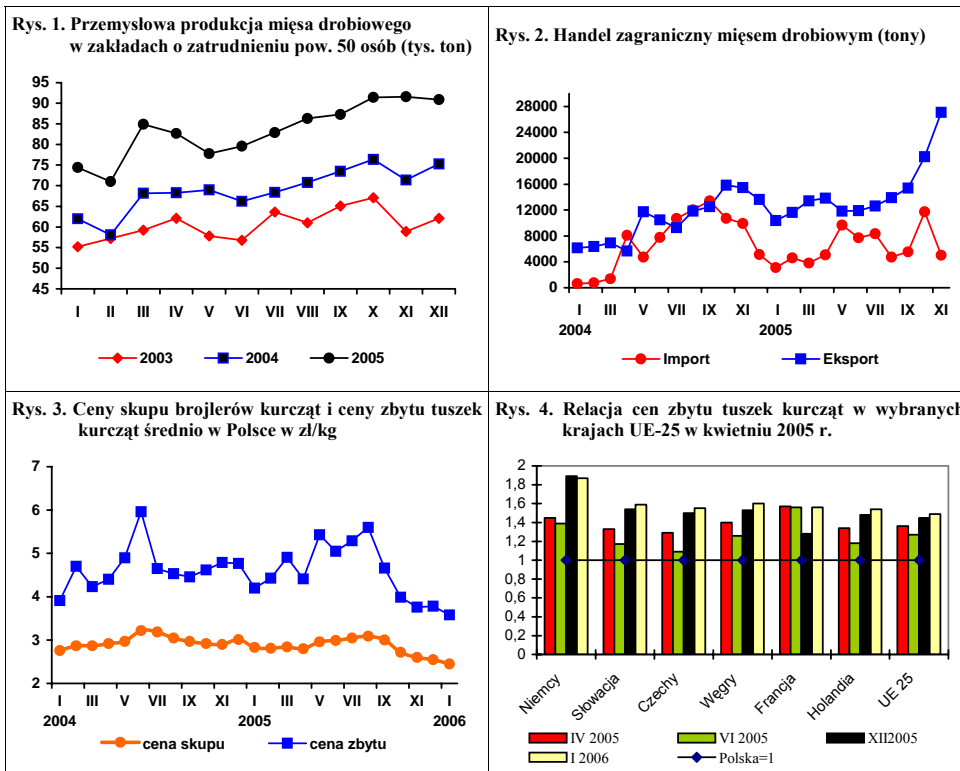
Tab. 7. Zróżnicowanie regionalne cen (w zł/kg)

Miesiące	SKUP						ZBYT							
	Brojler kurecząt			Brojler indyka			Tuszka kurecząt z szyją			Tuszka indyka				
	Pln.	Centr.	Pld-Wsch	Zach.	Pln.	Centr.	Pld-Wsch	Zach.	Pln.	Centr.	Pld-Wsch	Zach.		
2004 I ^a	2,72	2,76	2,72	2,79	4,09	4,05	-	4,36	4,17	3,84	3,83	4,02	-	6,66
II	2,77	2,87	3,01	2,85	4,01	-	-	4,17	4,57	4,81	4,77	4,71	-	7,33
III	2,87	2,84	2,85	2,92	4,19	3,99	-	4,25	4,41	4,21	4,11	4,32	-	7,36
IV	2,88	2,88	2,94	2,99	4,39	-	-	4,50	4,46	4,34	4,48	4,49	-	7,30
V	2,92	2,93	3,01	3,05	4,22	4,34	-	4,55	4,72	5,82	4,70	4,77	-	7,17
VI	3,13	3,19	3,40	3,27	4,38	-	-	4,49	5,90	5,91	5,90	5,80	-	6,31
VII	3,11	3,19	3,22	3,22	4,65	-	-	4,73	4,65	4,59	4,60	4,84	-	6,29
VIII	3,07	3,01	3,00	3,10	-	4,26	-	4,68	4,65	4,50	4,37	4,63	-	7,38
IX	2,93	3,01	2,87	2,98	4,46	-	-	4,57	4,43	4,58	4,45	4,55	-	6,83
X	2,95	2,90	2,95	2,92	4,36	-	-	4,60	4,68	4,48	4,41	4,70	-	7,45
XI	2,92	2,90	2,98	2,88	4,28	-	-	4,46	4,84	4,78	4,76	4,81	-	7,40
XII	2,94	2,94	2,94	3,01	4,07	-	-	4,27	4,86	4,73	4,65	4,91	-	7,52
2005 I	2,81	2,83	2,85	2,85	3,93	-	-	4,01	4,32	4,15	4,08	4,33	-	7,48
II	2,79	2,78	2,81	2,86	3,71	-	-	3,82	4,58	4,38	4,32	4,58	-	7,44
III	2,78	2,87	2,95	2,81	3,77	3,45	-	3,79	4,90	4,94	-	4,89	-	7,21
IV	2,81	2,75	2,79	2,84	4,06	-	-	3,87	4,46	4,38	4,20	4,56	-	7,50
V	-	3,00	3,07	2,93	4,35	-	-	4,35	5,49	5,45	5,47	5,35	-	7,91
VI	3,02	3,01	3,06	2,94	4,45	4,22	-	4,31	5,04	5,04	5,00	5,12	-	7,94
VII ^b	3,00	3,06	3,07	3,00	4,21	4,23	4,30	4,23	5,40	5,20	5,12	5,53	-	7,93
VIII	3,06	3,1	3,10	3,04	4,25	4,30	4,38	4,25	5,43	5,30	5,24	5,57	-	7,92
IX	3,01	3,03	3,01	2,98	4,46	4,39	4,53	4,30	5,01	4,64	4,56	4,98	-	7,88
X	2,76	2,84	2,68	2,77	4,39	4,42	4,48	4,36	4,19	4,01	3,81	4,47	-	7,89
XI	2,63	2,63	2,54	2,66	4,06	4,15	3,97	3,99	3,87	3,78	3,66	4,15	-	7,89
XII	2,49	2,56	2,47	2,58	3,77	4,01	3,79	3,69	3,87	3,69	3,57	4,06	-	7,77
2006 I	2,41	2,48	2,43	2,44	3,47	3,64	3,42	3,42	3,69	3,53	3,46	3,69	-	7,81

^a do czerwca 2005 r. notowania z trzeciego tygodnia miesiąca

^b od lipca 2005 r. średnie ważone miesięczne

Źródło: Dane MRiRW.

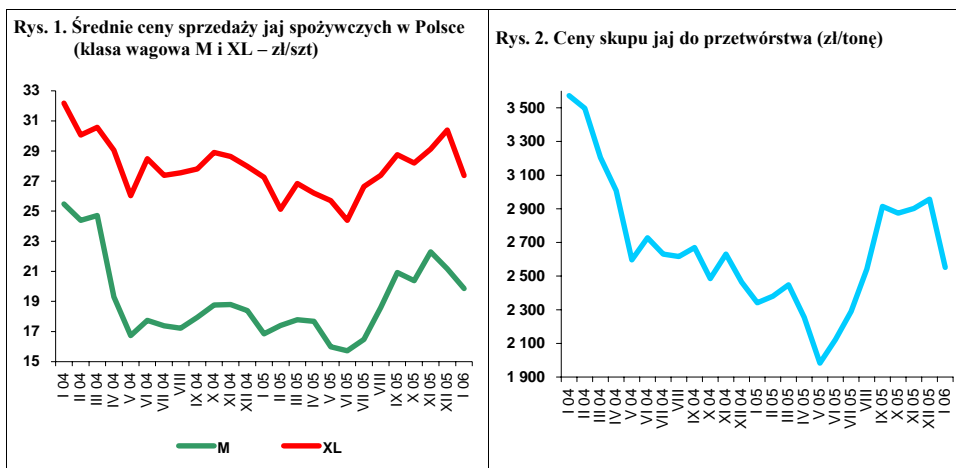
Rynek jaj

W styczniu 2006 r. przeciętne ceny sprzedaży jaj konsumpcyjnych obniżyły się w stosunku do poziomu z poprzedniego miesiąca. Obniżki cen wystąpiły we wszystkich klasach wagowych, z wyjątkiem jaj najmniejszych, klasy S. W klasach od XL do M spadek cen wyniósł ok. 7%, podczas gdy wzrost cen jaj klasy S – ponad 9%. W styczniu ceny jaj kształtowały się na średnim poziomie z lipca – sierpnia 2005 roku.

Znacząco zwiększyły się w 2005 r. obroty handlu zagranicznego jajami. Według wstępnych danych we wszystkich miesiącach przewyższają one obroty z analogicznych okresów roku poprzedniego. Wyjątek stanowi import w październiku i listopadzie który był o połowę mniejszy niż przed rokiem. Średni miesięczny eksport jaj świeżych w 2005 r. wynosił ok. 4 do 5 tys. ton. Import natomiast wykazywał bardzo duże wahania. W listopadzie zarówno import jak i eksport jaj świeżych kształtował się na poziomie średniej miesięcznej

w 2005 r. Obroty przetworami z jaj w 2005 roku są większe niż w roku poprzednim. Import przetworów wzrósł od stycznia do listopada ponad dwukrotnie, a eksport o 90%.

W 2005 r. średnie ceny sprzedaży jaj w Unii Europejskiej odchyłały się od cen polskich w górę i w dół w granicach od -4% do +11%. Jednakże w porównaniu z największymi europejskimi producentami, ceny polskie były znacząco wyższe. W styczniu 2006 r. w większości krajów – głównych producentów jaj w Europie przeciętne ceny jaj obniżyły się. W Polsce skala spadku cen była istotnie niższa niż średnio w Unii Europejskiej. W Unii Europejskiej jaja potaniały średnio o 9%, a w Polsce o 2%. Obniżyło to konkurencyjność cenową jaj polskich, w tym w szczególności na rynkach naszych sąsiadów – Czech i Niemiec. W styczniu ceny czeskich i niemieckich pakowni stanowiły 83% ceny jaj w Polsce.

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2004	2005 ^a	2004	2005 ^a	2004	2005 ^a	2004	2005 ^a
I	80	865	2 301	3 815	64	65	96	345
II	120	1 502	3 174	3 733	19	92	204	343
III	101	1 256	1 684	3 317	46	66	51	207
IV	97	1 386	847	3 766	27	45	52	235
V	91	616	3 084	3 785	31	69	139	221
VI	191	280	2 684	5 367	52	115	73	237
VII	344	531	2 230	3 952	55	119	55	185
VIII	138	3 368	2 156	4 428	41	88	104	172
IX	241	1 024	3 844	4 539	63	224	130	207
X	1 478	467	2 310	3 534	66	184	107	186
XI	1 718	976	2 096	3 860	50	144	331	149
XII	956		2 689		69		301	
RAZEM	5 556		29 099		583		1 643	

^a dane nieostateczne Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych CIHZ.

Tab. 2. Dynamika cen sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (poprzedni miesiąc = 1)

Miesiące	XL		L		M		S	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
I	0,974	0,901	0,945	0,954	0,916	0,938	0,975	1,097
II	0,921		0,987		1,033		1,033	
III	1,068		1,055		1,022		0,877	
IV	0,977		0,963		0,994		1,171	
V	0,981		0,907		0,904		0,852	
VI	0,949		0,993		0,983		0,933	
VII	1,010		1,047		1,048		1,023	
VIII	1,111		1,123		1,129		1,178	
IX	1,010		1,171		1,185		1,055	
X	0,981		0,965		0,974		1,037	
XI	1,033		1,063		1,094		1,045	
XII	1,043		0,988		0,950		0,957	

Źródło: Obliczenia IERiGŻ na podstawie danych MRiRW.

Tab. 3. Relacja cen sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), cena polska =1,00

Miesiące	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE-25
2004 V	1,39	1,02	0,94	1,05	-
VI	1,21	0,96	0,95	0,93	-
2005 II	1,02	0,98	0,93	0,78	1,06
III	0,99	1,02	1,00	0,76	1,09
IV	0,98	0,78	0,73	0,77	0,96
V	1,01	0,84	0,75	0,75	1,04
VI	1,00	0,91	0,92	0,79	1,08
VII	0,98	0,96	1,00	0,98	1,11
VIII	0,88	0,96	0,95	1,01	1,04
IX	0,87	0,95	0,95	0,87	0,99
X	0,91	0,99	1,00	1,04	1,04
XI	0,93	0,94	0,99	0,87	1,03
XII	0,91	1,01	0,96	1,04	1,00
2006 I	0,83	0,83	0,79	1,02	0,94

Źródło: Obliczenia IERiGŻ na podstawie danych MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

W grudniu 2005 roku pogłowie owiec w Polsce wyniosło 317 tys. sztuk i było o 2% większe niż w grudniu 2004 roku. Pogłowie maciorek owczych ukształtowało się natomiast na poziomie około 212 tys. sztuk, a więc o 5% wyższym od poziomu z grudnia 2004 roku. Taka sytuacja pozwala na bardziej optymistyczną wizję najbliższej przyszłości. Ocenia się bowiem, że w połowie 2006 roku ogólne pogłowie owiec w Polsce może wynieść około 320 tys. sztuk. Byłoby ono wówczas również wyższe o 1-2% niż w czerwcu 2005 roku.

W 2005 roku przeciętna cena skupu owiec w Polsce wyniosła 6.43 zł/kg i była o około 2% niższa niż w 2004 roku. Przypuszczać można, że powodem jej spadku był obok mocnej zło-tówki także duży udział owiec ciężkich w skupie, których ceny na rynkach Unii Europejskiej przez znaczną część 2005 roku kształtowały się poniżej poziomów jakie osiągały w 2004 roku. Wpływ na to miały z kolei podwyższone uboje owiec w Irlandii i Wielkiej Brytanii. W 2005 roku przeciętna w 25 krajach cena owiec ciężkich osiągnęła 393 euro/100 kg wagi poubojowej i była o 2% niższa niż w 2004 roku.

W 2005 roku korzystne dla producentów były natomiast ceny jagniąt. Ich przeciętny poziom w 25 krajach Unii Europejskiej

wyniósł bowiem około 608 euro/100 kg i był prawie o 10% wyższy niż w 2004 roku. Z podobną sytuacją mieliśmy też do czynienia we Włoszech, czyli u głównego odbiorcy polskich jagniąt. W styczniu 2006 roku cena ta wyniosła 674 euro/100 kg i była o 18% wyższa niż w styczniu 2005 roku. Przypuszczać można, że wzrostowa faza cen jagniąt w Unii Europejskiej jeszcze trochę potrwa, ale prawdopodobnie powoli będzie się zmieniać w fazę spadku.

Ocenia się, że w 2005 roku polski eksport owiec i mięsa baraniego mógł wynieść około 1.5 tys. ton w ekwiwalencie mięsa, wobec 1.3 tys. ton w 2004 roku. Import baraniny i jagnięciny wyniesie prawdopodobnie około 60 ton. Będzie on więc prawie o połowę mniejszy niż w 2004 roku. Spadek importu, choć w znacznie mniejszym stopniu dotyczy całej Unii Europejskiej. Jak podaje OFFIVAL¹, w 2005 roku import baraniny i jagnięciny z Nowej Zelandii wyniósł 272 tys. ton, a z Australii około 18 tys. ton. Był on odpowiednio o 2 i 4% niższy niż w 2004 roku.

¹ Office National Interprofessionnel Des Viandes De L'Elevage Et De L'Aviculture

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2003	2004	2005 P	Zmiana w % 2005/2004
I półrocze	1 393	1 477	1 474	0
II półrocze	1 248	1 146	1 150 S	0
Rok	2 641	2 623	2 624	0

P - prognoza, S - szacunek

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ – PIB.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Wyszczególnienie	2003		2004		2005	
	Ogółem	W tym: I półrocze	ogółem	w tym: I półrocze	Ogółem P	w tym: I półrocze
Eksport	1 256	853	1 339	731	1500	910
Import	394	37	140	53	80	34
Saldo	+862	+816	+1199	+555	+1420	+876

P - prognoza

Źródło: Dane CIHZ oraz prognoza IERiGŻ – PIB.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
2004	6,49	7,75	8,36	7,66	5,03	6,37	5,95	5,77	6,29	4,92	6,46	7,97	6,59
2005	7,36	5,85	7,63	6,67	6,53	6,43	5,91	6,17	5,52	5,71	5,14	8,18	6,43
miesiąc roku poprzedniego = 100	113,4	75,5	91,3	87,1	129,8	101,0	99,3	106,9	87,8	116,1	79,6	102,6	97,6

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ – PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową		Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
27.02.2005	-	-	-	-	6,5	1,66	13,8	3,53
27.03.2005	9,2	2,23	19,6	4,76	6,4	1,55	13,6	3,33
24.04.2005	8,2	1,94	17,4	4,11	5,9	1,39	12,6	2,98
22.05.2005	-	-	-	-	5,9	1,42	12,6	3,04
19.06.2005	-	-	-	-	5,9	1,44	12,6	3,08
17.07.2005	-	-	-	-	5,8	1,43	12,3	3,04
14.08.2005	-	-	-	-	5,8	1,44	12,3	3,05
11.09.2005	-	-	-	-	6,0	1,52	12,8	3,25
09.10.2005	-	-	-	-	6,0	1,54	12,8	3,30
06.11.2005	-	-	-	-	6,0	1,49	12,8	3,00
04.12.2005	-	-	-	-	6,0	1,55	12,8	3,32
01.01.2006	10,62		22,6		6,1		13,0	
29.01.2006	-	-	-	-	6,0		13,0	

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
2004	18,20	18,30	18,90	19,00	19,70	19,70	21,00	22,80	22,10	22,10	23,70	24,20	20,80
2005	24,12	23,52	24,16	24,16	24,28	23,37	23,46	23,87	23,86	23,71	23,81	23,82	
miesiąc roku poprzedniego = 100	132,5	128,5	127,8	127,2	123,2	118,6	111,7	104,7	108,0	107,3	100,5	98,4	x

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-25 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
UE-25													
2004	617,3	540,1	522,0	516,2	484,9	461,0	522,8	554,2	593,3	635,6	645,1	613,1	558,8
2005	572,6	497,7	530,4	545,6	512,2	526,6	562,7	593,2	642,9	793,2	789,6	772,3	608,2
miesiąc roku poprzedniego = 100	92,8	92,1	101,6	105,7	105,6	114,2	107,6	107,0	108,4	116,3	122,4	126,0	108,8
Włochy													
2004	627,3	529,6	527,2	572,6	550,5	514,6	511,8	570,2	578,8	625,5	634,7	652,1	574,6
2005	580,9	527,3	632,1	609,9	545,5	613,3	619,1	628,2	712,9	718,1	702,5	723,4	633,9
miesiąc roku poprzedniego = 100	92,6	99,6	119,9	106,5	99,1	119,2	121,0	110,2	123,2	114,8	110,7	110,9	110,3

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
UE-25													
2004	403,9	424,0	430,0	444,5	427,5	403,4	384,9	377,9	366,0	385,4	391,2	330,9	399,1
2005													397,5
miesiąc roku poprzedniego = 100	98,6	91,3	91,1	92,4	97,8	103,4	100,7	100,0	103,1	100,4	106,0	125,3	99,6
Wielka Brytania													
2004	371,6	408,6	418,2	440,5	431,8	412,7	377,0	361,5	357,0	343,3	340,2	350,7	384,4
2005	357,1	358,8	365,8	395,8	431,2	403,8	353,4	342,7	331,7	324,6	347,6	347,5	363,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	96,1	87,8	87,5	89,9	99,9	97,8	93,7	94,8	92,9	94,6	102,2	99,1	94,5

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt i owiec w Nowej Zelandii oraz mięsa jagnięcego w eksporcie do UE, w 2005 roku

Miesiące	Jagnięta o wadze 15 kg		Owce o wadze 21 kg		Ceny w eksporcie do UE				NZD/EUR
	NZD/sztukę	Zmiana ceny w stosunku do analogicznego. miesiąca sprzed roku (%)	NZD/sztukę	Zmiana ceny w stosunku do analogicznego. miesiąca sprzed roku (%)	Udźca jagnięcego		Połedwicy jagnięcej		
					NZD/100 kg cwe	w % ceny sprzed roku	NZD/100 kg cwe	w % ceny sprzed roku	
II	59,73	105,8	40,10	99,0	887	120,4	1 088	102,5	0,549
III	59,65	105,1	39,17	94,6	855	111,5	1 073	99,0	0,554
IV	60,70	107,8	40,19	98,9	844	107,9	1 074	106,8	0,562
V	57,96	95,5	42,07	96,3	836	103,2	1 062	91,4	0,566
VI	63,97	99,9	44,15	93,6	816	98,7	1033	89,5	0,583
VII	65,81	100,1	42,39	91,2	831	99,8	1054	91,3	0,566
VIII	66,77	96,2	43,22	88,5	814	100,0	1049	91,9	0,566
IX	67,45	95,0	42,82	86,1	798	97,6	1042	90,8	0,570
X	66,47	93,9	40,64	87,0	780	96,8	1030	89,5	0,578
XI	64,93	96,0	40,11	88,4	759	89,8	1023	90,8	0,585
XII	55,36	89,3	36,34	85,6	750	85,1	1014	92,4	0,584

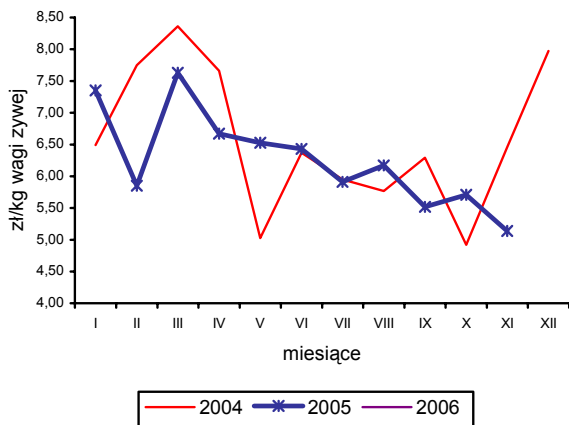
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Agri-Fax i Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

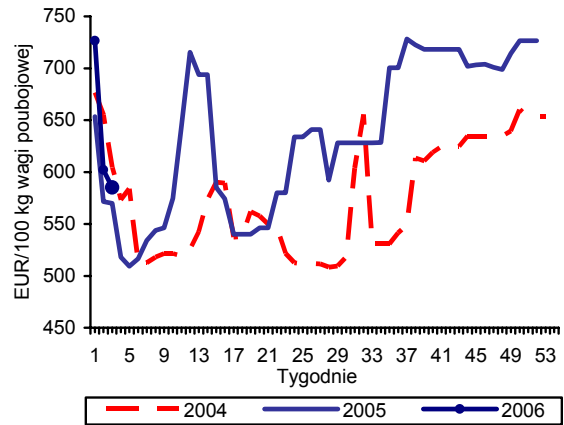
Wyszczególnienie	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2005												
AUD/100 kg cwe	351	348	343	335	341	390	407	407	384	366	356	346
2006												
AUD/100 kg cwe		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
miesiąc roku poprzedniego = 100		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Ernst&Young Food&Agrobusiness oraz MLA, Australia.

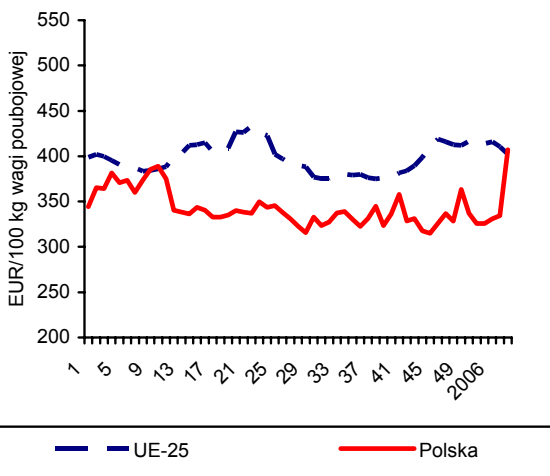
Rys.1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

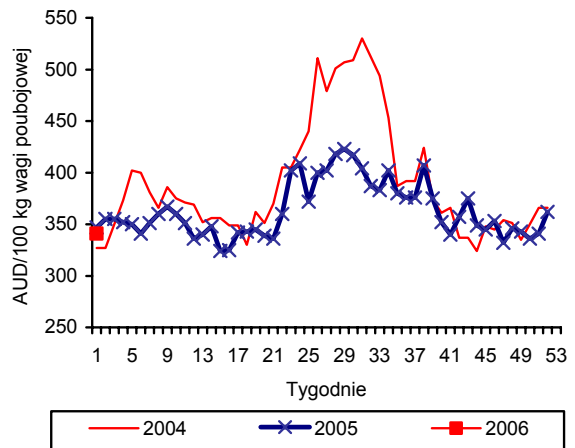
Rys. 4. Ceny jagniąt we Włoszech

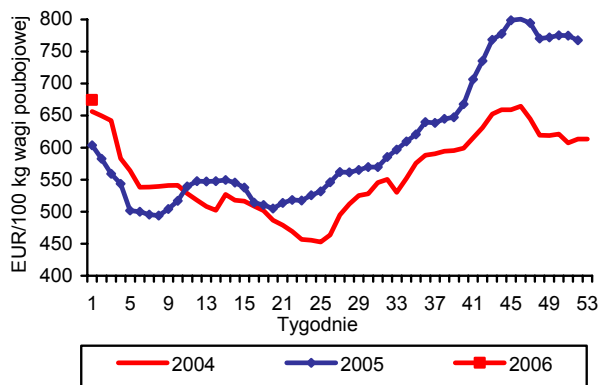
Rys. 2. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-25 i w Polsce

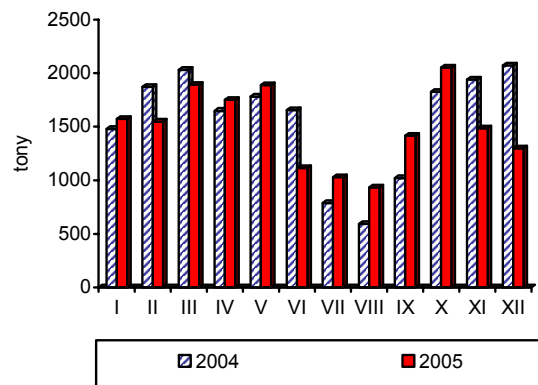
Rys. 5. Ceny jagniąt w Australii

Rys. 3. Ceny jagniąt w UE-25

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

W 2005 r. połowy ryb na Bałtyku wyniosły 123,6 tys. ton ryb oraz 164,6 tysięcy ryb liczonych w sztukach (łososie, trocie i pstrągi). Jest to odpowiednio o 19,6 i 5,8% mniej niż w 2004 r. Spadek połowów zanotowano w przypadku większości gatunków. Wyjątkiem były ryby płaskie (wzrost o 27,9%) oraz łososie (o 46,6%), które po części rekompensowały rybakom wydłużony okres ochronny w połowach dorszy. Prawdopodobnie nie udało się rybakom wykorzystać do końca przyznaných kwot połowowych na dorsza (mimo gwałtownych sprzeciwów w trakcie ich ustalania). Duży wpływ miały na to, oprócz ww. czynników, także bardzo niekorzystne warunki pogodowe w pierwszej części roku oraz znaczna redukcja floty w ramach programu złomowania jednostek. Redukcja floty zdecydowała również o mniejszych niż w roku ubiegłym połowach śledzi i szprotów, które spadły o ok. 25%.

W okresie styczeń-listopad 2005 r. zakłady zatrudniające 50 i więcej osób wyprodukowały 287 tys. ton ryb i przetworów rybnych, tj. o 41,8% więcej niż w analogicznym okresie 2004 r. (tylko w listopadzie wzrost ten wyniósł ponad 70%). W największym stopniu zwiększyła się produkcja wędzonych łososi (2,5-krotnie) oraz świeżych i chłodzonych filetów z ryb morskich (ok. 2,3-krotnie). Znacznie wyższa niż w 2004 r. była także produkcja konserw i przetworów rybnych (o 47,7% – w tym śledzi o 16,8%) oraz mrożonych filetów z ryb morskich (o 30,8%).

Na wzrost produkcji większy wpływ ma eksport niż popyt ze strony rynku krajowego. Według wstępnych danych eksport ryb i przetworów rybnych wyniósł w listopadzie 2005 r. 14,7 tys. ton i był o 34,8% większy niż przed rokiem, przy średniej cenie 14,67 zł/kg (wzrost o 4,6%). Osłabła dynamika wywozu ryb wędzonych, mimo to ich eksport był w listopadzie 2005 r. o 67% większy niż w analogicznym miesiącu przed rokiem. Znacznie zwiększył się eksport mrożonego mięsa i filetów ryb-

nych (o 34%) oraz całych ryb mrożonych (o 54%). Nieznacznie niższy niż przed rokiem był natomiast import (o 1,0%). W listopadzie 2005 r. sprowadziliśmy 36,9 tys. ton ryb i przetworów rybnych za kwotę 274,9 mln zł. Mniej niż przed rokiem kupiliśmy ryb mrożonych (o 16%) oraz filetów (o 7%). Wzrost, po znacznym spadku w październiku, import przetworów i konserw (o 21%). Dużo wyższy był także przywóz ryb świeżych (o 58% – głównie łososi norweskich). Średnia cena importowanych ryb i przetworów rybnych wyniosła w listopadzie 2005 r. 7,45 zł/kg i była o 16,1% wyższa niż przed rokiem. Łącznie w okresie styczeń-listopad wyeksportowaliśmy 140,7 tys. ton ryb i przetworów rybnych, a zaimportowaliśmy 277,3 tys. ton, co w porównaniu z analogicznym okresem roku 2004 r. stanowi wzrost odpowiednio o 21,1 i 10,8%.

Wskaźnik zmian cen produkcji sprzedanej przemysłu rybnego wyniósł w listopadzie 2005 r. 100,5%, a w stosunku do grudnia 2004 r. 103,8%. Mniejsze było tempo wzrostu cen na poziomie detalu, gdzie średnio ryby i przetwory rybne zdrożały w 2005 r. o 2,3%. W największym stopniu wzrost cen odczuli konsumenci ryb suszonych i wędzonych (o 4,5%) oraz przetworów rybnych (o 3,9% – w tym: konserw rybnych o 5,7%). Mniejszy był wzrost cen ryb świeżych i mrożonych (o 1,7% – ryby słodkowodne oraz o 0,2% ryby morskie), a owoce morza potaniały o 2,4%. Według danych GUS, który bada poziom cen detalicznych 31 produktów rybnych, w ciągu 12 miesięcy 2005 r. (grudzień 2005 r. do grudnia 2004 r.) najbardziej podrożały szproty w sosie pomidorowym, szproty w oleju oraz makreła wędzona (o 10%).

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki		
	Szprot	Śledź	Dorsz	Płaskie	Pozostałe	Razem	Troć wędrowna	Łosoś atlantycki	Pstrąg tęczowy
2003 I-XII	84 098	30 703	16 029	7343	4 513	142 686	-	-	-
2004 I-XII	96 658	28 410	15 120	8 798	4 819	153 804	158 459	14 941	1 425
2004 XII	4 113	1 912	1 788	584	212	8 610	15 177	6 241	140
2005 I	8 027	606	745	1 513	87	10 978	11 412	884	70
II	11 347	737	929	1 958	61	15 032	11 448	751	43
III	17 362	847	1 256	1 455	100	21 020	17 923	1 465	141
IV	19 532	3 782	1 610	490	504	25 918	45 364	4 862	479
V	10 764	2 540	338	843	527	15 012	33 055	3 207	512
VI	1 997	2 790	119	930	319	6 155	578	21	0
VII	710	1 605	78	817	370	3 580	1 417	61	10
VIII	78	2 358	100	776	489	3 801	2 515	74	2
IX	451	2 311	1 589	892	445	5 688	4 240	183	8
X	852	2 126	1 799	656	299	5 732	4 325	648	23
XI	1 542	1 544	2 035	572	139	5 832	5 175	1 726	0
XII	1 706	550	2 176	346	78	4 856	4 007	8 023	7
I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905	1 295
Wskaźnik zmian (%)									
XII 2005 XII 2004	41,5	28,8	121,7	59,2	36,8	56,4	26,4	128,6	5,0
I-XII 2005 I-XII 2004	76,9	76,7	84,5	127,9	70,9	80,4	89,3	146,6	90,9

Źródło: Dane MIR i MRiRW.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety oraz mięso z ryb świeże lub chłodzone	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				Razem	w tym			
					Śledzie	Sardynki, sardele i szproty	Makrele	
2004 I-XII	16 127	56 648	37 021	119 622	67 377	17 629	7 841	229 418
2004 XI	584	4 972	4 226	11 899	7 219	1 567	670	21 681
XII	741	8 863	4 555	12 837	8 077	1 486	686	26 996
2005 I	724	4 324	3 520	13 067	5 290	1 144	721	21 635
II	2 518	6 321	3 627	15 298	7 813	1 505	793	27 764
III	2 838	7 585	4 559	16 102	7 416	1 585	757	31 084
IV	4 250	6 527	3 233	14 111	5 254	1 151	573	28 121
V	2 043	4 981	2 760	11 768	4 856	684	497	21 552
VI	825	4 187	2 830	12 219	4 813	704	507	20 061
VII	847	4 547	2 484	10 961	4 893	690	423	18 839
VIII	329	2 173	3 210	12 656	5 978	647	468	18 368
IX	1 852	9 350	4 354	14 952	6 567	942	669	30 508
X	1 222	8 524	5 415	16 524	7 526	942	478	31 685
XI	1 292	8 186	7 906	20 057	8 871	900	486	37 441
Wskaźnik zmian (%)								
XI 2005 XI 2004	221,2	164,6	187,1	168,6	122,9	57,4	72,5	172,7
I-XI 2005 I-XI 2004	121,8	139,6	135,2	147,7	116,8	67,5	89,1	141,8

^a Dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej.

Źródło: Obliczenia IERiGŻ – PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	Razem	Przetwory i konserwy	Filety i mięso	Ryby solone, suszone i wędzone	Ryby mrożone	Razem	Filety i mięso	Ryby mrożone	Przetwory i konserwy	Ryby świeże lub chłodzone
2003 I-XII	109,80	42,04	26,22	7,14	10,44	248,17	116,28	64,37	24,13	21,06
2004 I-XII	126,89	47,38	30,64	11,72	10,01	284,09	130,15	71,90	31,15	25,85
2004 XI	10,94	5,23	2,21	1,61	0,69	37,29	19,99	8,31	3,32	2,93
XII	10,69	3,86	2,29	2,45	0,87	33,86	16,57	6,48	3,44	4,20
2005 I	9,02	4,06	2,52	1,02	0,50	24,71	10,25	7,70	2,41	1,94
II	12,68	4,90	2,78	1,58	1,07	27,41	12,07	7,42	2,45	3,15
III	15,78	4,57	3,44	1,93	2,01	24,92	11,03	5,96	2,49	2,99
IV	15,60	3,86	3,34	1,60	1,69	18,15	6,36	4,56	2,16	2,20
V	12,01	3,92	3,03	1,32	0,87	21,23	7,15	7,24	1,82	1,99
VI	10,87	3,81	2,79	1,51	1,24	21,62	9,25	5,61	1,60	2,39
VII	10,68	4,02	2,30	1,86	0,95	21,12	7,43	5,29	2,75	2,97
VIII	11,84	4,73	1,66	1,49	1,10	25,21	11,21	4,90	3,30	3,04
IX	12,51	5,27	2,17	1,88	1,14	25,83	10,59	6,12	2,24	3,90
X	14,98	5,75	3,22	2,25	0,92	30,23	13,22	6,59	2,93	4,27
XI	14,75	5,43	2,95	2,68	1,06	36,91	18,60	6,98	4,03	4,65
Wskaźnik zmian (%)										
<u>XI 2005</u> <u>XI 2004</u>	134,8	103,8	133,5	166,5	153,6	99,0	93,0	84,0	121,4	158,7
<u>I-XI 2005</u> <u>I-XI 2004</u>	121,1	115,6	106,6	206,3	137,3	110,8	103,2	105,5	101,8	154,8

^a bez eksportu z burt statków

Źródło: Obliczenia IERiGŻ – PIB na podstawie wstępnych danych MRiRW i MF.

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia		Mrożona makreła			Filety z mintaja		Filety z morszczuka	Łosoś świeży	Konserwy z tuńczyka
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2004 XI	4,57	4,47	3,58	4,01	3,67	6,30	6,46	6,41	11,10	5,63
XII	4,18	4,80	3,25	3,91	3,89	5,86	5,74	6,18	12,47	5,20
2005 I	4,86	4,60	3,65	3,88	3,90	5,98	6,58	6,06	12,36	4,96
II	4,64	4,83	4,13	3,97	3,68	5,89	6,70	6,04	14,42	5,55
III	5,02	4,90	4,22	3,62	3,30	6,06	5,49	5,95	12,74	5,02
IV	5,15	-	4,26	3,90	3,78	6,37	6,45	6,34	13,19	6,16
V	4,08	5,34	4,26	3,76	3,71	6,12	6,57	6,41	13,89	6,28
VI	4,58	5,37	4,16	3,62	3,36	6,46	8,18	6,76	14,49	5,49
VII	4,69	5,39	4,33	3,54	-	6,38	11,26	6,64	10,00	7,36
VIII	4,22	5,31	4,36	3,56	4,36	6,38	7,81	7,07	12,66	8,26
IX	4,07	5,00	3,94	4,54	4,59	6,27	8,29	7,08	13,83	7,67
X	4,23	4,83	3,88	4,57	6,76	6,03	6,24	7,20	13,72	8,04
XI	4,70	4,55	4,74	4,86	4,67	5,91	8,35	7,30	13,94	7,92
Wskaźnik zmian (%)										
<u>XI 2005</u> <u>XI 2004</u>	102,8	101,8	132,4	121,2	127,2	93,8	129,3	113,9	125,6	140,7

Źródło: Obliczenia IERiGŻ – PIB na podstawie wstępnych danych MRiRW i MF.

Tab. 5. Ceny ryb eksportie (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi	Filety z dorsza		Łosoś wędzony	Pstrąg wędzony	Krewetki przetworzone		Filety z flądry
	Niemcy	W. Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Holandia	Dania
2004 XI	7,58	18,72	19,43	38,78	30,66	41,23	52,51	11,66
XII	7,90	17,83	17,79	46,11	30,65	41,52	49,70	11,69
2005 I	7,44	18,27	18,06	35,22	31,25	38,43	47,45	11,33
II	7,08	18,09	17,13	32,40	30,69	41,26	45,63	10,82
III	7,26	18,32	15,42	32,81	31,23	42,94	50,54	10,80
IV	8,05	18,66	15,17	34,07	32,29	58,74	49,67	11,26
V	8,02	19,57	17,99	34,87	31,73	53,19	50,32	11,14
VI	7,93	19,63	14,68	35,11	30,40	50,94	50,40	10,70
VII	8,00	18,75	17,74	36,06	32,94	49,22	48,54	10,50
VIII	7,93	19,37	17,65	38,41	30,85	44,73	38,02	10,11
IX	7,53	17,70	18,42	36,11	30,84	38,94	-	10,04
X	7,48	16,63	17,50	34,22	31,63	34,75	-	10,68
XI	8,30	20,34	20,28	35,53	32,66	40,43	-	-
Wskaźnik zmian (%)								
XI 2005 XI 2004	109,5	108,7	104,4	91,6	106,5	98,1	x	X

Źródło: Obliczenia IERiGŻ – PIB na podstawie wstępnych danych MRiRW i MF.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
2003 I-XII	8,61	-	8,66	59%	9,17	67%	8,08	60%	6,06	77%	7,81	80%
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2004 XII	8,57	-	7,80	52%	8,96	68%	7,91	60%	5,58	69%	7,31	73%
2005 I	8,57	-	7,84	52%	8,76	67%	7,90	60%	5,69	69%	7,33	71%
II	8,59	-	8,14	54%	8,76	67%	7,84	59%	5,67	69%	7,37	71%
III	8,59	-	8,11	54%	8,78	67%	7,86	60%	5,70	69%	7,37	71%
IV	8,37	-	8,07	54%	8,71	67%	7,76	59%	5,83	70%	7,19	69%
V	8,20	-	7,97	53%	8,69	67%	7,80	59%	5,89	70%	7,31	69%
VI	8,39	-	7,97	53%	8,69	67%	7,78	59%	5,93	70%	7,35	70%
VII	8,52	-	7,82	52%	8,69	67%	7,79	59%	5,89	70%	7,34	69%
VIII	8,76	-	7,71	51%	8,91	68%	7,85	59%	5,92	70%	7,40	70%
IX	8,74	-	7,92	52%	9,07	69%	7,91	60%	6,00	71%	7,45	70%
X	8,49	-	8,09	53%	9,18	70%	7,90	60%	6,05	71%	7,49	70%
XI	8,38	-	8,14	53%	9,26	71%	7,87	60%	6,02	71%	7,48	70%
XII	7,55	-	8,34	53%	9,12	70%	7,64	60%	5,83	71%	7,54	70%
Wskaźnik zmian (%)												
XII 2005 XII 2004	88,1	x	106,9	x	101,8	x	96,6	x	104,5	x	103,1	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ – PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny pierwszej sprzedaży ryb na Aukcji Rybnej w Ustce (zł/kg)

Miesiące	Dorsz (4)	Dorsz (5)	Flądra (25-27 cm)	Flądra (>27 cm)	Wątroba dorszowa	Łosoś bałtycki (4-6 kg)	Łosoś bałtycki (6-7 kg)	Śledź D	Śledź S
2004 XI	6,59	6,20	-	-	5,86	9,71	10,00	-	-
XII	6,84	6,52	1,62	1,84	6,20	9,12	10,10	-	-
2005 I	6,76	6,37	1,53	1,88	6,80	-	-	-	-
II	6,23	6,09	1,30	1,33	7,36	-	-	1,45	1,15
III	6,43	6,25	1,03	1,11	8,05	10,50	-	-	-
IV	6,18	6,12	-	1,20	8,20	9,65	9,30	-	-
XI	6,34	6,13	1,53	1,78	9,73	-	-	-	-
XII	6,48	6,32	1,70	1,94	10,27	-	-	-	-
2006 I	6,43	6,17	1,60	1,80	10,28	-	-	-	-

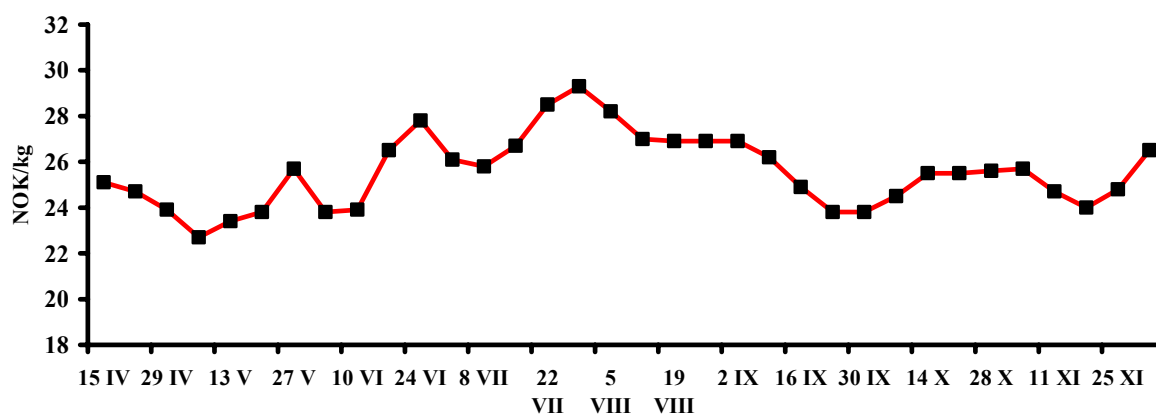
Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie danych Aukcji.

Tab. 8. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

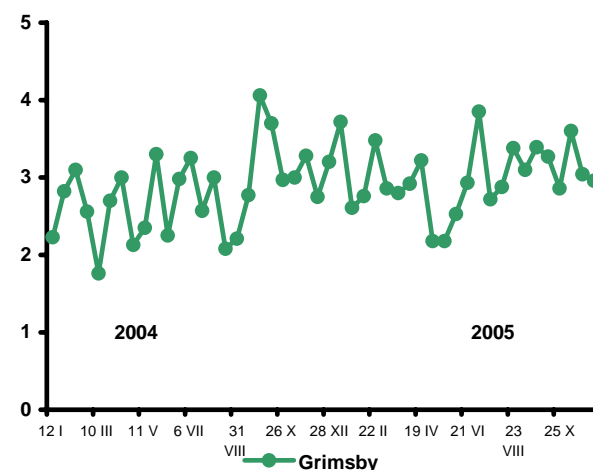
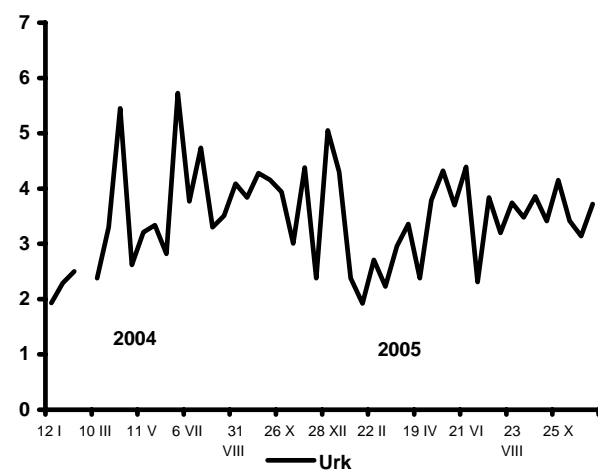
Miesiące	Filety		Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Dorsz patroszony	Karp świeży
	morszczuk	mintaj	łosoś	szprot	makrela	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.			
2003I-XII	13,65	13,56	56,30	6,12	10,77	11,90	11,01	19,66	9,73	10,22	10,95
2004I-XII	13,05	13,04	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	10,84	11,64
2004XII	13,16	13,23	56,80	6,59	11,89	12,48	11,40	19,35	10,05	11,15	11,57
2005I	13,14	13,24	56,60	6,62	11,96	12,48	11,45	19,41	10,26	11,21	11,48
II	13,12	13,18	56,80	6,66	12,03	12,52	11,55	19,59	10,37	11,32	11,48
III	13,05	13,20	56,60	6,69	12,02	12,64	11,70	19,59	10,41	11,32	11,48
IV	13,05	13,18	56,50	6,68	12,13	12,84	11,95	19,76	10,44	11,38	11,58
V	12,99	13,16	56,60	6,69	12,16	12,93	12,05	19,82	10,53	11,37	-
VI	12,99	13,18	57,00	6,70	12,17	13,00	12,10	19,88	10,54	11,48	-
VII	12,99	13,14	57,10	6,70	12,22	13,06	12,15	19,94	10,57	11,53	-
VIII	13,03	13,22	57,10	6,73	12,20	13,13	12,25	19,94	10,60	11,53	-
IX	13,04	13,19	57,20	6,78	12,29	13,22	12,30	20,00	10,64	11,55	-
X	13,09	13,24	57,30	6,84	12,50	13,29	12,40	20,06	10,68	11,61	11,85
XI	13,11	13,19	57,10	6,88	12,74	13,39	12,50	20,12	10,73	11,63	11,79
XII	13,14	13,12	57,20	6,92	13,08	13,35	12,55	20,06	10,72	11,65	11,15
Wskaźnik zmian (%)											
XII 2005 XII 2004	99,8	99,2	100,7	105,0	110,0	107,0	110,1	103,7	106,7	104,5	96,4

Źródło: Dane GUS.

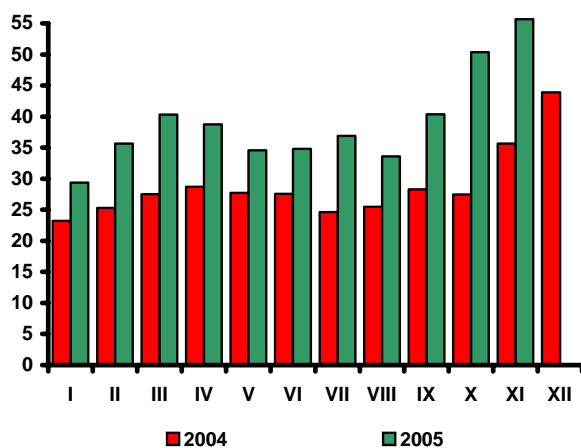
Rys. 1. Ceny zbytu świeżych lososi w Norwegii (NOK/kg)

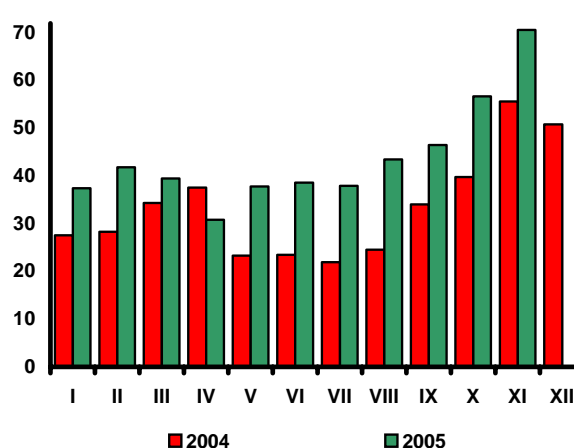
Rys. 2. Ceny dorszy w portach w Holandii i Wielkiej Brytanii (EUR/kg)

Rys. 3. Eksport ryb i produktów rybnych (mln EUR)

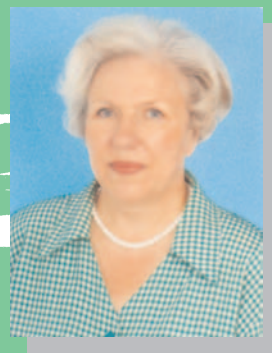
Rys. 4. Import ryb i produktów rybnych (mln EUR)

Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CIHZ, MRiRW oraz MF.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

W grudniu 2005 r. średnie ceny żywności utrzymały się na takim samym poziomie jak w miesiącu poprzednim. Stabilizacji cen pieczywa, mięsa wołowego, ryb i artykułów mleczarskich towarzyszył spadek cen mięsa wieprzowego (o 1,9%), drobiu (o 3,3%), przetworów mięsnych (o 0,6%), owoców (o 0,6%), tłuszczów (o 0,5%), cukru i wyrobów cukierniczych (o 0,4%) oraz wzrost cen jaj (o 1,1%) i warzyw (o 4,9%). W grupie owoców najbardziej potaniały banany (o 2,9%) i cytrusy (o 2,1%). O wzroście cen warzyw zdecydowały istotne podwyżki cen warzyw spod osłon, w tym głównie sałaty (o 33,4%), pomidorów (o 26,5%) i ogórków (o 22,8%), jak również ziemniaków (o 4,5%).

W okresie: grudzień 2004 r. – grudzień 2005 r. łączne ceny detaliczne żywności i napojów bezalkoholowych obniżyły się o 1,3%, podczas gdy w analogicznym okresie przed rokiem odnotowano wysoki, bo sięgający 7,8% ich wzrost. Potaniały wszystkie grupy artykułów żywnościowych, z wyjątkiem ryb i przetworów rybnych, jaj oraz owoców i warzyw. Najbardziej, bo o 5,8% zmalowały ceny mięsa i jego przetworów, w tym mięsa drobiowego o 15,5% i wieprzowego o 8,4%, przy wzroście cen mięsa wołowego o 4,1%. W grudniu 2005 r. średnio o 4,3% tańsze niż rok wcześniej były tłuszcze jadalne, o czym zdecydowała głęboka redukcja cen tłuszczów zwierzęcych tkankowych, tj. smalcu i słoniny (o 16%) oraz masła (o 4,4%). Istotnie, bo o 3,9% zmniejszyły się ceny artykułów w grupie: „cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze”, w tym cukru o 11,9%. Spadły ceny pieczywa i produktów zbożowych (o 0,8%) oraz artykułów mleczarskich (o 0,4%). W grupie produktów zbożowych odnotowano znaczące obniżki cen mąki (o 9%) i ryżu (o 8,8%), a w grupie artykułów mleczarskich – serów (o 1,8%). Wzrosły ceny owoców (o 5,6%), warzyw (o 7,7%), ryb i przetworów rybnych (o 2,1%) oraz jaj (o 1,1%). W niewielkim stopniu, bo o 0,7% podniosły się także ceny napojów bezalkoholowych.

Bezwzględny spadek cen wielu podstawowych towarów żywnościowych w okresie styczeń – grudzień 2005 r. nie zrównoważył wydatnego ich wzrostu w 2004 r. W efekcie w 2005 r. nominalne ceny żywności i napojów bezalkoholowych były średnio o 2,1% wyższe niż w roku poprzednim (po wzroście w 2004 r. o 6,3%). Najbardziej podrożały warzywa (o 4,2%), głównie

pod wpływem wydatnego wzrostu cen ziemniaków (o 17,2%) i kapusty (o 16,2%). Za ryby i przetwory rybne konsumenci płacili w 2005 r. o 3% więcej, a za owoce o 2,7% więcej niż w roku poprzednim. W grupie owoców wydatnie podrożały banany (o 38,1%) i jabłka (o 1,7%), a potaniały owoce cytrusowe (o 6,2%). Ceny mięsa i przetworów zwiększyły się w 2005 r., w stosunku do 2004 r., o 2,6%, w tym mięsa wołowego o 16,5%, przy nieznacznym wzroście cen wieprzowiny (o 0,7%) i spadku cen drobiu (o 0,8%). Ceny artykułów z grupy: „cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze” podniosły się średnio o 2,3%, w tym czekolady o 5,8%, miodu o 4,6%, przy niewielkim wzroście cen cukru (o 0,3%). Wzrost cen tłuszczów wyniósł 2,2%, przy czym podrożały tłuszcze zwierzęce tkankowe (o 10,1%) i masło (o 3,1%), podczas gdy ceny tłuszczów roślinnych utrzymały się na poziomie zbliżonym do notowanego w 2004 r. Artykuły zaliczane do grupy „mleko, sery i jaja” zwiększyły się o 1,3%, w tym mleka spożywczego o 4,2%, serów dojrzewających 3,4%, przy istotnej redukcji cen jaj (o 9,1%). W 2005 r. nieco droższe (o 1%) niż w 2004 r. było także pieczywo i produkty zbożowe. Ceny napojów bezalkoholowych wzrosły o 1,2%, w tym kawy o 2,3%, herbaty o 1,8%, przy wzroście cen wód mineralnych o 1,4% i stabilizacji cen soków.

Grudzień 2005 r. był trzecim kolejnym miesiącem dość wysokiego wzrostu przeciętnych nominalnych wynagrodzeń (o 4,2% w stosunku do listopada 2005 r.). Średnioroczny wzrost wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniósł 3,2% i był wyższy niż cen żywności (2,1%). Zwiększyła się siła nabywcza płac w odniesieniu do większości towarów spożywczych, w tym zwłaszcza mięsa drobiowego i wieprzowego, pieczywa, mąki, serów dojrzewających, jaj, tłuszczów roślinnych, owoców i cukru. Przewiduje się, że w I półroczu 2006 r. ceny żywności będą nieco niższe niż w analogicznym okresie przed rokiem, co w warunkach spodziewanego przyspieszenia dynamiki wzrostu realnych wynagrodzeń oraz zwiększenia liczby zatrudnionych w gospodarce oznacza możliwość ożywienia popytu na żywność.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu 2005 roku

Wyszczególnienie	XII 2005		I-XII 2005
	XI 2005=100	XII 2004=100	I-XII 2004=100
OGÓŁEM	99,8	100,7	102,1
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,0	98,7	102,1
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,0	102,8	102,7
Odzież i obuwie	99,9	93,8	94,6
Mieszkanie	100,1	102,8	103,3
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,1	103,4	103,7
w tym nośniki energii	100,2	104,5	103,8
Wypożyczenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,0	100,3	101,3
Zdrowie	100,1	102,8	102,6
Transport	97,5	102,3	104,9
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	95,0	106,4	110,8
Łączność	99,9	99,4	99,8
Rekreacja i kultura	100,1	99,9	100,6
Edukacja	100,0	101,6	103,2
Restauracje i hotele	100,1	101,8	103,4
Inne towary i usługi	100,0	100,2	100,7

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w grudniu 2005 roku

Wyszczególnienie	XII 2005		I-XII 2005
	XI 2005=100	XII 2004=100	I-XII 2004=100
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,0	98,7	102,1
Żywność	100,0	98,5	102,2
Pieczycwo i produkty zbożowe	100,0	99,2	101,0
Pieczycwo	100,1	99,4	100,4
Makarony	99,9	99,8	101,6
Ryż	99,9	91,2	104,5
Mięso i przetwory	98,8	94,2	102,6
Mięso wieprzowe	98,1	91,6	100,7
Mięso wołowe	100,0	104,1	116,5
Drób	96,7	84,5	99,2
Przetwory mięsne i wędliny	99,4	97,2	103,1
Ryby	100,0	102,3	103,0
Mleko, sery i jaja	100,1	99,9	101,3
Artykuły mleczarskie	100,0	99,6	103,2
Mleko	100,0	102,1	104,2
Sery twarogowe	99,8	98,5	102,3
Sery dojrzewające i topione	100,0	97,9	103,4
Jaja	101,1	101,1	90,9
Oleje i pozostałe tłuszcze	99,5	95,7	102,2
Masło	99,6	95,6	103,1
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	98,7	84,0	110,1
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	99,3	99,2	100,5
Oleje roślinne	99,8	97,2	98,8
Owoce	99,4	105,6	102,7
Jabłka	100,7	116,6	101,7
Owoce cytrusowe	97,9	99,6	93,8
Banany	97,1	109,2	138,1
Warzywa	104,9	107,7	104,2
Ziemniaki	104,5	150,9	117,2
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby	99,6	96,1	102,3
Cukier	99,0	88,1	100,3
Napoje bezalkoholowe	99,8	100,7	101,2

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie		Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje	2004	100,5	100,3	100,8	102,1	100,6	102,7	99,2	98,4	100,4	101,1	100,8	100,6
	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
Pieczywo i produkty	2004	100,8	101,0	100,8	100,7	100,6	100,6	100,6	100,3	100,3	100,1	100,0	99,8
	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
Mięso	2004	100,0	99,9	101,0	102,0	101,5	105,8	105,2	98,5	100,0	100,8	100,1	99,9
	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
Ryby	2004	100,1	99,9	99,9	100,1	100,2	100,4	100,3	100,3	100,2	100,4	100,4	100,4
	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
Mleko, sery, jaja	2004	100,4	100,4	100,3	100,0	100,2	100,5	100,5	100,6	100,5	100,7	100,5	100,6
	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
Tłuszcze	2004	100,4	100,4	100,1	99,6	100,7	103,6	102,1	100,6	100,6	100,9	100,7	100,3
	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
Owoce	2004	99,1	99,2	102,3	104,1	109,6	100,5	88,4	90,0	93,8	109,5	103,2	103,1
	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
Warzywa	2004	103,4	100,5	101,9	103,6	94,4	107,2	77,1	86,7	107,6	104,7	107,7	107,3
	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
Cukier i wyroby	2004	99,7	101,9	101,0	115,9	101,4	102,3	101,3	100,7	99,9	99,8	99,9	99,6
	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
Cukier	2004	98,6	105,2	102,2	148,5	102,4	104,3	102,2	100,9	99,1	99,0	99,4	98,8
	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
II. Towary i usługi	2004	100,4	100,1	100,3	100,8	101,0	100,9	99,9	99,6	100,3	100,6	100,3	100,1
	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
III. Średnia płaca ^a	2004	87,4	102,2	102,1	100,0	97,0	102,2	101,0	99,4	101,1	97,8	105,0	109,7
	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw
 Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie		Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje	2004	102,2	102,7	103,3	104,7	105,2	108,1	109,1	109,3	108,1	107,7	107,7	107,8
	2005	106,7	105,9	105,3	103,7	104,3	100,4	99,2	100,5	101,0	100,8	99,5	98,7
Pieczywo i produkty	2004	102,6	103,8	104,7	105,5	106,0	105,3	105,6	105,7	106,1	106,1	106,2	105,8
	2005	105,0	104,0	103,0	102,2	101,4	100,7	100,0	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2
Mięso	2004	99,3	100,6	102,4	105,4	106,5	112,1	116,3	114,2	113,2	114,5	115,1	115,6
	2005	114,0	112,6	111,1	108,9	107,5	101,6	96,5	98,7	98,8	96,9	95,2	94,2
Ryby	2004	98,8	99,0	99,2	99,5	99,7	100,3	100,7	101,1	101,4	101,8	102,3	102,8
	2005	102,9	103,1	103,3	103,5	103,4	103,1	102,9	102,9	103,0	103,0	102,7	102,3
Mleko, sery, jaja	2004	106,5	106,5	106,5	106,0	105,7	106,0	106,6	107,1	106,2	102,3	101,5	101,4
	2005	101,6	101,9	101,9	102,0	102,2	102,0	101,4	101,0	101,1	100,7	100,2	99,9
Tłuszcze	2004	107,4	108,0	108,3	108,0	108,8	112,7	115,1	115,1	113,7	111,5	110,7	110,4
	2005	109,5	108,5	107,7	107,6	106,1	102,2	100,0	99,2	98,4	97,4	96,5	95,7
Owoce	2004	110,1	108,8	109,8	107,7	103,8	108,5	97,3	96,5	95,6	99,4	100,1	100,2
	2005	99,6	100,1	99,8	102,3	103,3	82,2	93,5	105,9	116,7	119,0	111,5	105,6
Warzywa	2004	101,1	99,5	97,1	93,3	94,2	102,9	101,3	108,8	98,1	94,9	95,1	96,7
	2005	94,3	94,3	96,3	96,5	109,5	103,4	106,2	111,0	113,4	117,3	110,7	107,7
Cukier i wyroby	2004	98,6	100,3	101,2	117,4	119,0	121,8	123,2	124,2	124,2	124,3	124,5	124,8
	2005	124,2	120,6	117,9	101,6	100,4	97,6	96,3	95,4	95,8	96,1	96,0	96,1
Cukier	2004	92,4	97,3	99,7	148,6	152,6	159,5	162,7	165,0	164,5	164,5	165,0	167,1
	2005	166,8	154,1	145,1	96,6	94,4	89,3	86,9	85,4	86,7	87,9	88,0	88,1
II. Towary i usługi	2004	101,6	101,6	101,7	102,2	103,4	104,4	104,6	104,6	104,4	104,5	104,5	104,4
	2005	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
III. Średnia płaca ^a	2004	103,5	106,3	107,0	104,6	104,4	104,5	103,6	105,1	103,7	102,4	102,7	103,2
	2005	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw
 Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

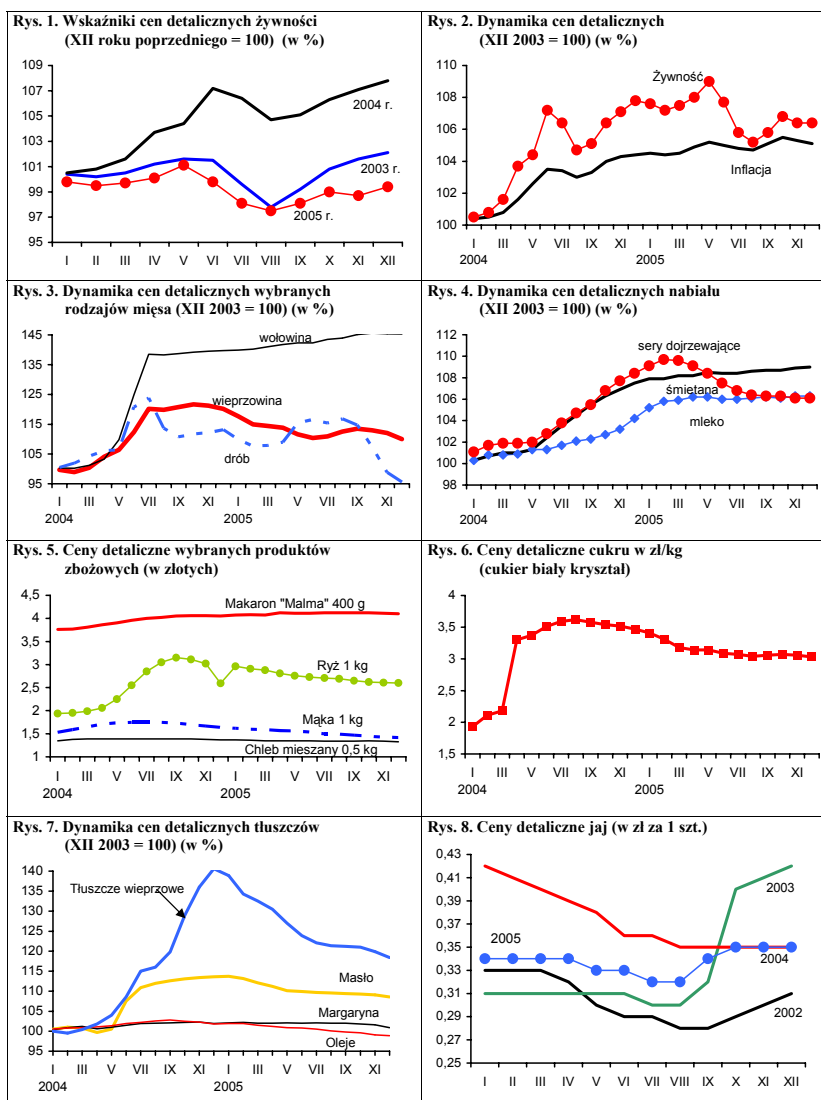
Wyszczególnienie a – 2004 r. b – 2005 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		W złotych											
Ryż – 1 kg	a	1,94	1,95	1,99	2,06	2,25	2,55	2,85	3,05	3,15	3,11	3,02	2,59
	b	2,96	2,91	2,88	2,81	2,76	2,73	2,71	2,69	2,65	2,62	2,61	2,60
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,35	1,38	1,39	1,39	1,39	1,39	1,39	1,39	1,39	1,39	1,38	1,37
	b	1,37	1,36	1,35	1,35	1,35	1,35	1,34	1,34	1,34	1,34	1,34	1,33
Makaron jajeczny „Malma” – 400 g	a	3,76	3,77	3,81	3,86	3,90	3,96	4,00	4,02	4,05	4,06	4,06	4,05
	b	4,07	4,08	4,07	4,12	4,11	4,11	4,12	4,12	4,12	4,12	4,11	4,10
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,53	1,59	1,65	1,71	1,74	1,75	1,75	1,75	1,73	1,70	1,67	1,64
	b	1,62	1,60	1,59	1,57	1,56	1,54	1,50	1,49	1,47	1,45	1,43	1,42
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	11,11	11,11	11,25	11,50	12,28	14,04	15,42	15,50	15,52	15,63	15,77	15,84
	b	15,86	15,86	15,98	16,08	16,18	16,24	16,41	16,50	16,67	16,74	16,65	16,72
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	14,72	14,74	14,88	15,21	16,18	18,42	20,51	20,42	20,49	20,50	20,51	20,46
	b	20,50	20,56	20,64	20,79	20,79	20,80	20,99	21,06	21,25	21,25	21,23	21,17
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	12,28	12,16	12,47	13,25	13,64	14,46	15,52	15,36	15,36	15,34	15,14	14,78
	b	14,42	13,87	13,75	13,65	13,31	13,07	13,16	13,49	13,67	13,56	13,44	13,07
Kurczę patroszone – 1 kg	a	4,98	5,20	5,37	5,53	5,59	6,80	6,72	5,77	5,51	5,57	5,62	5,70
	b	5,45	5,32	5,42	5,58	6,18	6,30	6,19	6,33	6,07	5,34	4,76	4,63
Szyńka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	18,54	18,47	18,57	18,91	19,11	19,79	20,85	20,73	20,75	20,87	20,75	20,60
	b	20,47	20,21	20,10	20,00	19,84	19,80	19,74	19,88	19,95	19,84	19,80	19,67
Kiełbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	8,15	8,11	8,21	8,40	8,47	8,81	9,38	9,37	9,41	9,53	9,51	9,45
	b	9,43	9,25	9,21	9,15	9,02	8,98	8,95	9,03	9,08	9,11	9,08	9,00
Dorsz odgłowiony – 1 kg	a	10,58	10,65	10,67	10,71	10,80	10,87	10,85	10,86	10,91	10,98	11,05	11,15
	b	11,21	11,32	11,32	11,38	11,37	11,48	11,53	11,53	11,55	11,61	11,63	11,65
Mleko 3,0 – 3,5% tł. sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,36	2,37	2,37	2,37	2,38	2,38	2,38	2,39	2,39	2,40	2,40	2,42
	b	2,45	2,46	2,46	2,47	2,47	2,46	2,46	2,46	2,46	2,44	2,45	2,45
Jogurt naturalny – 150 g	a	1,04	1,03	1,02	1,02	1,02	1,02	1,01	1,00	1,01	1,02	1,02	1,02
	b	1,02	1,01	1,00	1,00	0,99	0,99	0,98	0,97	0,95	0,95	0,95	0,94
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	8,87	8,88	8,92	8,90	8,91	8,97	9,02	9,06	9,11	9,17	9,23	9,28
	b	9,33	9,39	9,41	9,41	9,42	9,41	9,41	9,42	9,42	9,42	9,42	9,41
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	15,57	15,69	15,62	15,51	15,47	15,66	15,89	16,02	16,25	16,58	16,86	17,08
	b	17,15	17,22	17,10	16,83	16,49	16,24	16,04	15,91	15,88	15,89	15,90	15,88
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	3,89	3,89	3,90	3,91	3,93	3,98	4,02	4,09	4,14	4,20	4,18	4,25
	b	4,26	4,17	4,19	4,22	4,21	4,23	4,26	4,35	4,38	4,40	4,39	4,40
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,42	0,41	0,40	0,39	0,38	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35
	b	0,34	0,34	0,34	0,34	0,33	0,33	0,32	0,32	0,34	0,35	0,35	0,35
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	2,81	2,82	2,81	2,76	2,79	3,07	3,18	3,22	3,24	3,26	3,26	3,26
	b	3,27	3,23	3,19	3,16	3,14	3,14	3,12	3,12	3,12	3,12	3,11	3,10
Margaryna „Palma” w kostkach – 250 g	a	1,24	1,25	1,25	1,25	1,26	1,26	1,27	1,27	1,27	1,27	1,27	1,26
	b	1,26	1,26	1,25	1,25	1,24	1,24	1,24	1,23	1,23	1,22	1,22	1,22
Olej rzepakowy – 1l	a	4,71	4,72	4,74	4,72	4,75	4,79	4,81	4,83	4,84	4,83	4,81	4,75
	b	4,76	4,78	4,76	4,74	4,74	4,74	4,73	4,72	4,70	4,67	4,63	4,64
Słonina – 1 kg	a	3,10	3,08	3,12	3,21	3,27	3,51	3,79	3,83	4,10	4,68	5,01	5,24
	b	5,06	4,74	4,63	4,53	4,39	4,24	4,09	4,06	4,06	4,03	4,00	3,92
Smalec – 250 g	a	1,07	1,06	1,07	1,07	1,08	1,10	1,13	1,14	1,18	1,31	1,44	1,53
	b	1,54	1,52	1,50	1,47	1,43	1,40	1,37	1,32	1,30	1,28	1,26	1,23
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	1,93	2,11	2,18	3,30	3,27	3,51	3,59	3,62	3,58	3,54	3,52	3,47
	b	3,41	3,31	3,18	3,14	3,14	3,09	3,07	3,04	3,06	3,07	3,06	3,03
Jabłka – 1 kg	a	1,85	1,85	1,86	1,91	2,16	2,54	3,22	2,74	2,06	1,82	1,78	1,79
	b	1,79	1,79	1,82	1,97	2,13	2,26	2,35	2,36	2,15	2,09	2,08	2,10

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw mierzona możliwością kupna za nie wybranych artykułów żywnościowych

Wyszczególnienie	2004		2005	
	XII	I-XII	XII	I-XII
Ryż – kg	910	942	1 073	918
Chleb pszenno-żytni – 0,5 kg	2 006	1 767	2 097	1 864
Mąka pszenna „Poznańska” – kg	1 676	1 452	1 964	1 655
Makaron „Malma” – 400 g	679	619	680	614
Mięso wołowe z kością (rostbef) – kg	173	177	167	154
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) - kg	186	172	213	186
Szynka wieprzowa gotowana – kg	133	123	142	126
Kielbasa „Zwyczajna” – kg	291	274	310	276
Kurczę patroszone świeże – kg	482	428	602	447
Dorsz odgłówniony – kg	246	225	239	219
Mleko 3,0-3,5% tłuszczu, w opakowaniu kartonowym – l	1 136	1 025	1 138	1 023
Ser twarogowy półtłusty – kg	296	270	296	267
Ser dojrzewający „Gouda” – kg	161	152	176	154
Jaja kurcze świeże – szt	7 852	6 591	7 969	7 400
Masło świeże „Extra” 82,5% tłuszczu – 200 g	843	802	900	799
Margaryna „Palma” – 250 g	2 181	1 935	2 286	2 029
Olej rzepakowy – l	579	510	601	533
Ślonina – kg	524	637	712	584
Smalec 250 g	1 796	2 067	2 268	1 810
Ziemniaki – kg	4 658	3 810	3 134	3 340
Jabłka – kg	1 535	1 145	1 328	1 215
Cukier biały kryształ – kg	792	777	911	830

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski

W 2005 r. rynek środków produkcji był bardziej zróżnicowany niż przed rokiem. Średni wzrost cen w 2005 r. wyniósł 2,3%, przy różnych tendencjach na poszczególnych rynkach.

W 2005 r. zużycie nawozów mineralnych wzrosło do 102,4 kg NPK/ha użytków rolnych. Zmniejszyło się natomiast zużycie nawozów wapniowych do 91,5 kg CaO/ha użytków rolnych. Wzrost nawożenia mineralnego odbywał się przy równoczesnym stopniowym spadku cen na nawozy. Średni wzrost cen nawozów mineralnych wyniósł zaledwie 1,5%, podczas gdy w 2004 r. średnio o 21,0%. W okresie od grudnia 2004 r. do grudnia 2005 r. nastąpiły obniżki cen następujących nawozów: saletraku (o 3,2%), nawozów wapniowych (o 3,1%), saletry amonowej (o 1,9%), fosforanu amonu (o 0,7%) i superfosfatu prostego (o 0,1%). Podrożały natomiast: sól potasowa (o 6,8%), superfosfat potrójny (o 5,2%), nawóz trójskładnikowy (o 5,2%), nawóz trójskładnikowy (o 4,5%), polifoska (o 1,9%) i mocznik (1,3%).

Nie zmieniły się relacje cen między nawozami mineralnymi, a zbożami. W 2005 r. na 1 kg NPK należało wydatkować średnio równowartość 5,7 kg pszenicy. Do najtańszych nawozów należały: sól potasowa (4,1 kg pszenicy), fosforan amonu (4,7 kg) i polifoska (5,2 kg). Do najdroższych nawozów należały: superfosfat prosty (7,6 kg pszenicy), saletrzak (6,7 kg) i saletra amonowa (6,1 kg).

Rynek środków ochrony roślin przez cały 2005 r. był zrównoważony, przy bogatej ofercie preparatów zarówno produkcji krajowej, jak i z importu. Pomimo stabilnych cen i przyjaznej dla producentów polityki sprzedaży poziom zużycia środków utrzymuje się na poziomie nieznacznie przekraczającym 0,6 kg substancji biologicznie czynnej/ha gruntów ornych i sadów. W 2005 r. spadek cen środków ochrony roślin wyniósł 0,5%, w tym: Zolone 350 o 7,5%, Reglone 200 SL o 2,5% i Bravo o 2,4%. Podwyżki cen objęły następujące preparaty: Decis 2,5 EC (o 3,3%), Nimrod 250 EC (o 2,4%) i Chwastox extra (o 1,5%). Relacje cen środków ochrony roślin do cen produktów zbożowych utrzymywały się na poziomie zbliżonym do 2004 roku.

Rynek paliw w 2005 r. podlegał znacznie mniejszym wahaniom niż w 2004 r. Średni wzrost cen nośników energii wyniósł 6,2%, podczas gdy w 2004 r. aż 25,2%. W 2005 r. cena węgla kamiennego wzrosła o 3,8%, a koks opałowy stanął o 20,7%. Największy wzrost cen (o 30,9%) dotyczył oleju opałowego, który jest o ok. 35% tańszy od oleju napędowego i często był używany do napędu starych ciągników rolniczych których średni okres eksploatacji wynosi 24 lata. Znaczący wzrost cen dotyczył gazu propan-butan (o 11,1%) oraz oleju napędowego (o 9,5%). W tym czasie etylina silnikowa zdrożała o 5,6%. Zużycie paliw ropopochodnych z roku na rok rośnie, natomiast paliw stałych systematycznie maleje między innymi ze względów ekologicznych.

Na początku 2005 r. wysokie ceny materiałów budowlanych ograniczały popyt. Znaczne obniżki cen poszczególnych materiałów i systematycznie rozszerzane doprowadziły do ożywienia obrotów rynkowych i znacznego wzrostu sprzedaży w porównaniu do roku ubiegłego. Niewątpliwym wpływem na wzrost sprzedaży miała ulga podatkowa, która skończyła się w 2005 r. Przeciętny spadek cen materiałów budowlanych wyniósł 5,1% wobec 15,9% ich wzrostu w 2004 r. Największe obniżki cen dotyczyły wyrobów metalowych oraz wytwarzanych przez przemysł chemiczny. Natomiast nieznacznie wzrosły ceny materiałów wytwarzanych z drewna lub drewnopochodnych. Największe obniżki cen dotyczyły: stali płaskiej (o 21,9%), płyt styropianowych i okien z PCV (17,0%) i blachy dachowej (o 12,2%). Największe podwyżki cen objęły drewniane drzwi zewnętrzne (o 7,7%), okna drewniane (o 2,1%) i tarcicę iglastą (o 1,7%).

Na rynku maszyn rolniczych pomimo niskich obrotów dynamika cen w 2005 r. była najwyższa. Średni wzrost cen wyniósł 7,8%. Staniał tylko kombajn zbożowy TC 54 Hydro (o 9,8%) oraz dojarka z rurociągiem (o 2,6%). Natomiast przyczepa do ciągnika samowładowca zdrożała o 21%, rozrzutnik obornika o 16,2%, a agregat uprawowy do siewnika o 13,2%.

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %		Relacje 1 kg NPK do:	
		XII 2004	XII 2005	XII 2005 XI 2005	XII 2005 XII 2004	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Saletrzak 28%N	dt	69,68	67,48	99,4	96,8	6,67	6,69
Saletra amonowa 34%N	„	75,80	74,36	99,7	98,1	6,05	6,08
Mocznik 46%N	„	92,72	93,92	99,7	101,3	5,65	5,67
Superfosfat prosty 20%N	„	55,04	54,96	100,4	99,9	7,61	7,63
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	80,80	84,96	99,7	105,2	5,88	5,90
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	110,44	109,64	99,7	99,3	4,74	4,78
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	83,40	89,08	99,4	106,8	4,11	4,12
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	103,52	105,44	100,0	101,9	5,21	5,23
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	105,08	109,80	102,5	104,5	6,08	6,10
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	46,63	45,19	101,2	96,9	2,09	2,09

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %		Relacje środka do:	
		XII 2004	XII 2005	XII 2005 XI 2005	XII 2005 XII 2004	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Zolone 350	1 l	65,34	60,41	100,0	92,5	16,75	16,78
Nurelle D 550 FC	100 ml	43,18	42,79	99,8	99,1	11,85	11,89
Karate Zeon O50 CS	100 ml	19,95	19,86	99,9	99,5	5,50	5,52
Decis 2,5 EC	250 ml	23,45	24,23	99,8	103,3	6,71	6,73
Dithane M-45	1 kg	23,53	23,16	99,9	98,4	6,41	6,43
Zaprawa nasienna "Funaben T"	0,8 kg	28,23	28,26	99,9	100,1	7,82	7,85
Bravo	1 l	43,73	42,70	99,9	97,6	11,82	11,86
Nimrod 250 EC	1 l	94,87	97,10	99,9	102,4	31,12	26,97
Roundup	1 l	23,05	22,99	100,0	99,7	6,36	6,39
Granstar	8 g	17,84	17,90	99,8	100,3	4,96	4,97
Fusilade Forte	1 l	112,63	112,20	100,3	99,6	31,06	31,17
Chwastox extra	1 l	13,99	14,20	99,6	101,5	3,93	3,94
Reglane 200 SL	1 l	79,51	77,49	100,0	97,5	21,45	21,53
Ziarno zatrute fosforem cynku, 1AB	1 kg	18,77	19,03	99,9	101,4	5,27	5,29

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %		Relacje nośników do:	
		XII 2004	XII 2005	XII 2005 XI 2005	XII 2005 XII 2004	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Węgiel kamienny	t	479,47	497,46	100,4	103,8	137,72	138,18
Koks opałowy	t	1044,61	828,01	97,7	79,3	229,24	230,00
Benzyna „Euro Super” 95	l l	3,72	3,93	94,2	105,6	1,09	1,09
Olej napędowy	l l	3,49	3,82	97,2	109,5	1,06	1,06
Olej opałowy, Ekoterm Plus	l l	1,88	2,46	95,7	130,9	0,68	0,68
Gaz propan-butan „LPG”	l l	1,98	2,20	98,7	111,1	0,61	0,61
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	l l	10,52	11,29	100,1	107,3	3,13	3,14
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	l l	20,81	20,86	100,0	100,2	5,78	5,79
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	10,22	10,68	100,1	104,5	2,96	2,97
Płyn do chłodziac „Petrygo”	l l	9,03	10,13	100,1	112,2	2,80	2,81
Energia elektryczna	10 kWh	4,10	4,24	100,0	103,4	1,17	1,18

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %		Relacje materiałów budowlanych do:	
		XII 2004	XII 2005	XII 2005 XI 2005	XII 2005 XII 2004	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Cement	50 kg	17,76	17,58	99,8	99,0	4,87	4,88
Wapno	l t	411,35	412,55	100,0	100,3	114,22	114,60
Płyta styropianowa PS-E FS 15	l m ³	163,63	137,05	98,8	83,8	37,94	38,07
Stal płaska (płaskownik)	l t	3716,09	2902,24	99,4	78,1	803,50	806,18
Rura stalowa ocynkowana 12	l m	11,20	10,05	99,0	89,7	2,78	2,79
Dwuteownik gruby	l t	3423,54	3154,16	99,8	92,1	873,24	876,16
Blacha dachowa	l m ²	32,25	28,30	99,5	87,8	7,83	7,86
Tynk „Atlas”	25 kg	40,93	42,25	100,3	103,2	11,70	11,74
Cegła pełna kl. 15	l szt.	0,73	0,72	100,0	98,6	0,20	0,20
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	l szt.	783,97	730,82	99,5	83,2	202,33	203,01
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	l m ³	532,49	541,42	99,9	101,7	149,89	150,39
Płyta wiórowa 11-18 mm	l m ²	25,82	26,05	100,2	100,9	7,21	7,24
Okno drewniane szklane	l szt.	1148,16	1172,61	99,9	102,1	324,64	325,73
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	l szt.	908,68	978,56	100,1	107,7	270,92	271,82

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł		Dynamika cen %		Relacje środków mech. do:	
	XII 2004	XII 2005	XI 2005 X 2005	XII 2005 XII 2004	pszenicy dt	żyw. wiepr. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	417899,67	376733,75	98,4	90,2	1043,00	1046,48
Kombajn do ziemniaków	46192,07	48812,04	100,1	105,7	135,14	135,59
Samochód Lublin	56683,70	61363,24	99,8	108,3	169,89	170,45
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	14630,88	16998,16	100,9	116,2	47,06	36,30
Siewnik zbożowy 25 redlic	11630,68	12914,89	100,3	111,0	35,76	35,88
Ciągnik „Ursus” 3512	67269,46	71711,89	100,0	106,6	198,54	199,20
Ciągnik 90 kW	141940,48	148998,92	99,6	105,0	412,51	413,89
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	18749,86	22683,99	100,0	121,0	62,80	63,01
Kopaczka elewatorowa	8620,01	9951,72	100,9	115,5	27,55	27,64
Agregat uprawowy do siewnika	11521,92	13037,23	100,1	113,2	36,09	36,21
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5121,64	5696,86	100,6	111,2	15,77	15,82
Gleboğrafzarka	4278,34	4785,55	99,9	111,9	13,25	13,29
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	31504,65	32880,85	100,0	104,4	91,03	91,34
Opryskiwacz 300 l	2661,38	2674,11	100,0	100,5	7,40	7,43
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	3968,39	4525,67	100,2	114,0	12,53	12,57
Rozsiewacz nawozów	1436,43	1473,26	100,7	102,6	4,08	4,09
Sadzarka 2 rzędowa	2298,63	2581,36	99,8	112,3	7,15	7,17
Pług 3 skibowy	3050,34	3331,36	97,2	109,2	9,22	9,25
Kultywator 14-18 zębony	1282,14	1379,47	101,4	107,6	3,82	3,83
Dojarka 2 konwie ^a	7724,16	7943,79	100,2	102,8	21,99	81,97
Dojarka z rurociągami ^a	44127,75	42988,91	100,0	97,4	119,02	443,60
Schładzarka do mleka 500 l ^a	16838,47	17665,12	100,1	104,9	48,91	182,28

^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek usług dla rolnictwa

Albin Klementowski
Lucyna Mieszkowska

Utrzymuje się popyt na usługi rolnicze związane z produkcją zwierzęcą. Liczba krów ocenianych w grudniu 2005 r. wyniosła 518 tys. sztuk i była o 6,8% większa niż przed rokiem. Przecięte stado ocenianych krów wzrosło do 30 sztuk. Wzrost popytu na usługi inseminacyjne bydła i trzody. Od września 2004 r. do września 2005 r. liczba zabiegów inseminacyjnych krów wzrosła o 7%, a inseminacji loch o 15,8%. Najwyższe ceny za usługi inseminacyjne pobierane są w południowych regionach rozdrobnionego rolnictwa.

Zwiększyła się liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw świadczących usługi rolnicze. W grudniu 2005 r. ich liczba wyniosła 21,3 tys. (o 4,1% więcej niż rok wcześniej), w tym 10 tys. baz usług mechanizacyjnych, 2,9 tys. placówek usług zootechnicznych (wzrost o 10,9 i o 7%) oraz 8,4 tys. zakładów usług weterynaryjnych (spadek o 1,3%).

W grudniu 2005 r. ceny usług dla rolnictwa pozostały na poziomie poprzedniego miesiąca, ale było o 2,0% wyższe niż w grudniu 2004 r., przy wskaźniku inflacji 0,7%. W 2005 r., w porównaniu z 2004 r., ceny usług zwiększyły się średnio o 4,2%, przy wskaźniku inflacji 2,1%. W tym czasie znacznie bardziej wzrosły ceny usług rolniczych (o 5,3%) niż pośrednich usług dla rolnictwa (o 3,5%). Wśród usług rolniczych bardziej wzrosły ceny usług związanych z produkcją zwierzęcą (o 6,2%); w tym inseminacyjnych o 7,3%, a weterynaryjnych o 5,2%, niż usług robocizny przy pracach polowych (o 4,5%) i usług mechanizacyjnych (o 5,2%). Wśród tych ostatnich najbardziej zwiększyły się ceny usług uprawowych (7%) i siewu-sadzenia (6,9%), oraz chemizacyjnych (o 3,9%) i zbioru płodów (o 4,2%). W grupie pośrednich usług dla rolnictwa najbardziej wzrosły ceny usług ubezpieczeniowych (o 6,4%), budowlano-remontowych (5,4%) i naprawczych (o 4,9%) oraz młynarskich (o 3,1%), a obniżyły się ceny usług bankowych (o 4,4%).

W okresie od grudnia 2004 r. do grudnia 2005 r. spłata odsetek rocznych od kredytu średniorocznego w kwocie 50 tys. zł zmalała z 5948 do 5426 zł, podczas gdy np. cena zabiegu sztucznego unasiwienia krowy wzrosła z 44,8 do 46,01 zł.

Relacje cen produktów rolnych do cen usług dla rolnictwa w grudniu 2005 r. w stosunku do poprzedniego miesiąca ukształtowały się korzystniej niż w poprzednich miesiącach tego roku (tab. 2). Relacja ta wyniosła ogólnie 105 pkt, przy czym ukształtowała się niekorzystnie przy relacji cen produktów zwierzęcych i usług weterynaryjno-zootechnicznych (99,3 pkt). Odmiennie kształtowały się te relacje w okresie całego 2005 r. w porównaniu z rokiem poprzednim. Gdy ogólnie relacja cen produktów rolnych i usług była bardzo niekorzystna (90,9 pkt), to znacznie gorzej kształtowała się w przypadku relacji cen produktów roślinnych i usług mechanizacyjnych (83,5 pkt), niż produktów zwierzęcych i usług weterynaryjno-zootechnicznych (97,4 pkt). W grudniu 2005 r. w porównaniu z grudniem 2004 r. relacja cen produktów rolnych do cen usług obniżyła się do 89,1 pkt. W efekcie wzrastała masa produktów rolnych odpowiadających cenie jednostki usługi. Np. cena usługi transportowej, wyrażona w kg żywca trzody, wzrosła z 28,8 kg w grudniu 2004 r. do 33,7 kg w grudniu 2005 r., a cena śrutowania zboża na paszę – z 27 do 30 kg żyta. Cena względna pakietu usług (tab. 5), wyrażona w ekwiwalentnej cenowo masie produktów rolnych w grudniu 2005 r. wzrosła o 0,1% wobec miesiąca poprzedniego, a w ciągu roku (od grudnia do grudnia) o 12,1%. A w 2005 r., w porównaniu z 2004 r., cena ta zwiększyła się aż o 22,8%.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Okresy	Rodzaje usług i placówek	Średnia liczba krów ocenianych tys.	L. gospodarstw stosujących ocenę tys.	L. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2003	I-XII	471	18,6	25,2	1 630	922	9 746	8 457	3 261
2004	I-XII	480	17,8	26,9	1 669	991	9 066	8 466	2 748
	IX	480	17,6	27,3	444	234	9 073	8 491	2 815
	XII	485	17,4	27,8	351	295	9 066	8 466	2 748
2005	I-XII	509	17,3	29,5	x	x	10 053	8 357	2 939
	I	489	17,2	28,4	x	x	x	x	x
	II	494	17,2	28,6	x	x	x	x	x
	III	500	17,3	28,9	377	280	9 232	8 392	2 822
	IV	505	17,3	29,3	x	x	x	x	x
	V	510	17,3	29,5	x	x	x	x	x
	VI	513	17,3	29,7	485	306	9 666	8 336	2 829
	VII	515	17,3	29,7	x	x	x	x	x
	VIII	515	17,3	29,8	x	x	x	x	x
	IX	516	17,3	29,9	475	271	9 981	8 352	2 884
	X	517	17,4	30,0	x	x	x	x	x
	XI	518	17,2	30,1	x	x	x	x	x
XII	518	17,2	30,2	x	x	10 053	8 357	2 939	
Wskaźnik zmian (%)									
<u>IX 2005</u> <u>IX 2004</u>		107,5	98,3	109,5	107,0	115,8	110,0	98,4	102,5
<u>XII 2005</u> <u>XII 2004</u>		106,8	98,9	108,6	x	x	110,9	98,7	107,0

^a dane w tej i następnym pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON)

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Okresy	Wskaźniki zmian cen	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa	Produktów sprzedawanych i usług rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
2003	I-XII	98,2	95,9	104,1	92,5	98,4
2004	I-XII	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
	XII	105,2	105,4	110,6	98,8	105,2
2005	I-XII	90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
	I	97,5	97,7	.	94,5	97,5
	II	100,0	98,5	.	99,2	100,3
	III	99,1	98,7	.	100,1	99,1
	IV	96,9	96,4	96,3	97,1	97,0
	V	98,1	98,2	95,4	101,1	98,1
	VI	102,6	103,1	104,2	101,9	102,8
	VII	98,1	96,6	93,3	100,4	98,7
	VIII	99,6	99,4	98,0	101,0	99,7
	IX	97,1	97,1	95,3	99,2	97,1
	X	94,5	94,6	94,0	95,1	94,5
	XI	98,7	98,7	100,6	96,3	98,7
XII	105,0	105,0	.	99,3	105,0	
<u>XII 2005</u> <u>XII 2004</u>		89,1	88,3	.	88,9	89,2
<u>I-XII 2005</u> <u>I-XII 2004</u>		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ – PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2003		2004		2005												XII 2005 XII 2004 %	
	I-XII	XII	I-XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
	% wobec poprzedniego okresu																	
Wskaźnik zmian cen usług	101,3	104,0	104,2	100,1	101,0	100,5	100,5	100,2	100,2	99,9	100,5	99,9	100,2	100,0	100,0	100,1	102,0	
I. Usługi rolnicze ^a	103,4	105,1	105,3	99,9	100,8	102,0	100,9	100,7	100,1	99,7	102,1	100,1	100,2	99,9	100,0	100,1	103,0	
1. mechanizacyjne	103,1	106,2	105,2	100,0	.	.	102,3	100,5	100,5	99,2	102,6	100,1	100,3	99,9	99,9	.	.	
a. uprawowe	103,9	107,9	107,0	100,1	107,0	.	102,1	100,4	.	.	.	99,9	100,3	100,1	99,9	.	.	
b. siewu-sadzenia	102,4	104,7	106,9	.	.	.	103,3	100,2	.	.	.	100,5	98,7	99,7	.	.	.	
c. chemiczne	103,6	109,3	103,9	99,8	102,1	99,3	101,6	101,6	100,8	99,8	99,9	100,1	99,9	99,9	99,9	100,0	102,1	
d. zbioru plodów	102,2	106,0	104,2	98,8	103,6	99,9	100,6	99,8	.	.	.	
2. usługi robocizny przy pracach polowych	.	.	104,5	95,4	98,2	101,7	99,3	100,6	100,3	100,2	99,8	.	.	
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	105,3	103,3	106,2	99,9	100,8	102,7	100,5	100,0	100,2	100,1	101,8	100,2	100,1	100,1	100,3	100,1	103,4	
a. weterynaryjne	104,5	101,4	105,2	99,6	100,1	100,0	100,5	100,6	100,3	100,0	103,6	100,4	100,2	100,2	99,9	100,0	102,9	
b. inseminacyjne	106,1	105,2	107,3	100,5	101,6	105,4	100,6	99,5	100,1	100,2	100,1	100,1	100,0	100,0	100,7	100,3	103,9	
II. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	100,8	103,2	103,5	100,1	101,0	100,2	100,5	100,1	100,2	100,0	99,9	99,8	100,2	100,0	100,0	100,0	101,9	
1. transportowe	102,4	103,1	102,2	100,5	99,2	99,8	99,8	100,6	99,9	100,1	100,0	100,3	100,6	100,6	98,7	100,0	100,0	
2. naprawcze	102,7	104,4	104,9	100,4	100,0	101,0	100,6	99,9	101,7	99,7	100,0	100,2	101,4	99,9	99,6	100,1	104,5	
3. budowlano-remontowe	101,6	101,7	105,4	100,4	101,5	100,1	100,8	100,1	100,3	99,9	100,1	100,0	100,2	100,0	100,3	100,2	103,6	
4. młynarskie ^b	102,1	104,0	103,1	98,5	100,5	100,1	100,0	100,4	100,3	100,9	98,8	98,6	99,7	100,4	100,0	99,8	101,0	
5. handlowe	98,4	103,1	100,7	99,7	100,4	100,1	100,0	100,0	99,3	100,1	100,1	100,0	99,7	100,0	99,9	99,7	100,1	
6. finansowe	95,3	102,6	102,8	100,1	102,4	100,2	100,6	100,0	99,5	99,7	99,6	99,4	99,5	99,7	99,9	100,1	100,4	
- ubezpieczeniowe	91,3	97,8	106,4	100,1	102,7	100,5	100,9	100,3	99,8	100,0	99,8	100,1	100,0	100,0	100,2	100,0	104,9	
- bankowe	100,1	107,9	95,6	100,1	101,7	99,5	100,0	99,5	98,7	99,1	98,9	97,9	98,6	99,0	99,2	100,2	91,5	
Wskaźnik inflacji	100,8	103,5	102,1	100,1	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8	100,7	

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne

^b przemiał zbóż

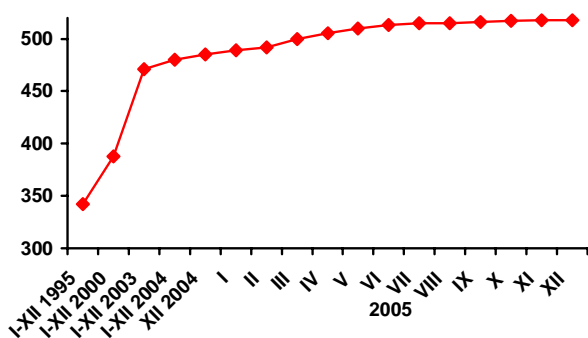
Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ – PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

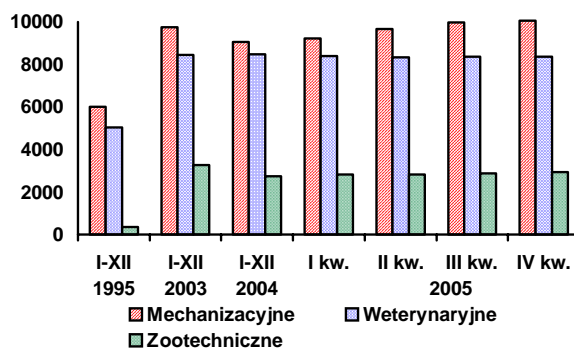
Rodzaje usług	Jedn. miary	2005												XII 2005		I-XII 2005				
		2003 I-XII	2004 I-XII	2004 XII	2004 I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XII 2004	I-XII 2004	
Orka pługiem	za 1 godz.	81,05	86,22	92,01	88,74	90,56	90,97	92,77	92,99	93,21	93,44	93,38								106,7
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	67,72	71,17	76,51	73,99	76,41	76,74	77,37	77,76	76,77	76,54									107,5
na obszarze 1 ha		53,63	59,65	61,75		61,28	61,04	62,11	62,04	62,13	61,99									103,5
Opryskiwanie roślin	Na obszarze 1 ha	56,75	61,02	63,69	62,38	63,36	63,90	64,56	64,56	64,45	64,45	64,40	64,40	64,40	64,40	64,40	64,40	102,1	104,4	104,4
Rozsiew nawozów szt.	za 1 godz.	147,08	168,74	194,87		188,53	188,53	197,42	197,94	198,38	198,38									115,5
Zbiór zielonok siewczkarnią	za 1 godz.	209,88	221,59	228,03		228,95	227,30	227,84												102,9
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	111,91	114,87	117,74		112,76	118,32	118,32	119,88	119,88	119,44									102,5
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.																			
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień		41,80	43,70	45,65	43,57	42,80	43,25	43,50	43,63	43,70	43,62								104,5
Unasięnienie sztuczne	1 szt.	39,50	42,36	44,28	45,47	45,26	45,32	45,45	45,50	45,51	45,52	45,85	46,01	46,01	46,01	46,01	46,01	103,9	107,3	107,3
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	18,56	19,84	20,45	20,71	20,83	20,89	20,90	20,98	21,02	21,06	21,04	21,04	21,04	21,04	21,04	21,04	102,9	105,2	105,2
Przewóz 10 ton cegły na odlegl. 20 km	na odlegl. 20 km	118,95	123,49	123,77	123,14	124,07	123,96	124,02	123,68	124,30	126,18	121,42	121,20	121,20	121,20	121,20	121,20	95,5	100,2	100,2
Naostrzenie lemieszka	1 szt.	10,27	11,00	11,75	11,46	11,61	11,96	11,90	11,90	11,93	11,93	11,93	11,93	11,93	11,93	11,93	11,93	107,5	106,8	106,8
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	26,33	27,58	28,36	28,84	28,38	28,31	28,18	28,18	28,24	28,12	28,12	28,12	28,27	28,27	28,27	28,27	98,0	102,8	102,8
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	61,56	61,86	61,67	64,89	64,82	64,90	65,08	65,34	65,50	65,44	65,20	65,20	65,21	65,21	65,21	65,21	105,7	105,3	105,3
Oplata projektu budynku inwentarsko-składowego	1 szt.	907,8	989,9	1040,89	1046,8	1049,8	1051,4	1038,71	1034,88	1037,00	1035,92	1037,65	1033,67	1033,67	1033,67	1033,67	1033,67	100,4	105,2	105,2
Wypożyczenie betoniarki	na 1 dobę	28,67	30,26	31,64	31,38	31,46	31,73	31,79	31,69	31,73	31,81	32,07	32,48	32,48	32,48	32,48	32,48	105,7	104,6	104,6
Strutowanie na paszę	100 kg żyta	7,97	8,25	8,48	8,56	8,63	8,68	8,83	8,83	8,57	8,59	8,59	8,54	8,54	8,54	8,54	8,54	100,7	104,5	104,5
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	25,35	25,57	26,04	25,98	26,01	26,06	26,06	26,06	26,09	26,06	26,11	26,04	26,04	26,04	26,04	26,04	101,3	101,8	101,8
Składka ubezpiecz. OC	1 rok	105,96	104,19	106,75	106,84	106,67	106,55	106,47	106,17	106,63	106,69	107,33	107,32	107,32	107,32	107,32	107,32	101,8	102,5	102,5
Składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika	1 rok	525,51	573,35	606,57	638,98	659,97	662,55	663,25	664,01	662,36	662,74	664,55	665,01	665,01	665,01	665,01	665,01	109,6	114,8	114,8
Odsetki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł	za 1 rok	736,06	690,18	662,17	685,59	686,10	678,19	665,16	649,00	639,63	633,87	628,90	632,13	632,13	632,13	632,13	632,13	91,6	95,2	95,2
Odsetki kredytu średnioterm. 50 tys. zł	za 1 rok	6202	5932	5699	5934	5885	5807	5694	5590	5519	5465	5429	5426	5426	5426	5426	5426	91,5	96,1	96,1

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ – PIB.

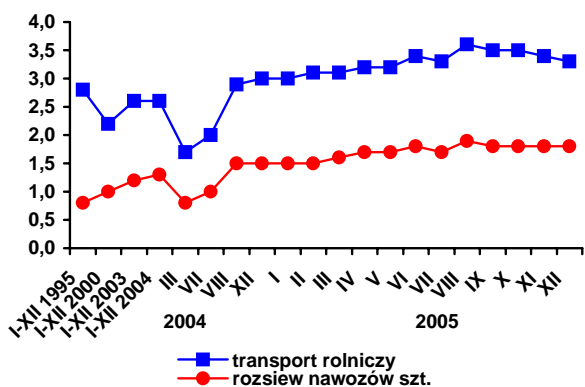
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

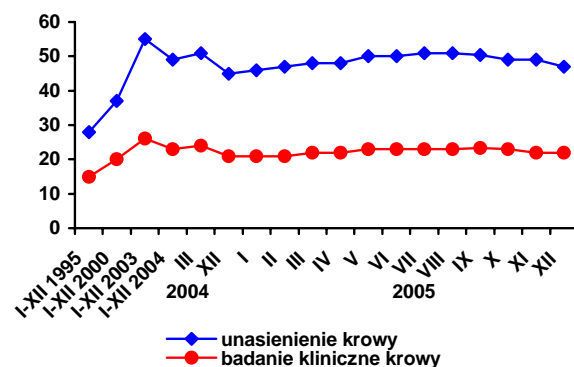
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

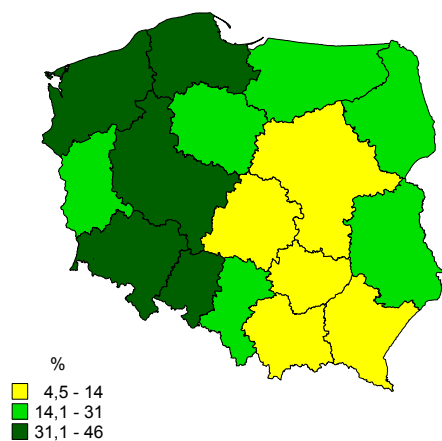
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

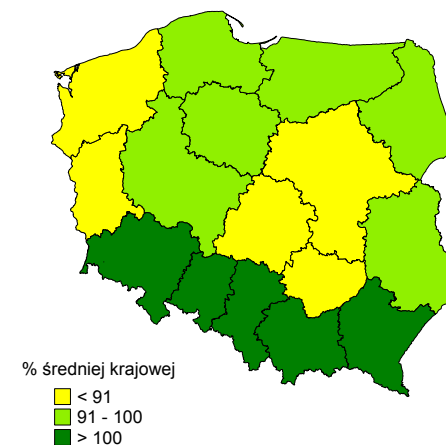
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zootechnicznych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w grudniu 2005 roku

Rys. 6. Zróżnicowanie cen usług inseminacji krów w III kwartale 2005 roku

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.

Wpływ zmian cen w latach 2003-2005 na sytuację dochodową gospodarstw mlecznych

Stanisław Mańko

Obserwowane w latach 2004-2005 zmiany cen produktów i środków do produkcji rolniczej wpłynęły na sytuację ekonomiczną gospodarstw rolnych. Aby ocenić wielkość tych zmian przeprowadzono badania symulacyjne oparte na gospodarstwach modelowych wyodrębnionych spośród gospodarstw prowadzących rachunkowość rolną w 2003 r. wg Zunifikowanego Systemu Rachunkowości Gospodarstw Rolniczych. Gospodarstwa prowadzące w tym roku rachunkowość rolną i nastawione na chów bydła mlecznego (typ rolniczy 41) pogrupowano wg liczby utrzymywanych krów, a następnie z każdej grupy wyłoniono gospodarstwo najbardziej zbliżone pod względem uzyskanych wyników ekonomicznych do średniej w grupie. Ogółem wyodrębniono 6 gospodarstw utrzymujących odpowiednio: 10, 20, 40, 60, 80 i 110 krów mlecznych. Gospodarstwa te stanowiły podstawę oceny wpływu zmian cen podstawowych na ich sytuację ekonomiczną. Przeliczeń dokonano wykorzystując specjalnie opracowany program komputerowy, a punktem ich wyjścia były miesięczne przepływy środków pieniężnych w działalności operacyjnej, stany zapasów, zobowiązań i należności na początku i na końcu roku, rozdysponowanie produkcyjne produktów potencjalnie towarowych, przekazania nieodpłatne oraz relacje cen¹ w poszczególnych miesiącach 2004 i 2005 r. w stosunku do odpowiednich miesięcy roku 2003. Poszczególne kategorie przychodów i kosztów, obliczano zgodnie z metodologią FADN, a więc bez należnych i naliczonych stawek VAT. W wynikach 2004 i 2005 r. uwzględniono dopłaty bezpośrednio naliczone wg obowiązujących w tych latach zasad, zakładając, że w całości wypłacone zostały w roku, którego dotyczą. W ten sposób na oszacowane wyniki działalności w kolejnych latach mają wpływ nie tylko wielkość i struktura przychodów i kosztów, ale także dynamika sprzedaży produktów i zakupu środków produkcji oraz świadczeń dokonywanych w ciągu

roku. Uzyskane w ten sposób wyniki wskazują na skutki zmian cen przy założeniu, że struktura i dynamika sprzedaży i zakupów w kolejnych latach nie uległy zmianie.

Z badań wynika, że przychody gospodarstw mlecznych w 2004 i 2005 r. były przeciętnie wyższe o ponad 20% niż w 2003 r., w tym z produkcji mleka odpowiednio o 19% i 27%, a przychody z uwzględnieniem dopłat bezpośrednich wzrosły o około 30%. Przyrost przychodów ogółem w poszczególnych gospodarstwach modelowych w 2004 r. wyniósł od 27 do 35%, a w 2005 r. od 30 do 35% w stosunku do 2003 roku.

Systematycznie rosły także koszty produkcji, które w 2004 r. przeciętnie były wyższe o 16%, a w roku 2005 o 24% w porównaniu do 2003 r. Przyrost kosztów bezpośrednich był wyraźnie niższy (13% w 2004 i 20% w 2005 r.) niż przyrost kosztów pośrednich (odpowiednio 17 i 31%).

W rezultacie zmian przychodów i kosztów produkcji nastąpiła wyraźna poprawa dochodów w gospodarstwach mlecznych w 2004 r. (o 62%), na co wpłynęły zarówno wyższe ceny mleka oraz żywca wołowego, jak i wprowadzone w tym roku dopłaty bezpośrednie (bez dopłat dochód wzrósłby przeciętnie o 32%). W 2005 r. dochody gospodarstw mlecznych zmalały o 7% w porównaniu z rokiem poprzednim, ale nadal były wyższe o 50% niż w 2003 r. Wpłynęła na to stabilizacja przychodów na poziomie roku 2004, przy wzroście kosztów produkcji. Dochód w 2005 r. bez uwzględnienia dopłat byłby średnio o 9% niższy niż w 2004 r., ale wyższy o około 19% w porównaniu z 2003 rokiem.

¹ Według Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej PIB.

Tab. 1. Zbiorcze zestawienie wyników symulacji wpływu zmian cen na sytuację gospodarstw nastawionych na chów bydła mlecznego (w zł/gospodarstwo)

Wyszczególnienie	Rok	Gospodarstwa modelowe wg liczby utrzymywanych krów					
		10 szt.	20 szt.	40 szt.	60 szt.	80 szt.	pow. 100 szt.
Produkcja mleka	2003	34 405	51 997	188 793	359 177	403 534	717 122
	2004	40 553	61 630	225 703	429 449	477 952	852 308
	2005	43 807	66 343	239 415	455 102	511 162	907 326
Razem produkcja	2003	63 046	80 089	220 622	423 556	507 776	795 759
	2004	72 370	99 770	268 895	522 019	607 674	971 063
	2005	72 872	99 711	274 503	516 207	618 909	995 695
Razem przychody ²	2003	63 046	80 089	220 622	423 556	507 776	795 759
	2004	81 072	107 934	292 858	562 737	646 808	1 009 427
	2005	81 649	107 945	298 673	557 277	658 381	1 034 391
Koszty bezpośrednie	2003	26 872	23 040	91 585	179 847	196 161	345 056
	2004	30 627	24 878	101 513	208 658	229 799	384 352
	2005	31 285	29 032	112 099	210 909	227 572	417 468
Koszty pośrednie ³	2003	10 465	12 698	40 012	55 056	76 347	95 280
	2004	11 979	14 277	46 833	65 169	90 365	114 115
	2005	13 243	17 016	52 209	69 441	102 845	125 162
Wartość dodana brutto	2003	10 465	12 698	40 012	55 056	76 347	95 280
	2004	11 979	14 277	46 833	65 169	90 365	114 115
	2005	13 243	17 016	52 209	69 441	102 845	125 162
Ogółem koszty	2003	44 296	50 699	155 903	302 578	326 725	517 477
	2004	51 049	57 874	179 572	356 987	385 836	589 875
	2005	53 260	65 482	196 775	366 479	398 360	637 105
Dochód z gospodarstwa rolnego	2003	18 750	29 390	64 719	120 978	181 051	278 282
	2004	30 022	50 060	113 286	205 750	260 971	419 552
	2005	28 389	42 464	101 898	190 798	260 021	397 286

Źródło: ZSRGR oraz obliczenia własne.

Tab. 2. Wskaźniki zmian wyników działalności gospodarstw mlecznych w procentach (rok poprzedni =100)

Wyszczególnienie	Rok	Gospodarstwa modelowe wg liczby utrzymywanych krów					
		10 szt.	20 szt.	40 szt.	60 szt.	80 szt.	pow. 100 szt.
Produkcja mleka	2004	117,9	118,5	119,6	119,6	118,4	118,9
	2005	108,0	107,6	106,1	106,0	106,9	106,5
Razem produkcja	2004	114,8	124,6	121,9	123,2	119,7	122,0
	2005	100,7	99,9	102,1	98,9	101,8	102,5
Razem przychody	2004	128,6	134,8	132,7	132,9	127,4	126,9
	2005	100,7	100,0	102,0	99,0	101,8	102,5
Koszty bezpośrednie	2004	114,0	108,0	110,8	116,0	117,1	111,4
	2005	102,1	116,7	110,4	101,1	99,0	108,6
Koszty pośrednie	2004	114,5	112,4	117,0	118,4	118,4	119,8
	2005	110,6	119,2	111,5	106,6	113,8	109,7
Wartość dodana brutto	2004	114,5	112,4	117,0	118,4	118,4	119,8
	2005	110,6	119,2	111,5	106,6	113,8	109,7
Ogółem koszty	2004	115,2	114,2	115,2	118,0	118,1	114,0
	2005	104,3	113,1	109,6	102,7	103,2	108,0
Dochód z gospodarstwa rolnego	2004	160,1	170,3	175,0	170,1	144,1	150,8
	2005	94,6	84,8	89,9	92,7	99,6	94,7

Źródło: Obliczenia własne.

² Wraz z dopłatami bezpośrednimi.

³ Bez amortyzacji i kosztów czynników zewnętrznych.